

VÄHEMMISTÖRAPORTTI

Keski-Porin seurakunnan yli 18-vuotiaiden
poikien motivaatiotekijät isostoiminnassa

Tiina Jokiperä

Opinnäytetyö, syksy 2016

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak, Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonia ja kristillinen kasvatus

Sosionomi (YAMK)

TIIVISTELMÄ

Jokiperä Tiina. Vähemmistöraportti. Keski-Porin seurakunnan yli 18-vuotiaiden poikien motivaatiotekijät isostoiminnassa. Helsinki, syksy 2016, 79 s., 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonia ja kristillinen kasvatus, Sosionomi (YAMK)

Rippikoulu tavoittaa Suomessa tytöt ja pojat tasapuolisesti, mutta rippikoulun jälkeen poikien lukumäärä seurakuntatoiminnassa laskee nopeasti. Jo isosta kaksi kolmasosaa on tyttöjä. Seurakunnan työntekijöistä noin kolme neljäsosaa on naisia. Nuoret miehet ovat suurin kirkosta eroajien ryhmä. Seurakunnassa aktiivisesti toimivat nuoret miehet kuuluvat kirkon vähemmistöryhmään.

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia täysi-ikäisten, yli kolme vuotta aktiivisesti Keski-Porin seurakunnassa toimineiden poikien motivaatiotekijöitä isostoiminnassa mukana olemiselle. Tavoite oli myös tuottaa tietoa siitä, miten seurakuntatoimintaa voisi kehittää poikien mielestä kiinnostavammaksi ja siten lisätä poikien määrää seurakunnassa.

Tutkimus on laadullinen ja tutkimusmenetelmänä käytettiin puolistrukturoitua teema-haastattelua. Empiirinen aineisto koottiin haastattelemalla yhdeksää 18–22-vuotiasta poikaa helmi-kesäkuussa 2016 joko suullisesti tai kirjallisesti. Viisi poikaa valitsi suullisen ja neljä poikaa kirjallisen haastattelun. Aineisto analysoitiin arvostavan haastattelu-menetelmän neljän pääteeman pohjalta. Teemat ovat havaitseminen, unelmointi, suunnittelu ja suuntaaminen.

Tärkeimpänä tutkimustuloksena esille tuli kavereiden vahva merkitys. Haastateltavien mielestä toimintaan oli helppo tulla mukaan, jos mukana oli muitakin poikia. Pelkkään tyttöryhmään ei kukaan pojista halunnut osallistua. Vastakkaisen sukupuolen osallistuminen toimintaan ei näyttäytynyt poikia motivoivana tekijänä. Kavereiden lisäksi poikien toimintaan osallistumisen toinen päämotiivi oli vastuun saaminen toiminnasta. Nämä kaksi pääteemaa yhdistyivät leiritöiminnassa.

Kukaan vastaajista ei ollut harkinnut kirkosta eroamista. Vaikka hengellisyys ei osoittautunut erityisen vahvaksi motivaatiotekijäksi, suuri osa vastaajista harkitsee seurakuntaa tulevaisuuden työpaikkana. Muutettaessa toiselle paikkakunnalle toivottiin uudelta seurakunnalta aktiivista kutsua mukaan seurakunnan toimintaan.

Asiasanat: pojat, nuoret, nuoret miehet, nuoret aikuiset, rippikoulu, isostoiminta, seurakuntatoiminta, motivaatio, arvostava haastattelu

ABSTRACT

Jokiperä, Tiina. Minority report. The motivating factors for youth work among over 18-year-old boys in Central Pori Parish. Language: Finnish. Helsinki, autumn 2016. 79 p., 1 appendix. Diaconia University of Applied Sciences. Option: European Master in Diaconia and Christian Social Practice. Degree: Master of Social Services

In Finland, confirmation school reaches both girls and boys equally, but afterwards boys' involvement in church youth work decreases rapidly. Already two thirds of the confirmation school peer assistants are girls. Approximately three quarters of church staff are women. Young men are the largest group among those leaving the church. Young men who are actively involved in parish work are a minority within the church.

The aim of the study was to explore the motivating factors among young men (over 18) who have been acting as confirmation school peer assistants for over three years. The second aim was to uncover how church work could be made more interesting for boys and young men and thus increase the involvement of this group.

The study is qualitative, using semi-structured thematic interviews. Empirical data was collected between February and June 2016 by interviewing nine 18–22-year-old men either face-to-face or in writing. Five participants chose a face-to-face interview, and four the written version. The data was analysed using the four main processes of Appreciative Inquiry, which are discover, dream, design and destiny/deploy.

The main finding was the importance of friendships groups. The participants thought that it was easy to get involved if there were other boys as well. None of the interviewees would have wanted to join an all-girl group. Being able to interact with members of the opposite sex was not a motivating factor. In addition to friends, a key motive for participation was the opportunity to take responsibility. These two themes came together in confirmation camp activities.

None of the participants had considered leaving the church. Although religious aspects did not turn out to be a strong motivator, the majority considered the church as a potential future employer. When moving away, the boys wished for a proactive invitation take part in church activities in their new home parish.

Key words: boys, youth, young men, young adults, confirmation school, church youth work, church work, motivation, Appreciative Inquiry

SISÄLLYS

1	MIEHET VÄHEMMISTÖNÄ SEURAKUNNASSA	4
2	TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	7
3	NUORI SEURAKUNNAN TOIMINNASSA.....	10
3.1	Isonen ja isostoiminta.....	10
3.2	Vapaaehtoistyön motivaatio.....	13
3.3	Nuoruusikä ja nuori aikuinen.....	15
3.4	Vertaisryhmän vaikutus, yhteisö ja yhteisöllisyys.....	17
3.5	Sukupuolisensitiivisyys nuorisotyössä.....	19
4	NUORISOTYÖ KESKI-PORIN SEURAKUNNASSA.....	21
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	25
5.1	Teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä.....	25
5.2	Analysointimenetelmänä arvostava haastattelu.....	26
5.3	Tutkimuksen suorittaminen.....	28
6	TÄYSI-ikäisenä POIKANA SEURAKUNNASSA.....	32
6.1	Seurakuntatoiminnan nykyisyys – havaitseminen.....	32
6.1.1	Vastaajien taustatiedot.....	32
6.1.2	Pojille tärkeää elämässä.....	33
6.1.3	Parasta seurakuntatoiminnassa.....	34
6.2	Täydellinen seurakunta – unelmointi.....	40
6.3	Seurakuntatyön tulevaisuus – suunnittelu.....	43
6.3.1	Seurakunnan tulevaisuus.....	43
6.3.2	Tulevaisuus seurakunnassa.....	46
6.3.3	Kehittämisehdotuksia.....	48
6.4	Kirkon organisaation ja nuorisotyön suhteet – suuntaaminen.....	52
6.5	Toiminnan motivaatiotekijät Maslowin mukaan.....	55
7	POHDINTA.....	59
8	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	65
	LÄHTEET.....	73
	LIITE: Teemahaastattelun kysymysrunko.....	77

1 MIEHET VÄHEMMISTÖNÄ SEURAKUNNASSA

Tilastot osoittavat, että rippikoulu on edelleen hyvin vahva osa seurakuntien kasvatustyötä. Rippikoulu tavoittaa tytöt ja pojat tasapuolisesti ja rippikoulun voidaan katsoa olevan osa suomalaista nuorisokulttuuria. Vuonna 2015 rippikoulun kävi 83,5 prosenttia 15-vuotiaiden ikäluokasta. Kaikista ikäluokista yhteen laskettuna 49 065 henkilöä kävi rippikoulun, heistä tyttöjä oli 24 062 ja poikia 25 003. Rippikoulun kävi siis useampi poika kuin tyttö. (Kirkon tilastollinen vuosikirja 2015, 78.)

Heti rippikoulun jälkeen poikien osallistuminen laskee jyrkästi. Jo seurakuntien isosista kaksi kolmasosaa on tyttöjä. Seurakunnan toimintaan osallistujista enemmistö on naisia, samoin työntekijöistä. Vuonna 2015 naisten osuus koko kirkon henkilöstöstä oli 71,2 %. Diakonia- ja lapsityössä naisia oli yli 90 % henkilöstöstä. Seurakuntapapisto oli varsinaisen seurakuntatyön ainoa työntekijäryhmäryhmä, jossa oli enemmän miehiä kuin naisia. Tämäkin tilanne on eläköitymisen myötä muuttumassa, koska 44-vuotiaiden ja sitä nuorempien pappien ryhmissä naiset ovat enemmistönä. (Kirkon tilastollinen vuosikirja 2015, 31.) Seurakunnan toiminnasta puhuttaessa poikia ja miehiä voidaan siis hyvällä syyllä pitää vähemmistönä. Missä pojat ja miehet ovat, miksi he ovat kadonneet ja miten heidät saisi pidettyä toiminnassa mukana?

Poikien vähäinen osallistuminen seurakunnan toimintaan on mietityttänyt minua jo pitkään. Aloittaessani työt Keski-Porin seurakunnassa nuorena vastavalmistuneena nuorisotyönohjaajana, kiinnitin huomiota siihen, miten vähän poikia toiminnassa oli mukana. Monet pojat valittivat esimerkiksi isokoulutuksen olevan liian teoreettista: liikaa kuuntelemista ja kirjoittamista ja liian vähän toimintaa. Vuosien kuluessa Keski-Porin seurakunnan isokoulutusta ja muuta isostoimintaa on koko ajan muutettu käytännönläheisemmäksi ja pääosin toimintaan ja luoviin menetelmiin perustuvaksi. Luennoiminen ja paikoillaan istuminen on vähennetty minimiin. Tämä toimintatapa ei kuulemistani päinvastaisista epäilyksistä huolimatta ole vähentänyt tyttöjen määrää, mutta nostanut huomattavasti poikien osallistumisaktiivisuutta. Joskus koulutuksissa ja nuortenilloissa on jopa enemmän poikia kuin tyttöjä. Koskaan en kuitenkaan ole pojilta kysynyt suoraan,

mikä toiminnassa on niin hyvää, että osa heistä jaksaa olla mukana vuodesta toiseen – monet nuoret ovat mukana esimerkiksi isoskoulutuksessa jo neljättä tai viidettä vuotta.

Iän ja kokemuksen lisääntyessä nuoret ovat saaneet lisää vastuutehtäviä toiminnassa, esimerkiksi nuorempien kouluttajina tai työskentelymateriaalin suunnittelijoina. Varsinkin pojilla tämä on näyttäytynyt tehokkaaksi keinoksi kiinnostuksen ylläpitämiseen. Ehkä tästä kertoo myös se, että huomattavan suuri määrä varsinkin seurakuntamme pojista on päättänyt hankkia tulevaisuuden ammattinsa seurakunnasta joko nuorisotyönohjaajana, pappina tai diakonina.

Varhaisnuorten toiminnassa on usein eritelty tytöt ja pojat omiksi ryhmikseen ja huomioitu heidän erityispiirteitään. Kuitenkin rippikoulun jälkeen käytetään yleisesti nimeä nuori, joka ei kiinnitä huomiota sukupuolten väliseen erilaisuuteen, eikä mitenkään yksilöi, huomioi tai tutki sitä, miten tytöt tai pojat kokevat toiminnan ja mitkä tekijät herättävät tai sammuttavat kiinnostuksen. Tutkimuksessani etsin niitä tekijöitä, jotka ovat antaneet yli 18-vuotiaille pojille erityisen positiivisia kokemuksia seurakuntatoiminnasta ja jotka motivoivat erityisesti poikia jatkamaan toiminnassa mukana useita vuosia.

Nuoret aikuiset, erityisesti nuoret miehet, ovat nykyään suurin kirkosta eroajien ryhmä. Helsinkiläisistä 29–34-vuotiaista miehistä kirkkoon kuuluu alle 40 %. (Sohlberg & Ketola 2016, 37.) Uskon, että kiinnittämällä enemmän huomiota poikien erityispiirteiden huomioimiseen ja heidän mielipiteidensä kuuntelemiseen, on mahdollista muuttaa tilannetta niin, että ehkä tulevaisuudessa tutkimus nuorista miehistä seurakunnassa ei olisikaan enää vähemmistöraportti.

2 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Sukupuolten välisessä tasa-arvokeskustelussa keskitytään usein yhteiskunnan hyväosaisiin miehiin. Viime aikoina keskustelua on herättänyt kansainvälisen politiikan tutkijan Saara Särmän esille tuoma ”all male panel” -ilmiö, jossa johtavilla paikoilla ja eri alojen erityisasiantuntijoina esiintyy ainoastaan miehiä, sekä ”naisen euro on 70 senttiä” -keskustelu, joka keskittyy miesten ja naisten välisiin tuloeroihin. Suurin osa yritysten pääjohtajista on miehiä. Kun siirrytään tutkimaan yhteiskunnan vähäosaisia, myös sieltä löytyy miessukupuolen yliedustus. Esimerkiksi Pekka Myrskylä (2012, 3) toteaa, että pahoinvoinnin kasaantumisen ja yhteiskunnasta syrjäytymisen ongelmat keskittyvät erityisesti nuoriin miehiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön (2013, 50–65) tekemä tilastokooste kertoo yhteiskuntamme sukupuolittuneesta pahoinvoinnista. Miehet ovat näkyvästi yliedustettuna esimerkiksi henkirikoksissa sekä tekijänä että uhrina. Miessukupuolen yliedustus näkyy selvästi myös rikos- ja itsemurhatilastoissa. Vankiloissa ja päihdehuollon laitoksissa asukkaat ovat pääosin miehiä. Suurin osa asunnottomista ja yhteiskunnasta syrjäytyneistä henkilöistä on miehiä (emt. 50–65). Väkivaltaisuus- ja käyttäytymishäiriödiagnoosit kasautuvat pääasiassa pojille (Cacciatore & Koiso-Kanttila 2008, 25.) Poikien keskuudessa ilmenee tyttöjä enemmän kouluviihtymättömyyttä ja oppimisvaikeuksia. Erityisopetuksessa olevista ja ammatillisen koulutuksen keskeyttäneistä suurin osa on poikia. (Stengård ym 2008, 18–20).

Poikia ja nuoria miehiä koskevat tutkimukset keskittyvät pääsääntöisesti erilaisiin nuorten miesten ongelmiin yhteiskunnassa. On tehty useita tutkimuksia liittyen nuorten miesten alkoholismiin, huumeiden käyttöön, rikollisuuteen, homoseksuaalisuuteen, vankilaelämään ja ylipäätään tavalla tai toisella yhteiskunnasta syrjäytymiseen. (katso esimerkiksi Sosiaali- ja terveysministeriö, 2013.) Halusin tutkimuksessani lähestyä nuorten miesten tilannetta toisin. Yhteiskunnassa ja kirkossa on myös suuri joukko aktiivisia, harrastavia, asioista kiinnostuneita nuoria miehiä, jotka haluavat suunnitella tulevaisuuttaan, auttaa toisia ja olla aktiivisena osana nuorisotyötä ja seurakunnan

muuta toimintaa. Mielestäni myös he ansaitsevat huomiota ja kiinnostusta niin kirkon kuin koko yhteiskuntamme taholta.

Tutkimukseni tausta-ajatuksena on positiivinen psykologia. Alun perin psykologialla oli kolme erillistä missiota: tutkia mielenterveyttä, vaalia lahjakkuutta sekä edistää yksilön mahdollisuuksia mielekkääseen elämään. Psykiatria keskittyi tutkimaan mielen sairautta. Toisen maailmansodan jälkeen tilanne kuitenkin muuttui. Traumatisoituneet sotilaat palasivat kotiin rintamalta ja psykiatriassa ei riittänyt resursseja hoitaa kaikkia apua tarvitsevia veteraaneja. Apuun tarvittiin myös psykologian resurssit. Tästä eteenpäin sairauskeskeisyys on ollut leimallista myös psykologian tutkimukselle. (Seligman & Csíkszentmihályi 2000, 5-6.) Tämän ajattelumallin vastapainoksi syntyi positiivisuuteen keskittynyt psykologia. Ojasen (2007) mukaan positiivinen psykologia pyrkii eroon sairauskeskeisyydestä tutkimalla ihmisen hyvinvointia ja keinoja sen edistämiseksi. Lähtökohtana on kehittää ja vahvistaa ihmisen vahvuuksia; ei korjata heikkouksia. (Ojanen 2007, 9-16.)

Positiivisesta psykologiasta on alettu puhua yleisesti vasta 2000-luvulla. Sen pohja on humanistisessa psykologiassa. Esimerkiksi Abraham Maslow, Erich Fromm sekä Carl Rogers tutkivat käsitteitä, kuten olemisen virtaus (flow), onnellisuus ja täyttymys. Positiivisen psykologian motto onkin ”Älä korjaa vain sitä mikä on rikki, vaan hoida myös sitä, mikä on parasta”. Positiivisen psykologian tarkoitus on auttaa ihmisiä ja yhteisöjä, ei vain kestäämään ja selviämään, vaan myös kukoistamaan (Seligman & Csíkszentmihályi 2000, 10-13.)

Tutkimukseni kohteena ovat yli kolme vuotta seurakunnan toiminnassa mukana olleet täysi-ikäiset nuoret miehet. Tutkimus on laadullinen ja tutkimusmenetelmänä yksilöhaastattelu. Tutkimukseni pohja-ajatus on positiivisten ja innostavien asioiden löytämisessä ongelmiin keskittymisen sijaan. Tulokset analysoin Appreciative Inquiry (AI)-haastattelumenetelmän neljän pääteeman mukaan. Teemat ovat havaitseminen, unelmointi, suunnittelu ja suuntaaminen. Suomessa AI-haastattelua kutsutaan usein arvostavaksi haastatteluksi. Sen pääajatus on, että kaikessa toiminnassa on olemassa jotakin hyvää ja se pitää vain tuoda esiin ja näkyväksi. Myös huonot ja toimimattomat toimintatavat tuodaan esiin, mutta niihin pyritään suhtautumaan haasteina eikä ongelmina, etsien niihinkin positiivista lähestymistapaa. (Cooperrider & Whitney 1998, 8-12.)

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä tekijät motivoivat poikia jatkamaan isostoimintaa vielä täysi-ikäisenä?
2. Millainen seurakunta kiinnostaisi poikia eniten?
3. Miten pojat kokevat tulevaisuutensa seurakuntatoiminnassa?
4. Mitä pojat ajattelevat kirkon hallinnosta ja organisaatiosta?

Luvussa 3 käsittelen nuorta seurakunnan toiminnassa. Kerron lyhyesti isostoiminnasta, vapaaehtoistyön motivaatiosta, vertaisryhmän vaikutuksesta, yhteisöllisyydestä sekä sukupuolisensitiivisyydestä nuorisotyössä.

Luku 4 keskittyy Keski-Porin seurakunnan nuorisotyön toimintaan. Pyrin antamaan kuvan siitä, millaista nuorisotyön perustoiminta Keski-Porin seurakunnassa on.

Luku 5 kertoo tutkimuksen käytännön toteuttamisesta. Pohdin myös tutkimuksen luotettavuutta ja eettisiä kysymyksiä.

Tutkimustulokset esittelen luvussa 6. Pääkohdat ovat parhaiden seurakuntakokemusten ja -käytäntöjen löytäminen, unelmointi täydellisestä seurakunnasta, seurakunnan ja oman tulevaisuuden pohtiminen ja kehittämismahdollisuuksien etsiminen, seurakunnan hallinnon ja nuorten toiminnan väliset suhteet sekä poikia toimintaan motivoivat tekijät.

Luvuissa 7 ja 8 pohdin tutkimuksessa ilmenneitä tuloksia ja arvioin tutkimuksen suorittamista. Lisäksi esitän johtopäätöksiä tutkimuksen tulosten käyttömahdollisuuksista seurakunnassa sekä pohdin jatkotutkimusaiheita.

3 NUORI SEURAKUNNAN TOIMINNASSA

3.1 Isonen ja isostoiminta

Isostoiminta on kirkkomme suurin vapaaehtoistyön muoto. Se liittyy kiinteästi rippikouluun: menestyksen taustalla on onnistunut rippikoulutyö, vastaavasti isostoiminta luo mahdollisuudet rippikoulujen onnistumiseen. Isosten ansiosta rippikoulu perustuu vahvasti vertaisryhmässä toimimiseen ja siinä oppimiseen ja on näin sekä isosille että rippikoululaisille kiinnostavampaa kuin pelkkien työntekijöiden kanssa toimiminen. (Isoja ihmeitä. Isostoiminnan linjaus 2016, 10)

Vuonna 2015 rippikouluryhmiä oli Suomessa yhteensä 2169 ja rippikoulun käyneitä tyttöjä 24 062 ja poikia 25 003 (Kirkon tilastollinen vuosikirja 2015, 76). Rippikoulu tavoittaa tytöt ja pojat hyvin tasapuolisesti. Rippikoululeireillä on työntekijöiden lisäksi lähes poikkeuksetta mukana iältään vuoden tai kahden vuoden verran vanhempia ryhmänohjaajia, joita kutsutaan yleisesti isosiksi (Sopivan kokoinen iso 2004, 130). Isosia on aikojen kuluessa kutsuttu monenlaisilla nimillä, kuten ryhmänohjaaja, innostaja sekä isosisko tai isovelji. Isostoimintaa linjaava työryhmä on kuitenkin päätynyt käyttämään nimeä isonen. Se kuvaa hyvin nuoria, jotka ovat jotain suurempaa kuin rippikoululainen, mutta samalla myös jotain pientä; jotain mikä on iso mutta ei silti niin kauhean iso. Isosen voidaan ajatella lähtökohtaisesti muistuttavan alkukirkon kummeja tai Jeesuksen opetuslapsia, sillä myös isokset toimivat esimerkkeinä rippikoululaisille ja ovat viemässä evankeliumia eteenpäin. (Sopivan kokoinen iso 2004, 130–131.) Isoselle itselleen toiminta tuo usein myös kokemuksen yhteishengestä, ryhmässä toimimisesta ja arvostuksen saamisesta.

Rippikoulujen lisäksi isosia voi olla käytössä esimerkiksi varhaisnuorten ja lasten leireillä, diakoniatyössä, pyhäkoulunopettajana ja monissa muissa seurakunnan vastuutehtävissä. Isosten toiminnankuva on laajentunut ja tuonut lisää haasteita isoskoulutukselle. Parhaimmillaan isoskoulutuksesta on tullut koko seurakunnan yhteinen asia.

(Porkka 2005, 86–87.) Yksi mahdollisuus nuoren toimintamotivaation ja seurakuntayhteyden tukemiselle onkin järjestää varsinainen isoskoulutus mahdollisimman monipuolisena (Isoja ihmeitä – isostoiminnan linjaus 2016, 34).

Vuonna 2015 isoskoulutukseen osallistui tilastojen mukaan hiukan alle 7400 poikaa ja lähes 16 000 tyttöä. Isosena leireillä toimi noin 5300 poikaa ja 10 700 tyttöä. Jokaista isospoikaa kohden oli siis toiminnassa mukana kaksi isostyttöä. (Kirkon tilastollinen vuosikirja 2015, 78.)

Isosen tehtäviin rippileirillä kuuluu usein huolehtia omasta pienryhmästään, suunnitella ja toteuttaa iltaohjelmia ja hartauksia sekä olla läsnä ja mukana leiriläisten vapaaajalla. Isosen suuri tehtävä on pitää yllä leirin yhteishenkeä ja omalta osaltaan huolehtia myös siitä, että jokainen leiriläinen saa kokemuksen huomioinnista ja paikasta osana yhteistä leiriä. Yksi isosen tärkeimmistä tehtävistä on luoda leiriläiseen luottamuksellinen suhde, malli kristitystä nuoresta seurakunnassa, jonka avulla rippikoululaisen on helpompi tulla mukaan toimintaan. (Sopivan kokoinen iso 2004, 130–132.) Käytännön tehtävien lisäksi isokset ovat tärkeä osa rippikoulua siksi, että he elävät itsekin vielä nuorten maailmassa ja heillä on osittain samanlainen ajatusmaailma kuin rippikoululaisilla. Usein leiriläiset kertovatkin isosille enemmän ja erilaisia asioita kuin työntekijöille. Isokset voivat vanhempia työntekijöitä helpommin ymmärtää leiriläisen ajatuksia ja tunteita ja toimimaan paitsi apuna nuorelle, myös toimimaan ”tuntosarvina” leirin työntekijöihin päin. (Poisuo & Rissanen 1998, 224.)

Rippikoulusuunnitelma 2001:n mukaan olisi hyvä ja perusteltu ajatus ottaa isokset mukaan jo leirin suunnitteluun (Elämä – usko – rukous 2001, 39). Uusi rippikoulusuunnitelma valmistuu vuonna 2017 (Suuri ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017). Isokset voivat omien kykyjensä, ajatustensa ja lahjojensa kautta antaa uusia näkökulmia erilaisten asioiden toteuttamiseen rippikoulussa. Nuorilla onkin usein paljon ideoita, jos heille antaa mahdollisuuden ilmaista niitä. Isokset ovat usein hyvin aktiivisia ja heille on helppo antaa paljon tehtäviä ja vastuuta rippileireillä. Tekeminen ja toimiminen onkin heille tärkeää, mutta työntekijän näkökulmasta on tärkeää myös muistaa että he ovat silti vielä kasvamassa ja oppimassa itsekin, pieniä ja isoja samaan aikaan. (Sopivan kokoinen iso 2004, 131.)

Isoskoulutus vetää helposti nuoria mukaan seurakunnan toimintaan, mutta koulutuskeskeisyydestä voi tulla myös ongelma. Isostoiminnan tarkoitus on tukea nuoria kasvamaan aktiivisiksi osallistujiksi aikuiseen seurakuntalaisuuteen. Siksi tulisi keskittyä nuoreen itseensä koulutuskeskeisyyden sijaan. (Isoja ihmeitä – isostoiminnan linjaus 2016, 21.) Monissa seurakunnissa tilanne on se, että isoseksi tai kerhonoijaajaksi haluavia nuoria on paljon, mutta muihin toimintamuotoihin tulijoita vähän. Seurakunnan nuorisotyöstä ei aina tunnu löytyvän mielekkäitä osallistumisen mahdollisuuksia sellaiselle nuorelle, jonka keskittymiskyky ja mielenkiinto ei kohdistu tai riitä pitkäjänteiseen ja säännölliseen koulutukseen. (Tähkää ym. 2013, 6.) Lisäksi on muistettava, että seurakunta ei pohjimmiltaan ole koulutusyhteisö, vaan armon yhteisö. Nuori tarvitsee kasvaakseen ja sitoutuakseen seurakuntaan paljon muutakin kuin koulutusta ja tähän ajatukseen viitaten on alettu käyttää sanaa isostoiminta. (Sopivan kokoinen iso 2004, 130.)

Isostoiminta voidaan määritellä seurakunnan järjestämäksi toiminnaksi nuorille, jotka ovat käyneet rippikoulun. Isostoiminnalla on merkittävä asema kirkossamme, sillä siitä on tullut viime vuosikymmeninä kirkkomme merkittävä vapaaehtoisliike. Isostoiminnasta, kuten rippikoulustakin, on tullut nuorisokulttuuria sekä luonnollinen osa suomalaisten nuorten elämää. Nuori kaipaa hauskuutta ja naurua, mutta samalla hän haluaa olla palvelemissa omalla paikallaan. Nuori tarvitsee myös hartauselämää ja hiljentymistä, jumalanpalvelusta ja ehtoollista sekä ehkä ennen kaikkea kokemusta siitä, että hän on hyväksytty ja riittävän hyvä sellaisena kuin on. Isostoiminta antaa mahdollisuuden kaiken tämän kokemiselle, toiminnassa jossa nuori on tärkeä ja jossa häntä arvostetaan. (Sopivan kokoinen iso 2004, 130.)

Isostoiminta on tärkeää myös laajemmassa, yhteiskunnallisessa merkityksessä. Isoja ihmeitä – isostoiminnan linjaus 2016 -julkaisun mukaan tutkimuksissa on osoitettu, että nuorten ajattelu muuttuu huomattavasti isostoiminnassa mukana olemisen aikana. Nuorten halu auttaa heikoimmassa asemassa olevia ja vaikuttaa yhteiskunnallisten epäkohtien korjaamiseen lisääntyy. (Isoja ihmeitä – isostoiminnan linjaus 2016, 24).

3.2 Vapaaehtoistyön motivaatio

Vaikka motivaatiota tutkitaan erilaisin painotuksin, yleisesti motivaatioon katsotaan kuuluvan kaikki henkilön käyttäytymiseen johtaneet vaikuttimet. Motivaatiota voidaan lähestyä biologisena, psykologisena, sosiaalisena, tiedostamattomana tai tiedostettuna ilmiönä. Sana motivaatio tulee latinan sanasta *movere*, joka tarkoittaa liikkumista. Motivaation kantasana on motiivi. Motiiveilla on aina joku päämäärä, vaikka se voikin olla tiedostamaton. (Kuusinen 1993, 194.) Motiivit ovat yhteydessä myös tunteisiin, joten niitä ei ole helppo erottaa toisistaan (Kalakoski 2007, 16). Motivaatiolla tarkoitetaan motiivien synnyttämää psyykkistä tilaa, joka määrää ihmisen mielenkiinnon suunnan ja vahvuuden. Motivaatio ilmenee ensisijaisesti käyttäytymisenä ja selittää miksi ihminen tekee tai ei tee jotakin. Motiivi on syy tehdä jotain, motiivin puuttuminen taas syy olla tekemättä. Motivaatiota ohjaa usein itselle positiivisten asioiden tavoittelu ja negatiivisten asioiden välttely. Käytännössä motivaatio ilmenee siinä, mihin ihmisen tarkkaavaisuus kohdistuu ja miten pitkäksi aikaa. (Peltonen & Ruohotie 1991, 9.)

Motivaatio voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Sisäisessä motivaatiossa palkinto työstä tulee sen tekemisestä itsessään. Silloin tyydytetään itsensä toteuttamisen ja kehittämisen tarpeita. Sisäisesti motivoituneeksi voidaan kutsua henkilöä, joka innostuu tehtävästä ilman ulkoisen palkkion tavoittelua, oman mielenkiintonsa ohjaamana. (Kalakoski 2007, 29.) Ulkoinen motivaatio taas liittyy ympäristöön ja palkkiot tulevat tekijän itsensä ulkopuolelta. Henkilö työskentelee siis saadakseen jonkinlaisen palkkion, ei tehtävän mielekkyyden vuoksi. Ulkoisella motivaatiolla voidaan tyydyttää esimerkiksi turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tarpeita. (Peltonen & Ruohotie 1992, 10–14.)

Sisäinen ja ulkoinen motivaatio voivat myös vaihdella tai usein toimia päällekkäin. On havaittu, että konkreettinen palkkio, kuten raha, makeinen tai arvoesine, voivat heikentää sisäistä motivaatiota. Abstraktit palkkiot, kuten hymy, kannustus tai kiitos eivät heikennä sisäistä motivaatiota, vaan yleensä lisäävät sitä. (Kalakoski 2007, 30–31.) Vapaaehtoistyöntekijät, kuten esimerkiksi isokset, eivät saa työstään palkkaa, joskus tosin palkkiota, joten osallistumisen motiivi ei useinkaan ole raha.

Maslowin tarvehierarkia (Maslow's Hierarchy of Needs) on psykologinen teoria, jonka Abraham Maslow julkaisi vuonna 1943 tutkimuksessaan *A Theory of Human Motivation*. Maslowin teoria kuvaa tarpeiden ja motiivien hierarkkista järjestymistä pyramidimuodossa. Siinä tarpeet jaotellaan tyydyttämisjärjestyksensä mukaisesti fysiologisiin tarpeisiin sekä turvallisuuden, sosiaalisiin, arvostuksen ja itsensä toteuttamisen tarpeisiin. Tämän teorian mukaan alemmalla tasolla olevien tarpeiden oletetaan olevan tyydytettyjä ennen kuin ihmisellä on motivaatiota toimia seuraavalla tasolla. (Kuusinen 1993, 178.) Maslowin hierarkia on kuitenkin joustava. Alemmat tarpeet saattavat jäädä lähes tyydyttämättä ihmisen pyrkiessä tärkeäksi kokemaansa tieteelliseen, taiteelliseen, poliittiseen tai uskonnolliseen tavoitteeseen. (Dunderfelt, Laakso, Niemi, Peltola & Vidjeskog 2001, 30.)

Alemman tason tarpeita ovat fysiologiset tarpeet, kuten nälkä ja jano; turvallisuuden tarpeet sekä sosiaaliset tarpeet. Tarvehierarkiassa alimmaisena ovat ihmisen fyysiset perustarpeet sekä tarve kokea turvallisuutta toimivat puutemotiivin idealla: täytettyinä niitä tuskin edes huomataan, mutta jos niitä ei tyydytetä riittävästi, ne saavat aikaan pakonomaisia tarpeita. Fyysisten tarpeiden tyydyttymisen vajavuus voi johtaa paniikinomaiseen toimintaan esimerkiksi ruuan, juoman, ilman tai unen saamiseksi. Jos turvallisuutta luoneet järjestelmät yhteiskunnassa hajoavat, syntyy helposti vallankumouksia ja kaaosta. (Dunderfelt ym. 2001, 30.)

Sosiaalisiin tarpeisiin kuuluu olennaisesti vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa, halu kuulua perheeseen ja muihin yhteisöihin sekä tarve antaa ja saada rakkautta. (Hämäläinen ym. 1997, 7). Ylemmän tason tarpeista arvostukseen liittyvät tarpeet sisältävät suoriutumisen, osaamisen, itsenäisyyden, sosiaalisen aseman sekä kunnioituksen ja huomion saamisen toisilta ihmisiltä. Korkeimmalla ylemmän tason tarpeista ovat Maslowin mukaan itsensä toteuttamisen tarpeet. (Dunderfelt ym. 2001, 29.) Hämäläisen ym. (1997, 8) mukaan ylempien tarpeiden toteuttaminen johtaa siihen, että toiminta alkaa motivoida itse itseään ja siksi sitä ei haluta lopettaa.

Maslowin mukaan kehittyneemmät motiivit ovat puolestaan kasvumotiiveja, jotka eivät muutu pakottaviksi, vaikka niitä ei tyydyttäisikään. Ne voivat jopa kadota, jos niitä laiminlyödään. Esimerkiksi jos ihminen jää ilman sosiaalista vuorovaikutusta ja rakkautta, hän voi eristäytyä kokonaan sosiaalisista kontakteista. Itsensä toteuttamisen tarve on kasvumotiiveista korkein, ja se syntyy alkuperäisen Maslowin mallin mukaan

tilanteessa, jossa kaikki muut ihmisen tarpeet ovat riittävän hyvin tyydytetyjä. Maslowin tarvehierarkiaa on kuitenkin kritisoitu, koska se ei aina toimi täydellisesti: esimerkiksi taidemaalari saattaa maalata töitään pelossa ja nälässä, jättäen tyydyttämättä alemman tason tarpeita mutta toteuttaen kuitenkin itseään. (Hämäläinen ym. 1997, 9)

Maslowin tarvehierarkiaa on pidetty vanhana ja toimimattomana ja sitä on kritisoitu paljon. Maslowin teoria tarpeiden hierarkkisesta järjestäytymisestä näyttää kuitenkin olevan uudelleen nousussa ja sitä käytetään tällä hetkellä muun muassa Työturvallisuuskeskuksen Työhyvinvoinnin portaat – viisi vaikuttavaa askelta - tilauskoulutuksessa. (TTK 2016, 20.)

Vapaaehtoistyön motivaatiosta on tehty useita tutkimuksia; erityisesti suomalaisen vapaaehtoistyön tutkimuksessa on ansioitunut Anne Birgitta Yeung (nykyisin Pessi). Hän on luonut vapaaehtoismotivaation timanttimallin, jonka avulla pyritään ymmärtämään vapaaehtoistoimijoiden motivaatiota (Yeung 2005, 105).

Yeungin mallissa osallistumisella on neljä ulottuvuutta. Ne ovat saaminen – antaminen, jatkuvuus – uusi, etäisyys – läheisyys sekä pohdinta – toiminta. Mallin avulla on mahdollista piirtää yksittäiselle toimijalle vapaaehtoistoiminnan motivaatiokartta. (Yeung 2005, 108–121.)

3.3 Nuoruusikä ja nuori aikuinen

Nuoruusiällä tarkoitetaan ihmisen ikävuosia noin 11 ja 25 välillä. Tämä ajanjakso voidaan jaotella esimerkiksi varhaisnuoruuteen eli murrosikään (11–14 vuotta), nuoruuden keskivaiheeseen (15–18 vuotta) ja myöhäisnuoruuteen (19–25 vuotta). Tarkkojen ikärajausten tekeminen sinänsä ei ole tärkeää. Tärkeintä on huomata, että nuorten kehitys ja siihen vaikuttavat tekijät vaihtelevat huomattavasti eri ikäkausina. (Nurmi 2006, 257; Aalberg & Siimes 2007, 68.)

Biologinen kehitys ja fyysinen kasvu muuttavat yksilön suhteen omaan itseensä ja ympäristöönsä. Nuoruusiän kehitystä ohjaavatkin monet biologiset, sosiaaliset ja yhteiskunnalliset tekijät. Myös monet psykologiset tekijät ovat pohjana nuoren kehitykselle. Ajattelun kehittyminen abstraktimmaksi muuttaa nuoren käsitystä maailmasta ja vertaisryhmän vaikutus kasvaa tärkeäksi. (Nurmi 2006, 261–262.)

Nuoruus on aikaa, jolloin ihminen vasta etsii omaa identiteettiään eli oman yksilöllisyyden kokemuksen löytämistä. Identiteetikriisillä tarkoitetaan vaihetta, jossa nuori hakee omia voimavarojaan ja tarpeitaan sekä peilaa niitä kulttuuriin ja sen asettamiin tavoitteisiin. Oman identiteetin löytäminen ja selkeyttäminen on nuoruusiän yksi tärkeimpiä kehitystehtäviä. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 74.)

Positiivisen minäkuvan luomiselle on tärkeää, että nuorella on elämässään onnistumisen kokemuksia. Jatkuvat epäonnistumiset heikentävät motivaatiota ja voivat kehittää nuorelle negatiivisen minäkuvan. (Kalakoski 2007, 50.) Nuori voi itse asettaa itselleen liian korkeat tavoitteet tai hän voi kokea ympäristön odotukset liian suuriksi tai ristiriitaisiksi. Nuori tarvitsee positiivista palautetta ja tukea kasvamisessaan niin vanhemmiltaan kuin muilta luotettavilta aikuisilta. (Aaltonen ym. 2003, 82–83.) Läheisten ihmisten kannustus ja nuoren oma usko omiin mahdollisuuksiinsa kasvattavat nuoren itsetuntoa ja tyytyväisyyttä elämäänsä (Kalakoski 2007, 5).

Nuori aikuinen -käsite määritellään usein ikään liittyvien muutosten kautta. Hauta-aho ja Tornivaara (2009, 21) määrittelevät nuoren aikuisen henkilöksi, joka on keskellä itsensä etsimisen prosessia, mutta kuitenkin itsenäisesti toimeentulostaan ja itsestään huolehtiva aikuinen ihminen. Yhteys lapsuuden perheeseen ei ole enää niin tiivis kuin se on aikaisemmin ollut ja tärkein viiteryhmä on siirtynyt perheestä ystäviin, harrastuksiin, sekä opiskelu- ja työyhteisöihin. Nuoren aikuisen elämä koostuu erilaisista elämäntilanteista, asenteista ja ominaisuuksista, jotka rajaavat elämää nuoruuden ja aikuisuuden välillä. Raja nuoruudesta nuoreen aikuisuuteen on harvoin tarkkaan määriteltävissä, vaan nuori siirtyy aikuisuuteen vähitellen. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 21–22.)

Grönlundin (2012) mukaan nuoret aikuiset on joustava käsite. Hän viittaa määritelmälleen Eriksonin ja Havighurstin perinteisiin kehitysteorioihin, joiden mukaan nuoret aikuiset voidaan määritellä 18–40-vuotiaiksi. Tänä päivänä ikää enemmän määritte-

lyyn vaikuttaa kuitenkin elämänvaihe. Nuorten aikuisten ikävaihe voidaan käsittää identiteetin muodostamisen kautena, jossa etsitään kumppania, perustetaan perhettä ja rakennetaan uraa. (Grönlund 2012, 10.) Samaan elämän tietynlaisen irrallisuuden tilaan viittaavat myös Hauta-aho ja Tornivaara (2009) määritellessään nuoren aikuisuuden elämänvaiheeksi, jolle tyypillistä on perheettömyys, opiskelu, itsensä etsiminen, arvomaailman ja perinteen kyseenalaistaminen, kulutuskulttuurin korostuminen sekä vaihtuvat asuinpaikat ja parisuhteet. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 22).

3.4 Vertaisryhmän vaikutus, yhteisö ja yhteisöllisyys

Kun nuori alkaa irtaantua vanhemmistaan ja rakentaa omaa itsenäisyyttään, muodostuvat kaverit tärkeiksi. Kaveriporukasta haetaan läheisyyttä ja yhteenkuuluvuutta, joita aikaisemmin saatiin perheeltä ja vanhemmilta. (Salmivalli 2005, 137.) Identiteetin rakentumisen kannalta ryhmään ja yhteisöön kuuluminen on nuoruusiän välttämätön kehityksellinen vaihe. (Aalberg & Siimes 2007, 72).

Kirjallisuudessa käytetään usein käsitettä vertaisryhmä. Vertaisella tarkoitetaan lapsen tai nuoren kanssa sosiaalisessa, emotionaaliosessa ja kognitiiviosessa kehityksessä suunnilleen samalla tasolla olevaa henkilöä. Usein vertaiset ovat ikätovereita, mutta eivät aina täsmälleen saman ikäisiä, vaan nuori voi suuntautua myös itseään nuorempaan tai vanhempaan vertaisryhmään. Vertaisten kanssa omaksutaan tietoja, taitoja ja asenteita sekä koetaan asioita, joilla on merkittävä vaikutus hyvinvointiin, sopeutumiseen sekä tulevaisuuteen. (Salmivalli 2005, 15.) Vertaisryhmään kuulumisessa keskeiseksi muodostuu erityisesti yksilön tunne siitä, onko hän osa ryhmää. Ryhmään kuulumisen tunne on yhteydessä yksilön psyykkiseen terveyteen. (Aalberg & Siimes 2007, 73.)

Nuorelle ryhmään kuulumisessa toisten arvostus ja hyväksyntä ovat keskeisiä tekijöitä. Ryhmässä nuorella on mahdollisuus kokeilla rajojaan, ilmaista omia ajatuksiaan ja tunteitaan sekä purkaa myös tunnepitoisia latauksia, kuten esimerkiksi kiukkua tai harmistumista (Aalberg & Siimes 2007, 72.) Ryhmässä nuori opettelee myös yhdessä

toimimista, mielipiteiden ilmaisua ja oman paikan ottamista ryhmässä. Samalla hän oppii itsestään ja rakentaa minäkuvaansa, eli käsitystä itsestään ja ominaisuuksistaan. Vertaisryhmät ovat sekä keskeisiä tukiverkostoja nuorelle, että ryhmäidentiteetin muodostumisen paikkoja. Ryhmäidentiteetti tukee nuoren oman yksilöllisen identiteetin kehitystä. Vaikka vertaisryhmä on nuoren kehityksen kannalta tärkeä, voi se samalla toimia myös haitallisesti, mikäli se esimerkiksi kiinnittää nuoren epäsosiaaliseen tai rikolliseen käyttäytymiseen tai yhteisöön. (Salmivalli 2005, 33–40, 154.)

Yhteisöllä tarkoitetaan ihmisten välistä sosiaalista järjestelmää. Sitä voidaan kuitenkin tarkastella useasta näkökulmasta. Yhteisö voi kontekstista riippuen tarkoittaa koko ihmiskuntaa tai vain muutaman hengen ryhmittymää ja alueellisesti se voi käsittää koko maapallon tai vain yhden ruokakunnan. Laajimmillaan yhteisön käsitteellä voidaan viitata kaikkeen ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Yhteisö eroaa satunnaisesta ryhmästä siten, että yhteisölle on ominaista yhteiset arvot ja tavoitteet, joihin liittyy sopimuksellisuus. (Pessi & Seppänen 2011, 292; Raina 2012, 12.)

Yhteisöllisyydellä tarkoitetaan pysyvää tai pitkäkestoista, yksilölle merkityksellistä kuulumista ihmissuhdeverkostoon, kuten perheeseen, harrastus-, työ-, tai uskonnolliseen yhteisöön. Myös ystävyys- ja sukulaisuussuhteet ovat osa yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyyden lähtökohtiin kuuluu tiukka rajanveto ”meidän” ja ”heidän” välillä, mikä antaa turvallisuuden kokemusta sekä vahvistaa yhteenkuuluvuutta ryhmän jäsenten keskuudessa. Me-hengen ansiosta yhteisöllisyyden kokemus voimistuu ulkopuolisen tahon uhatessa yhteisön sisäpuolella olevia. (Raina 2012, 11–12; Pessi & Seppänen 2011, 295.)

Yhteisöllisyys edellyttää syntyäkseen joukon ihmisiä, joilla on yhteisiä kiinnostuksen kohteita. Nämä kiinnostuksen kohteet saavat ihmiset toimimaan yhdessä ja tuntemaan yhteydentunnetta toisiinsa, niin sanottua me-henkeä. Yhteisöllisyyteen pyrkiminen voidaan nähdä keinona yksilön hyvinvoinnin lisäämiseksi ja yhteisölliset suhteet ovatkin keskeinen osa yksilön hyvinvointia. (Pessi & Seppänen 2011, 288, 293)

Ennen internetiä yhteisöllisyyden kokemus vaati yhdessä toimimista ja samassa paikassa olemista fyysisesti. Nykyajan yhteisöllisyys ilmenee pääasiassa aktiivisena johonkin kuulumisen etsimisenä ja siinä keskeistä on yhteisöllisyyden epäjatkuvuus sekä moninaisuus. Tyypillistä on myös se, että yksilö voi samanaikaisesti kuulua useisiin

yhteisöihin. (Pessi & Seppänen, 2011, 293, 307.) Nykyään monet kuuluvat myös erilaisiin nettiyhteisöihin, joissa yhteenkuuluvuuden kokemus saattaa olla hyvinkin voimakas, vaikka toisia ryhmään kuuluvia ei olisi koskaan edes nähnyt. Tällaisiin yhteisöihin kuuluminen ei kuitenkaan ole itsestään selvää vaan vaatii yksilöltä etsimistä, luomista ja ylläpitoa. (Pessi & Seppänen 2011, 294–294.)

3.5 Sukupuolisensitiivisyys nuorisotyössä

Sukupuoliroolit ja käsitykset sukupuolisuudesta ovat muuttuneet vuosien varrella. Dunderfeltin (2011) mukaan edelleen tehdään kuitenkin yleistyksiä siitä, mitkä asiat kuuluvat miehille ja mitkä naisille. Suurin osa yhteiskunnastamme kannattaa ainakin jollakin tasolla perinteistä käsitystä sukupuolisuudesta ja sukupuolirooleista, mutta myös erilaisuuden suvaitseminen lisääntyy (Dunderfelt 2011, 121). Yhteiskunnassamme sukupuoli määrittää kuitenkin edelleen huomattavasti ihmistä ja asettaa erilaisia odotuksia miehille ja naisille.

Sukupuolisensitiivisestä työotteesta on näihin päiviin asti puhuttu yleensä tyttöjen kanssa tehtävän työn yhteydessä. Sukupuolisensitiivisyydestä puhuminen nuorisotyössä onkin saanut kritiikkiä poikien sivuuttamisesta. Naissukupuolen painottaminen tasa-arvotyössä johtuu siitä, että naisten ja tyttöjen yhteiskunnallinen asema koetaan monessa asiassa olevan heikompi kuin poikien. Viime vuosina on kuitenkin alettu puhumaan yhä enemmän myös poikien ja miesten asemasta.

Sukupuoli määrittää yksilön mahdollisuuksia sukupuolesta riippumatta. Sukupuoleen liittyvät ulkoiset odotukset konkretisoituvat sosiaaliin stereotypioihin, jotka ohjaavat myös poikien sosiaalista ja toiminnallista elämää. (Punnonen 2007b, 522.) Tyypillinen stereotypia on, että kaikki pojat ovat aggressiivisia ja kilpailuhenkisiä ja kaikki tytöt tunteellisia hoivaajia. Sukupuoli voi kuitenkin olla muutakin kuin biologiaa. Se voi liittyä myös esimerkiksi kulttuurillisiin, sosiaaliin tai yhteiskunnallisiin konteksteihin. Eri aikoina on ollut erilaisia käsityksiä siitä mikä on miehekästä tai naisellista ja

millainen käyttäytyminen on sopivaa miehille ja naisille. Punnoson (2007 a, 69) mukaan sukupuolisensitiivisen kasvatuksen keskeinen lähtökohta on se, että sukupuoli ei saisi olla kenellekään tekemisen ja toimimisen este.

Työntekijän olisikin kiinnitettävä huomiota omiin tiedostettuihin tai tiedostamattomiin tapoihinsa luoda tai rikkoa sukupuoleen liittyviä rajoja. ”Pistetään pojat peli pystyyn, tytöt voi sillä aikaa mennä keittämään kahvia” -tyyppisten lauseiden kohdalla olisikin syytä pysähtyä ja pohtia, kertooko lause nuorten omasta todellisuudesta vai asian toteajan ajatusmalleista. Kyseisen kaltainen lause käytännössä kieltää tyttöjä pelaamasta ja poikia menemästä keittiöön, vaikka lauseen sanoja ei olisi niin tietoisesti tarkoittanutkaan. Sukupuolisensitiivistä työtöitä voi konkreettisesti kehittää puuttamalla näihin sosiaalisesti rakentuneisiin käsityksiin, jotka määrittelevät valmiiksi nuoren kohtaamista hänen sukupuolestaan riippuen. Sukupuoleen liittyvät stereotyyppit ovat hyvin ongelmallisia, koska ne kaventavat yksilön mahdollisuuksia ja niin sukupuolesta voi tulla este ihmisen persoonallisuuden kehitykselle ja identiteetin tukemiselle. (Punnonen 2007 a, 68.) Todellisen tasa-arvon toteutuminen yhteiskunnassamme vaatiikin sukupuolisensitiivisyyttä: sukupuoleen liitetään aina arvoja ja asenteita, joita sukupuolisensitiivisyys pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi.

Sukupuolisensitiivisessä nuorisotyössä pyritään siihen, että tytöillä ja pojilla olisi mahdollisimmat laajat mahdollisuudet tehdä juuri sitä, mistä he pitävät, riippumatta sukupuolesta. Erityisesti tämä ongelma esiintyy pojilla, sillä yhteiskunta odottaa vieläkin poikien käyttäytyvän varsin kapean näkemyksen mukaan. Poikien on edelleen noudatettava tietynlaista mielikuvaa pojasta, jottei hän joudu kiusatuksi. Esimerkiksi poikien pukeutumisen, meikkaamisen, käyttäytymisen ja harrastusten kommentointi voi olla hyvinkin leimaavaa, mikäli ne poikkeavat liikaa perinteisestä miehen mallista. Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö poikien osalta tarkoittaa siis yksinkertaista sitä, että toisaalta kannustetaan poikia olemaan juuri sellaisia kuin ovat, rohkaistaan heitä ilmaistamaan ja tunnistamaan omia tunteitaan, sekä toisaalta muokataan yhteiskuntaa entistä suvaitsevammaksi myös poikien persoonallisen kasvun osalta (Punnonen 2007 b, 523). On huomattava, että sukupuolisensitiivisyys ei tarkoita sukupuolten välisten erojen häivyttämistä, vaan tarkoitus on tuoda entistä enemmän esille sukupuolten välistä monimuotoisuutta ja täten yksilön kokemusta siitä, että hän on hyvä ja hyväksyty sellaisena kuin hän on.

4 NUORISOTYÖ KESKI-PORIN SEURAKUNNASSA

Keski-Porin seurakuntaan kuuluu noin 20 000 jäsentä. Näistä noin puolet asuu Kokemäenjoen eteläpuolella Porin keskustan alueella ja toinen puoli joen pohjoispuolen kaupunginosissa, joissa on omat toimipisteensä. Nimestään huolimatta Keski-Porin seurakunta käsittää siis maantieteellisesti varsin pienen osan varsinaista kaupungin keskustaa. Sen sijaan se levittäytyy laajalle alueelle maaseudulle osittain hankalien kulkuyhteyksien päähän. (Kirkko Porissa. Vuosikatsaus 2015, 3)

Keski-Porin seurakunta on jäsenmäärältään suurin Porin seurakuntayhtymän kuudesta seurakunnasta. Keski-Porin seurakunnan nuorisotyön tiimissä työskentelee kolme nuorisotyönohjaajaa sekä nuorisopastori. Nuorisotyönohjaajista yksi toimii poikatyössä, yksi tyttötyössä ja tutkija itse rippikoulun jälkeisessä varsinaisessa nuorisotyössä. Nuorisopastori ja varsinaisen nuorisotyön ohjaaja ovat mukana seurakuntayhtymän nuorten aikuisten toiminnan tiimissä, johon kuuluu edustaja tai edustajia jokaisesta seurakunnasta. Varsinaista omaa nuorten aikuisten toimintaa ei Keski-Porilla, kuten muillakaan seurakunnilla ole, vaan toiminta järjestetään seurakuntayhtymän yhteisenä toimintana. Toiminnan päämuoto on Cafe Huone -tapahtuma joka toinen viikko lauantaisin. Se on pääperiaatteeltaan yökahvila, jossa on joka kerta joku live-esiintyjä. Kerran vuodessa pidetään Cafe Huone-leiri, joka on suunnattu yli 18-vuotiaille nuorille. (Kirkko Porissa. Vuosikatsaus 2015, 8.)

Keski-Porin seurakunnassa isoskoulutus on yksivuotinen. Koulutuskertoja on joka toinen viikko, minkä lisäksi järjestetään kaksi isoskoulutusleiriä lukuvuoden aikana. (Kirkko Porissa, 2016.) Isosena toimimiseen vaaditaan osallistuminen isoskoulutukseen. Isosella on usein erilaisia ryhmänohjaustehtäviä. Keski-Porin seurakunnassa isosten tehtäviin kuuluu myös pitää rippikoulussa hartauksia ja raamiksia eli raamatturyhmiä. Tarvittaessa he osallistuvat myös oppitunneille esimerkiksi ryhmätöiden ohjaajina ja valvojina.

Leiriavustajakoulutukseen pääsee isoskoulutuksen ja leirillä isosena toimimisen jälkeen. Se kestää yhden lukuvuoden ja kokoontuu joka toinen viikko. (Kirkko Porissa,

2016.) Leiriavustajaa kuvaillaan usein sanoilla ”isosten isonen”. Leiriavustaja on isosen lähin tuki ja isokset leiriavustajan ryhmä, josta hänen erityisesti tulee pitää huolta. Leiriavustajakoulutuksen jälkeen voi halutessaan osallistua niin sanottuun Leirimestarikoulutukseen, jossa nuorilla on mahdollisuus vastata osittain isosten ja leiriavustajien koulutuksesta pitämällä heille oppitunteja, opettamalla leikkejä sekä suunnittelemalla raamiksia, rastiratoja, iltaohjelmaideoita ja muuta leireillä tarvittavaa materiaalia. Tarkoituksena on antaa nuorille itselleen vastuuta toiminnan suunnittelusta ja näin tehdä toiminnasta enemmän nuorten kuin työntekijöiden näköistä.

Nuoret seurakuntalaisina -kehittämissasiakirjassa (2013) kehoitetaankin murtamaan perinteinen toimintakulttuuri, jossa työntekijät suunnittelevat keskenään, mitä toimintaa nuorille tulisi tarjota. Muutoksen aikaansaamiseksi tarvitaan yhteistyötä, kuuntelemista ja kohtaamista työntekijöiden ja nuorten välillä. Viranhaltijakeskeisyyden purkamiseksi nuoret on otettava mukaan suunnittelemaan, toteuttamaan, arvioimaan ja kehittämään kirkon työtä. Nuorille tulisi antaa enemmän luottamusta ja tilaa toimia. Työntekijältä tämä vaatii astumista sivummalle sekä kykyä sietää epävarmuutta. (Tähkämä ym. 2013, 40–41.)

Leiriavustajakoulutukseen on Keski-Porin seurakunnassa vuodesta 2010 kuulunut myös ehtoollisavustajakoulutus. Ikäraja koulutukseen osallistumiselle on 16 vuotta. Tarkoitus on vahvistaa nuorten toimimista ja osallisuutta myös seurakunnan jumalanpalveluselämässä, eikä vain nuorisotyön toiminnassa. Nuoret toivovat arvostusta, huomioimista ja mahdollisuutta kantaa vastuuta, ja ehtoollisavustajana he kokevat olevansa tärkeällä paikalla, ”melkein niinku pappi vaikei ookkaan oikeasti”. Useimmiten nuoret ovat olleet avustamassa konfirmaatiomessuissa tai muissa nuorten messuissa, mutta heitä on vähitellen pyydetty myös muihin messuihin. Nuoret ovat ottaneet mahdollisuuden innostuneesti vastaan, mutta seurakuntalaisten ja työntekijöiden suhtautuminen nuorten ehtoollisavustajana toimimiseen vaihtelee. Kirkkoherra on suhtautunut asiaan myönteisesti, joten tulemme jatkamaan tätä käytäntöä joistakin soraäänistä huolimatta. Pääosin seurakuntalaisten ja muiden työntekijöiden suhtautuminen on kuitenkin ollut positiivista ja kannustavaa.

Rippikouluja Keski-Porissa järjestetään vuosittain noin kymmenen. Yhdessä rippikoulussa on noin viisi isosta ja yksi tai kaksi leiriavustajaa, jotka ovat kokeneita isosia ja saaneet myös leiriavustajakoulutuksen. Koska lähes kaikki isokset jatkavat leiriavusta-

jakoulutuksessa – jotkut ovat mukana jopa useita vuosia – käy joskus niin että leiriavustajia on leireillä enemmän kuin isosia. Aikuisia ohjaajia on kolme joka rippikouluissa. Suurin osa rippikouluista on leirimuotoisia, leirijakson pituus on noin viikko. Lisäksi on iltarippikoulu, päivärippikoulu, joka pidetään muuten samoin kuin leirit isosineen, iltaohjelmineen ja raamiksineen, mutta siinä mennään yöksi kotiin nukkumaan, sekä niin kutsuttu pätkis, jonka leirijakso on jaettu kahteen osaan, viikonloppuleiriin keväällä ja pidempään leirijaksoon kesällä. (Kirkko Porissa, 2016)

Isokset eivät saa Porin seurakuntayhtymän leireillä rahallista palkkiota työstään. Leiriavustajien leiripalkkio on 100 euroa leiriltä. Lisäksi nuorisotyö kouluttaa niin sanottuja leirien yövalvoja täysi-ikäisistä isos- ja leiriavustajakoulutuksen käyneistä ja leirikokemusta jo saaneista nuorista. Yövalvoja huolehtii yörauhasta ja osallistuu jakamisensa mukaan myös muuhun yhteiseen toimintaan leirillä. Yövalvojan leiripalkkio on 150 euroa leiriltä.

Isoskoulutukseen kuuluu vuosittain kaksi viikonloppuleiriä Porin seurakuntayhtymän kurssikeskuksessa Kullaan Silokalliolla. Myös leiriavustajakoulutukseen kuuluu kaksi viikonloppuleiriä, joiden lisäksi leiriavustajat voivat halutessaan osallistua myös isosviikkiksille. Keväällä on perinteisesti järjestetty seurakuntayhtymän yhteinen nuorten Megaleiri. Lisäksi olemme viime vuosina järjestäneet vuosittain niin sanotun Retkileirin. Leirillä yövytään Silokalliolla, mutta lauantapäivä vietetään yleensä Tampereella Yhden hinnalla -tapahtumassa. Nuorilla on siis mahdollisuus osallistua 4–7 viikonloppuleiriin vuosittain. Megaleirillä, Retkileirillä ja Cafe Huone -leirillä ei ole varsinaisia koulutuksellisia tavoitteita, joten ne ovat avoimia myös niille nuorille, jotka eivät osallistu isos- tai leiriavustajakoulutukseen. Näin pyrimme välttämään toiminnan painottamista liikaa koulutukseen. Lisäksi nuorisotyöhön kuuluvat myös erilaiset retket muun muassa Maata Näkyvissä -festareille, Lähetysjuhlille, Euragospeliin ja muihin lähistöllä oleviin tapahtumiin mahdollisuuksien mukaan. Nämä ovat myös avoimia kaikille. (Kirkko Porissa, 2016)

Isos- ja leiriavustajakoulutuksen lisäksi säännölliseen toimintaan kuuluu viikoittain kaikille avoimet nuortenilta ja poppari-ilta. Poppari-iltaan sisältyy elokuvan katselua ja yhdessä oloa pienen naposteltavan kera ja nuorteniltaan hartauden ja noin tunnin pituisen opetusosion lisäksi vapaata oleskelua, kokkausta, soittelua ja pelailua. Joskus ope-

tuksen pitää nuorisotyönohjaaja tai nuorisopastori, joskus nuoret itse. (Kirkko Porissa 2016.)

Keski-Porin seurakunnan nuorisotyö tekee säännöllisen toiminnan lisäksi huomattavan määrän muutakin. Nuorisotyönohjaaja käy Porin Lyseolla pitämässä aamunavausten lisäksi tutorkoulutusta ja itsetuntemuskursseja. Resurssien mukaan pidetään erilaisia kerhoja, kuten esimerkiksi kitarakurssia tai äänentoistokoulutusta. Muutaman kerran vuodessa nuoret toteuttavat yhdessä nuortenmessun tai osallistuvat Tuomasmessun toteuttamiseen, sekä käyvät laulamassa erilaisissa tilaisuuksissa, kuten esimerkiksi Yhteisvastuulounaalla tai joulun sairaalahartauksissa. Isos- ja leiriavustajakoulutukseen osallistuvia nuoria otetaan myös mukaan rippikoulujen ennakkotapaamisiin ja vanhempainiltoihin.

Keski-Porin nuoret ovat kolmena vuonna toteuttaneet myös ulkomaanmatkan syyslomalla. Mukaan lähtevät nuoret toteuttavat erilaisia rahankeräytempauksia esimerkiksi myyjäisillä, kirkkokahvituksella, koruja ja kortteja tekemällä, sukkamyynnillä ja autonpesutapahtumilla (Kirkko Porissa 2016). Kaikilla kerroilla mukaan on lähtenyt myös sellaisia nuoria, joilla ei ole ollut aikaisemmin mahdollisuutta matkustella joko perheen taloudellisen tilanteen tai jonkun muun syyn vuoksi. Koska rahankeruutapahtumia suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä nuorten vanhempien kanssa, ulkomaanmatkat tiivistävät nuorisotyön yhteyttä nuorten koteihin sekä tutustuttavat myös nuorten vanhempia toisiinsa luontevalla tavalla.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä

Teemahaastattelua voidaan pitää puolistrukturoituna haastattelumuotona, lomakehaastattelun ja avoimen haastattelun välimuotona. Teemahaastattelu sallii tutkittavien henkilöiden melko luontevan reagoinnin. Keskustelunomaisuus ja vapaamuotoiset kysymykset saavat haastateltavan helposti luottavaiselle mielelle ja rentoutumaan, minkä vuoksi myös vastaukset ovat usein syvällisempiä kuin lomakehaastattelussa. (Hirsjärvi & Hurme 1995, 8, 35.)

Teemahaastattelu sopii tilanteeseen, jossa tutkimuksen kohdetta ei tunneta täysin etukäteen eikä vastaajia haluta ohjata liikaa. Teemahaastattelussa kysymykset on laadittu ennakkoon tiettyjen teemojen ympärille. Haastattelija voi kuitenkin vaihdella kysymysten järjestystä haastattelun kulun mukaisesti. Lisäksi haastattelija voi pyytää haastateltavalta perusteluja ja esittää lisäkysymyksiä. Näin vastauksia voidaan selventää ja saatavia tietoja syventää. (Ojasalo ym. 2009, 41, 95–97.)

Aineiston keruun yhteydessä pohditaan yleensä, kuinka paljon aineistoa on kerättävä, jotta tutkimus olisi tieteellistä ja yleistettävissä. Kvalitatiivisella tutkimuksella ei kuitenkaan pyritä tilastollisiin yleistettävyyksiin, vaan aineiston kokoa tärkeämpää on tulkintojen kestävyys ja syvyys. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 85.)

Aineiston analyysin luotettavuutta voidaan tarkastella validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Validiteetilla varmistetaan se, että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu tutkia, ja reliabiliteetti kertoo tutkimustulosten toistettavuudesta. Vaikka käsitteiden liittäminen kvalitatiiviseen tutkimukseen on saanut myös kritiikkiä siksi, että käsitteet ovat syntyneet alun perin kvantitatiivisen tutkimuksen tutkimusalueella, voidaan niitä kuitenkin käyttää kvalitatiivisen tutkimuksen laadunarvioinnin kriteereinä, tosin ilman yksiselitteisiä ohjeita. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 136, 140.)

Laadullisen tutkimuksen aineistoa kerätessä käytetään menetelmää, jonka avulla päästään tutkittavan kohteen lähelle. Tutkija pyrkii tavoittamaan tutkittavana olevien henkilöiden näkökulman ja näkemyksen tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. (Kiviniemi, 2010, 70) Aineisto voidaan kerätä haastattelujen, kyselyjen ja havainnoinnin avulla. Usein niitä voidaan käyttää joko yksitellen tai rinnakkain. (Tuomi ja Sarajarvi, 2009, 71)

Kiviniemen (2010) mukaan laadullinen tutkimus on prosessorientoitunutta ja aineistonkeräämisen väline on tutkija itse. Laadullinen tutkimusprosessi on oppimisprosessi tutkijalle, sillä koko tutkimuksen ajan hän pyrkii lisäämään tietoisuuttaan tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä ja siihen liittyvistä tekijöistä. Aineistoon liittyvät näkökulmat ja tulkinnat kehittyvät tutkijan mielessä vähitellen tutkimusprosessin myötä. Myös tutkimuksen eri osa-alueet, kuten tutkimustehtävä ja teorianmuodostus, kehittyvät joustavasti tutkimuksen edetessä. Näin on mahdollista hyödyntää tätä kehitystä esimerkiksi tutkimustehtävän muokkaamisessa. Tutkimusongelma tarkentuu koko tutkimuksen ajan, eikä välttämättä ole ilmaistavissa täsmällisesti tutkimuksen alussa. (Kiviniemi 2010, 70–75)

5.2 Analysointimenetelmänä arvostava haastattelu

Appreciative Inquiry (AI), on vapaasti suomennettuna “arvostava haastattelu”. Appreciative Inquiry -menetelmän ovat kehittäneet Diana Whitney ja David Cooperrider (1998). Kyseessä on menetelmä, joka keskittyy positiivisuuteen ja muutokseen organisaatioissa etsimällä parhaita jaettuja kokemuksia. Arvostavan haastattelun avulla pyritään auttamaan organisaatiota saavuttamaan paras mahdollinen suorituskyky. Siihen kuuluvat erilaiset keskustelut, metaforat ja tarinat, jotka tukevat organisaation jäseniä saavuttamaan korkeimman potentiaalinsa. Arvostava haastattelu etsii organisaatiossa jo olevia vahvuuksia ja pyrkii lisäämään niiden arvostusta yhteistyön avulla. Organisaatiossa etsitään tietoa siitä, miten olemassa oleviin hyviin käytänteisiin on päästy ja pyritään hyödyntämään tätä informaatiota tulevaisuuden kehityksessä. (Barrett & Fry

2008, 25–27.) Tämä lähestymistapa vaikutti mielenkiintoiselta siksi, että halusin pitää haastattelutilanteen ilmapiirin myönteisenä ja saada mahdollisimman paljon tietoa positiivisista kokemuksista ja muista positiivisia tunteita herättäneistä tapahtumista. AI-haastattelumenetelmä on yhteydessä positiiviseen psykologiaan ja positiiviseen organisaatioteoriaan ja vapaaehtoistoiminta koetaan yleensä myönteisenä asiana sekä auttajien että autettavien kannalta. Tarkoitukseni oli saada esiin poikien kannalta positiivisia käytäntöjä ja ilmiöitä seurakuntatoiminnassa.

AI -metodologiaan liittyy neljä eri osa-aluetta: 1) havaitseminen, 2) unelmointi, 3) suunnittelu ja 4) suuntaaminen. Englanninkielisessä materiaalissa käytetään niin sanottua 4D -mallin termejä, jolloin vastaavat käsitteet ovat discover, dream, design ja destiny/deploy.

Havaitsemisvaiheessa (1) on tärkeää kysyä mitä on jo olemassa? Mitkä olemassa olevat käytännöt ovat jo nyt poikien kannalta hyviä ja motivoivia. Unelmoinnissa (2) kysytään: Mitä voisi olla? Mitä toivotaan tulevaisuudessa? Jos kaikki olisi täydellistä, niin millaista se olisi? Suunnittelussa (3) mietitään, mitä tehdään jatkossa ja miten se toteutetaan? Miten nykyistä toimintaa voisi kehittää? Miten organisaatio kehittyy tulevaisuudessa? Suuntausvaiheessa (4) kysytään: Miten saadaan lisättyä vuorovaikutusta päättäjien ja kenttätöön välillä? Miten uudet ideat saadaan käytännössä sisällytettyä toimintaan? Mitkä asiat ovat mahdollisia toteuttaa? Tähän vaikuttavat käytössä olevat tila-, materiaali-, henkilö- ja budjettiresurssit. (Cooperrider & Whitney 1998, 25–56)

Arvostavan haastattelun kautta etsitään parhaita käytäntöjä organisaatiossa ja sen ihmisissä antaen tilaa innovaatioille ja mielikuvitukselle. Siinä ei keskitytä kritisoimaan tai etsimään negatiivisuutta. Arvostavassa haastattelussa oletetaan, että positiivinen on jo olemassa organisaatiossa ja se täytyy vain nostaa oikeilla kysymyksillä esiin. Organisaatiossa etsitään yhteisiä käsityksiä siitä, mikä on johtanut hyvään lopputulokseen. (Barrett ja Fry 2008, 35–38) Tärkeässä asemassa arvostavassa haastattelussa ovat tarinat, tieto ja viisaus, jotka kuvaavat missä organisaatio on aiemmin ollut ja on nykyään parhaimmillaan. Kaikki toimijat ja organisaation sisäinen dialogi tulisi ottaa huomioon. (Cooperrider & Whitney 1998, 42.)

Arvostavan haastattelun periaatteiden mukaan positiivisiin asioihin keskittymällä saadaan usein aikaan parempia tuloksia kuin tarkastelemalla ongelmia ja negatiivisia asi-

oita. Arvostavan haastattelun pyrkimyksenä on vahvistaa positiivisia käytäntöjä. AI:n avulla tietoa kerätään erilaisten narratiivisten tai haastattelumenetelmien avulla, sillä tärkeää on saada tietoa sieltä missä toiminta tapahtuu (Cooperrider & Whitney 1998, 7).

5.3 Tutkimuksen suorittaminen

Haastatteluaineistokseni valitsin täysi-ikäiset pojat, jotka osallistuvat aktiivisesti Keski-Porin seurakunnan toimintaan. Osa pojista osallistuu toimintaan myös muissa seurakunnissa. Yli 18-vuotiaina he olivat kaikki osallistuneet oman rippikoulunsa jälkeen toimintaan vähintään kolme vuotta. Vaikka poika-sanan käyttäminen täysi-ikäisistä nuorista miehistä voi tuntua oudolta ja jopa vähättelevältä, haastateltavat itse eivät identifioituneet ”nuori mies”-ilmaukseen, vaan käyttivät myös itse poika-sanaa puhuessaan itsestään ja kavereistaan ja ilmaisivat kokevansa itsensä enemmän pojiksi kuin miehiksi (”poika on ihan hyvä sana, ei kai tässä nyt oikein miehiä vielä olla”). Siksi käytän haastateltavista poika-sanaa myös tässä tutkimuksessa. Päädyin poika-sanaan myös siitä syystä, että jos Jeesuksen opetuslapsista, aikuisista miehistä, voidaan käyttää sanaa lapsi, on mielestäni myös mahdollista käyttää 18–22-vuotiaista nuorista miehistä sanaa poika.

Koska osa pitkään mukana olleista pojista asuu ja osallistuu toimintaan jo pääosin muualla kuin Porissa, asetin tutkittavien rajaukseksi sen, että haastateltavien on oltava täysi-ikäisiä ja osallistunut aktiivisesti ainakin johonkin Keski-Porin seurakunnan toimintaan vuoden 2015 aikana. Näyttäytyminen kerran tai pari esimerkiksi koulutuksissa tai nuortenilloissa ei vielä riittänyt kriteeriksi. Yleisin osallistuminen keskittyi leireihin ja matkoihin, viikkotoimintaan monikaan ei pystynyt osallistumaan säännöllisesti armeijan, opiskelun tai muualla asumisen vuoksi.

Haastattelin yhteensä yhdeksää henkilöä. Jokainen haastatteluun kysymäni poika suostui, kieltäytymisiä ei ollut. Jotkut aktiivisesti seurakunnassamme toimivat pojat jopa

hiukan loukkaantuneina kysyivät, miksi heitä ei haastatella. Syy oli kuitenkin se, että he eivät olleet vielä täysi-ikäisiä. Myös monet pitkään toiminnassa olleet tytöt olisivat halunneet päästä haastateltaviksi, mutta koska tutkimukseni kohdistui poikiin, siihen ei ollut tällä kertaa mahdollisuutta.

Haastattelut suoritettiin pääosin tammi-huhtikuussa 2016. Yksi poika haastateltiin ke-
säkuussa 2016. Jokainen haastateltava oli haastatteluhetkellä vähintään 18-vuotias, eli oli osallistunut seurakunnan toimintaan rippikoulun jälkeen ainakin kolme vuotta. Koska osa haastateltavista asui muualla kuin Porissa, tarjosin pojille myös mahdollisuutta kirjoittaa vastauksensa, koska henkilökohtaista tapaamista oli esimerkiksi armeijassa olevien poikien osalta vaikeaa järjestää. Lopulta neljä henkilöä tarttui kirjoitusmahdollisuuteen (”Helpompaa kun saa miettiä vähän ensin”) ja viisi halusi perinteisen haastattelun (”En mä kyllä jaksa mitään kirjoittaa”). Tasapuolisuuden turvaamiseksi mahdolliset lisäkysymykset esitettiin vastauksensa kirjoittaneille pojille suullisesti ja perinteiseen haastatteluun päätyneillä kirjallisesti, joten jokaiselta haastateltavalta oli mahdollista saada sekä kirjallista että suullista materiaalia. Haastattelujen määrä oli mielestäni riittävä, sillä samat vastaukset alkoivat loppuvaiheessa toistua haastattelusta toiseen. Saturatiopiste siis saavutettiin. Saturatiopiste on saavutettu ja haastatteluja on tarpeeksi, kun uudet haastattelut eivät enää tuota tutkimuksen kannalta mitään oleellista uutta tietoa (Ojasalo ym. 2009, 100).

Haastattelun toteutin yksilöhaastatteluina, jottei ryhmän painostus olisi vaikuttanut vastauksiin ja jotta voisin keskittyä kokonaisvaltaisesti yhteen haastateltavaan kerrallaan. Haastateltavien luvalla nauhoitin kaikki haastattelut matkapuhelimella, joten pystyin haastattelutilanteessa keskittymään haastattelujen etenemiseen sekä syventävien lisäkysymysten esittämiseen. Koska kaikki haastateltavat olivat täysi-ikäisiä, päätin että en kysy heidän vanhemmiltaan kirjallista tutkimuslupaa. Myöhemmin tosin ajattelin, että se olisi ollut kohteliasta, kun ottaa huomioon että olin toiminut kyseisten nuorten kanssa monta vuotta ja olin tuttu myös suurelle osalle vanhemmista. Ennen haastattelua selitin haastateltaville pojille tallennusten käyttötarkoituksen haastattelujen dokumentoinnissa ja lupasin poistaa haastattelutallenteet niiden käydessä tarpeettomiksi. Kerroin pojille myös, että sekä suullisia haastatteluja että kirjallista materiaalia käsitte-
len vain minä itse, eikä lopulliseen työhön tule heidän oikeita nimiään eikä muitakaan tunnistettavia tietoja vastaajista. Kerroin myös, että he saavat halutessaan lukea työn ennen sen julkaisemista, mikäli haluavat muuttaa tai poistaa sieltä jotain kohtia, joista

heidät voisi mahdollisesti tunnistaa. Palatessani asiaan haastattelun jälkeen jokainen pojista kuitenkin sanoi, ettei ollut kertonut mitään sellaista, mitä pitäisi varoa tai salata. Ennen varsinaista haastattelua joimme kahvia ja keskustelimme haastatteluun liittymättömistä yleisistä asioista, jotta vastaaja rentoutuisi ja unohtaisi nauhurin olemassaolon.

Haastattelun pituudelle en ollut asettanut aikarajaa, vaan pojat saivat puhua niin kauan kuin heillä riitti puhuttavaa. Haastattelujen keskimääräinen kesto oli hiukan alle kaksi tuntia. Haastattelupaikan sai haastateltava itse valita. Neljässä tapauksessa haastateltava valitsi Keski-Porin seurakunnan nuorisotilat ja yksi haastateltava kutsui minut kotiinsa. Haastattelujen ilmapiiri oli rento ja niissä naurettiin paljon. Kukaan haastateltavista ei vaikuttanut varovan sanojaan tai jännittävän haastattelun nauhoittamista.

Haastattelujen jälkeen litteroin haastattelujen ääninauhat kirjalliseen muotoon. Litteroidessa kirjoitin poikien puheenvuorot pääosin sanatarkasti, mutta tauot, painotukset ja hymähdykset kirjoitin vain, jos ne vaikuttivat tärkeiltä. Materiaalia kertyi runsaasti, puhtaaksikirjoitettuna ykkösrivivälillä 107 sivua, kirjoitetut vastaukset mukaan luettuna.

Tunsin kaikki haastateltavat hyvin entuudestaan ja tiedostin, että asia voi vaikuttaa sekä haastateltavien vastauksiin, että siihen, kuinka tulkitsen haastatteluvastaukset. Pysin kuitenkin mahdollisimman analyttiseen tutkimusotteeseen ja tarkastelemaan tutkimaani asiaa ulkopuolisin silmin, kuten kunnan tutkijan tulee. Painotin pojille ennen haastattelua, että teen tätä tutkijana enkä heidän nuorisotyöntekijänä ja että haluan rehellisiä vastauksia enkä sitä, mitä he ehkä ajattelevat minun haluavan kuulla. Uskon, että tuttuudesta huolimatta haastateltavat vastasivat rehellisesti ja oman kokemuksensa mukaisesti. Olen pyrkinyt ottamaan huomioon sen, että oma kokemukseni seurakunnan nuorisotyöstä, aikaisempi työskentelyni haastateltavien kanssa, oma sukupuoli tai jokin muu vastaava syy voivat kaikki vaikuttaa tapaani tulkita tutkimusmateriaalia. Pysin kuitenkin analyysissäni objektiivisuuteen.

Aloitin analysoimisen käymällä vastaukset läpi kysymys kysymykseltä erittelemällä vastausten yhdistäviä ja erottavia tekijöitä. Haastattelukysymykset oli painotettu arvos-tavan haastattelun neljän pääteeman alle: havaitseminen, unelmointi, suunnittelu, suunn-taaminen.

Etsin vastauksista ilmauksia jotka liittyivät johonkin näistä arvostavan haastattelun pääteemoista. Pyrin saamaan kaikki poikien vastaukset liitettyä johonkin näistä teemoista, ja etsin yhdistäviä tekijöitä joiden mukaan nimesin vastauskoosteet. Tehtävä ei ollut helppo ja pääteemat muuttuvat useaan kertaan työn aikana. Kaikkia vastauksia en myöskään saanut liitettyä mihinkään näistä teemoista. Pyrin hyväksymään sen, että laadulliselle tutkimukselle tyypillistä on, että aineistosta löytyy asioita, jotka ovat mielenkiintoisia, mutta joita ei ole sillä hetkellä tarkoitus tutkia ja että ne on silloin jätettävä sivuun. Helppoa se ei kuitenkaan ollut. Lopullisiksi pääteemoiksi valitsin seuraavat: Seurakuntatoiminnan nykyisyys – havaitseminen; Täydellinen seurakunta – unelmointi; Seurakuntatyön tulevaisuus – suunnittelu sekä Kirkon organisaation ja nuorisotyön suhteet – suuntaaminen. Etsin kaikista arvostavan haastattelun metodin mukaisesti pääosin positiivista lähestymistapaa. Erään haastateltavan sanoin ”Tää onkin kivaa kun saa puhua kivoista jutuista eikä aina siitä mikä on huonosti”.

Lisäksi etsin ilmauksia jotka liittyivät Maslowin tarvehierarkian eri tasoihin. Näistä ilmauksista laskin esiintymistiheyden eli montako kertaa kyseinen asia tuotiin ilmi haastatteluissa. Tämä kertoo siitä, mihin tarpeisiin toiminta poikien mielestä vastaa eli mikä heitä toiminnassa motivoi.

Haastateltavien nimet on muutettu yksityisyyden suojaamiseksi. Lisäksi vastauksista on poistettu nimiä, paikkakuntia, selkeästi tiettyihin henkilöihin liittyviä mainintoja sekä muita asioita, joista vastaaja olisi helposti tunnistettavissa.

6 TÄYSI-ikäisenä poikana seurakunnassa

6.1 Seurakuntatoiminnan nykyisyys – havaitseminen

6.1.1 Vastaajien taustatiedot

Haastateltavia poikia oli tutkimuksessa yhteensä yhdeksän. Vastaajien haastattelun aikainen elämäntilanne vaihteli lukio-, ammatti- tai yliopisto-opiskelijasta työelämässä tai armeijassa oleviin poikiin. Osa pojista seurusteli, mutta kukaan ei ollut naimisissa eikä kenelläkään tietävästi ollut lapsia. Tosin erään vastaajan mukaan "en mä sit tiä, mistä sen tietää jos mulle ei vaan oo kerrottu".

Neljä vastaajaa on ollut seurakunnan toiminnassa, kuten seurakunnan päiväkerhossa tai pyhäkoulussa, jo ennen rippikoulua, viidelle vastaajalle oma rippikoulu oli ollut ensimmäinen todellinen kokemus kirkosta ja seurakunnasta. Huomattavaa oli, että lähes puolella eli neljällä pojista oli aktiivista partiotaustaa, vaikka he eivät aina pitäneetkään partiota seurakuntaan liittyvänä tai ylipäättään hengellisenä toimintana. Yhdellä vastaajista oli ollut kiinnostusta hengellisiin asioihin jo ennen rippikoulua.

Viisi vastaajaa eli yli puolet pojista kertoi, että vanhemmista toinen tai molemmat ovat eronneet kirkosta. Kirkon toimintaan ei kuitenkaan kenenkään kotona ole suhtauduttu erityisen negatiivisesti eikä ketään pojista ole kielletty toimimasta seurakunnassa. Jokaisen perhe tietää nuorensa osallistumisesta seurakunnan toimintaan eikä kukaan pojista ole kokenut tarpeelliseksi salailla sitä mitenkään. Neljä vastaajista opiskelee tai harkitsee tällä hetkellä opiskelevansa seurakunnalliselle alalle, osa ei vielä ole päättänyt tulevaa ammattiaan.

Haastateltavat ovat olleet seurakunnan toiminnassa mukana 3–7 vuotta eli olivat haastatteluhetkellä iältään 18–22-vuotiaita. Kaikki pojat sanoivat saaneensa seurakunta-

toiminnasta hyviä ystäviä, joiden kanssa halutaan toimia ja olla yhdessä myös seurakuntatoiminnan ulkopuolella. Osa pojista oli haastatteluhetkellä muuttanut tai suunnittelemassa muuttoa Porin ulkopuolelle joko armeijaan, töihin tai opiskelemaan, joten monen yhteydet sekä vanhoihin ystäviin että seurakuntaan olivat välimatkan takia vähentyneet ja vaikeutuneet. Kukaan ei silti halunnut lopettaa seurakuntatoimintaa tai erota kirkosta. Seurakunnassa huippuhetket oli kaikilla koettu leireillä.

6.1.2 Pojille tärkeää elämässä

Pojat pohtivat vastauksissaan sitä, mikä 15–20-vuotiaille – eli pääosin seurakunnan nuorisotyön ikäluokkaan kuuluville – pojille on tärkeää elämässä. Vaikka kysymyksessä kysyttiin tarkkaan ottaen vastaajien mielipiteitä ylipäätään 15–20-vuotiaiden poikien tärkeistä asioista ryhmänä, suurin osa vastaajista ajatteli asiaa selvästi lähinnä oman itsensä kannalta, ei yleisenä totuutena kyseiseen ikäluokkaan kuuluvista pojista.

Yli puolet pojista mainitsi erittäin tärkeiksi asioiksi koulutuksen ja tulevaisuuden. Koska kyseessä on muutenkin aktiivinen ja harrastava poikajoukko, ei ole kovin hämmästyttävää että he myös suunnittelevat aktiivisesti elämänsä eteenpäin ja asettavat tavoitteita tulevaisuudelleen. Aika yllättävääkin oli, että vain kahden pojan mielestä tytöt ovat tärkeitä ja ainoastaan yksi mainitsi rahan tärkeäksi. Selvästi kaikkein tärkeimmiksi nousivat kaverit. Seitsemän poikaa eli yli kaksi kolmasosaa vastaajasta oli sitä mieltä, että 15–20-vuotiaille pojalle kaikkein tärkeintä on kuulua johonkin ryhmään ja tuntea itsensä hyväksytyksi ryhmässä. Liikunnan ja muun fyysisen tekemisen mainitsi tärkeäksi yli puolet pojista. Kaksi kolmasosaa pojista mainitsi auttamisen, kohtaamisen ja mielipiteiden vakavasti ottamisen.

No perhe on tärkeä ja kaverit on tärkeet, mulle on tärkeä koulutus, aika monelle on, vaikka jotkut onki ihan et pläh, ei kiinnosta, mut tosi monelle se on tosi tärkeä ja sit aika monelle on just liikkuminen ja harrastaminen. Mut kaikkein tärkein arvo ois varmaan kaverit, se että saa kuuluu johonkin porukkaan ja hyväksytään siihen. (Risto, 18)

Kaverit ainaki ihan ekaksi ja sit se et ois joku aikuinen jolle voi puhua ja joka kuuntelee ja auttaa jos on jotain, niinku, ongelmii tai jotain. Ettei vaan sano, et kyllä toi ohi menee. (Petteri, 22)

Vastaajien mielestä tyttöjen ja poikien suurin ero olisi siinä, että tytöille porukka ei ole niin tärkeä kuin pojille, vaan tytöt liikkuvat enemmän pareittain ja se paras kaveri on tärkeämpi kuin ryhmään kuuluminen. Koulutuksen, liikunnan ja tulevaisuuden uskotaan kuitenkin olevan tyttöjenkin tärkeiden asioiden kärkipäässä. Tosin tyttöjen ajatusmaailma tuntui olevan joillekin vastaajille käsittämätön.

En mä kyllä tiä yhtään mitä ne aattelee. Tarttis olla joku psykologi että tajuais. (Petteri, 22)

Vastaajien joukosta ei löytynyt yhtään henkilöä, jonka mielestä tulevaisuus ja koulutus ei olisi ollut tärkeää, vaikka sellaisiakin henkilöitä kyllä myönnettiin tuttavapiirissä olevan. Suurin osa vastaajista ei kuitenkaan katsonut seurakunta-aktiivisuuden muuttaneen heitä merkittävästi, joten koulutuksen ja tulevaisuuden suunnittelun painotuksessa kyse saattaa olla enemmän vastaajien persoonallisuuden piirteistä kuin varsinaisesti seurakunnassa toimimisen vaikutuksesta. Toisaalta on huomattava, että vertaisryhmässä toimiminen muokkaa myös ajatuksia ja mielipiteitä samankaltaisiksi, joten on mahdollista, että muutosta ei vain ole havaittu.

En usko että luonne ois muuttunu, ainoo mikä on muuttunu on ehkä korkeintaan tietämys et jos mä en ois ollu seurakuntaelämässä niin en varmaan enää muistais esimerkiks Isä meidän -rukousta. (Antti, 20)

6.1.3 Parasta seurakuntatoiminnassa

Vastaajien mielestä parasta nuorisotyön toiminnassa, työntekijöissä ja muissa nuorissa on yhteishenki ja ryhmätyöskentelyt. Jokainen vastaaja toi nämä teemat jollakin tavalla esiin. Rehellisyys ja reiluus mainittiin monessa vastauksessa. Vastuun kantamisen ja osallistumisen mahdollisuuden antaminen olivat vastaajille tärkeitä asioita, joista työntekijät saivat erityisesti kiitosta. Monessa vastauksessa tuotiin ilmi, että nuorisotyön toiminta on kokonaisuudessaan hyvää, eivätkä he osaa sitä sen enempää määritellä.

Mietittäessä kaikkein parasta nuorisotyön toiminnassa, kaverit olivat kuitenkin ykkös-sijalla.

Mä en haluis luopuu koko tsydeemistä, jos nää koulutukset ja nuortenillat ja popparit ja muut vedettäis pois ja korvattais jollain tyhmällä, niin ei. Mut ensimmäinen asia mitä tuli mieleen niin mä en haluis luopuu näistä kavereista mitä mä oon täällä saanu. Tääl on tosi hyvä porukka ja mukavia kaikki täällä. (Risto, 18)

Vastaajien tärkeimmät kohdat omassa seurakuntahistoriassaan liittyivät lähes poikkeuksetta rippileiriin, joko omaan tai ensimmäiseen leiriin isosena. Osa vastaajista oli toiminut seurakunnassa jo ennen omaa rippileiriaikaansa varhaisnuorten kerhossa tai pyhäkoulussa, mutta ne kokemukset kuitattiin nopeasti ja enimmäkseen sanomalla, että ”en mä siitä paljon edes muista”. Yli puolelle vastaajista ensimmäinen henkilökohtainen kokemus seurakunnasta oli ollut oma rippikoulu-aika. Etukäteistunneista pojilla ei ollut paljon muistoja, mutta oma rippileiri osoittautui lähes kaikille vastaajille erilaiseksi kokemukseksi kuin he olivat ajatelleet – tosin ei aina pelkästään positiivisessa mielessä.

No se oli aikalailla se oma rippileiri oli sellanen et niinku et ei tää mitään pöllömpää tää toiminta oo, et lähetään sit ittekin mukaan, vaikka en ihan tarkalleen muista ennen rippileiriä, mikä mun oma ajatus oli mun omasta uskonnosta. Mä jotenkin muistelin et se oli aikalailla sellanen neutraali et ei silleen kauheesti ajateltu uskonasioita mut sitten rippileirillä heräs ja sit halus ittekin lähteä mukaan. Koska totes rippileirillä sitä et ei tää pelkästään Raamatun lukemista tai virsien laulamista oo. Et on seurakuntaelämä muutakin kuin jumalanpalvelusta ja tällasta. (Antti, 20)

Hengelliset kysymykset kiinnosti aika paljon jo aikaisemmin. Sitten kävin rippikoulun, olin varmaan aika vaikea rippikoululainen, olin aika monesta asiasta eri mieltä papin kanssa, joka, no joo, mä varmaan vähän poikkesin sellasesta perusrippikoululaisesta. Me ei papin kanssa jotenkin yhtään kohdattu. (Jari, 22)

Kannustavimpina asioina seurakuntatoiminnassa nähtiin kaverit sekä vastuun ja positiivisen palautteen saaminen. Myös asiallinen kritiikki nähtiin tärkeänä oppimiselle ja kehittymiselle. Moni pojista olikin sitä mieltä, että jos aina vain kehutaan, ei siinä voi oppia mitään uutta. Kaksi pojista kertoi saaneensa negatiivista palautetta ilman omaa syytään, mutta pääosin palaute oli poikien mielestä ollut rakentavaa.

Jos vaikka joku vähä huono läppä tai sopimaton sketsi on tullu vedettyä niin on siitä saanu palautteen, mut ei semmosta et ois haukuttu pystyyn, vaan se on ollu sillai et on selitetty miksi se oli huono sketsi ollu ja

minkätakia sitä ei oo hyvä vetää, sillai rakentavasti kerrottu. (Marko, 20)

Leirit olivat ehdottomasti poikien mielestä kannustavien asioiden kärkipäässä. Leirit ja iltaohjelmat mainittiin useita kertoja. Joskus parhaita kokemuksia olivat olleet ne hetket, jolloin jokin asia epäonnistuu täysin.

Ne iltaohjelmat. Jokaisen pitäis saada kokee iltaohjelma jossa on tunnelma ihan katossa. Ja parasta on silloin ku joku mokaa jotain ja kaikki nauraa ihan kippurassa. (Kalle, 19)

län ja kokemuksen karttuessa vastuun lisääntyminen ja omat erityiset vastuutehtävät koettiin erittäin tärkeinä ja niistä saatu arvostus ja huomio joskus palkkaakin parempana. Moni pojista kertoi huomanneensa olevansa nuoremmille roolimalli, jolta tultiin kysymään neuvoa tai apua. Vastaajien mielestä erityisesti nuorempien poikien on helpompaa kysyä apua vanhemmilta pojilta kuin suoraan työntekijöiltä.

No siis semmosia on, että kun on ite kehittäny jonkun huippuhyvän sketsin ja sit joku isosviikkis se on tultu esittämään siihen ja tiiät että sä oot ite sen kehittäny ja sit ne vetää sen ihan huippuhyvin, niin se on ollu parempaa ku mitä vois rahalla saada palkkaa, aivan täydellinen palkkio siitä, että tiiät että oot onnistunu. Sitte se että kun oot vähän niinku ohjaajana tai kouluttajana ollu siellä viikkiksillä ja sit kun ne pienet tulee kysymään jotain neuvoa ja sit kun sä pystyt antaan niille sen neuvon tai sit parempana tietysti vielä jos sä pystyt johdattelemaan ne itse siihen vastaukseen, että et ite anna suoraa vastausta vaan annat niinku vähän kierrellen sen, et ne ite älyy sen. Ja sit kun sä huomaat et ne älyy sen, niin se on kans tosi antoisaa. (Marko, 20)

Tasapuolista kohtelua tyttöjen ja poikien välillä pidettiin myös erittäin hyvänä asiana. Kukaan vastaajista ei ollut havainnut epätasa-arvoisuutta seurakuntatoiminnassa. Myöskään mitään omaa kokemusta syrjimisestä tai suosimisesta ei kukaan vastaajista tuonut esille. Pojat eivät olleet havainneet nuorisotoiminnassa erityistä jakoa miesten ja naisten töihin, vaan kaikilla oli lupa kokeilla ja tehdä kaikkea sukupuolesta riippumatta.

Kaikkien poikien mielestä sukupuolten tasavertaisuus niin seurakuntatoiminnassa kuin muutenkin elämässä oli heille selviö: tytöt voivat ihan hyvin kytkeä videotykin ja pojat tehdä pannukakkua. Poikien mielestä tärkeintä on, että se joka osaa, auttaa niitä jotka eivät osaa, oli kyseessä kumman sukupuolen edustaja hyvänsä.

Tasa-arvoisesti mun mielestä, mitä mä oon huomannu niin esimerkiks miehet tekee täällä enemmän ruokaa, mut se on varmaan niin et ne halua

tehdä. Ja tytöt on sit niin et mee tekeen vaan. Joskus tytötki kyl tekee. Pojat ny usein sattuu menemään ihan vapaaehtosesti. Vaikka ylisovinistisesti jotkut sanoo et nainen kuuluu keittiöön, niin täällä voidaan todeta et ei se pidä paikkaansa eikä täällä ainakaan kukaan aattele niin. (Risto, 18)

Kolmessa vastauksessa tuotiin esille naispappeuskysymys esimerkkinä siitä, että tasa-arvo seurakunnassa ei ihan kaikilla tasoilla kuitenkaan toimi. Koska naispappeja on ollut jo kolmekymmentä vuotta, eli kaikkien haastateltavien koko eliniän ajan, ei pojilta aina löytynyt ymmärrystä sille, miten on mahdollista että kirkossa voidaan toimia lakia vastaan ilman rangaistusta.

Mun mielestä ihan tasavertaisesti on kaikkii kohdeltu täällä nuorisotyössä, mut eiks se oo niin että esim kaikki ei vielääkään oikeen hyväksy noita naispappeja, niin sitä mä en kyllä tajua, mut meillä Porissa ei taida olla niin tai ainakaan meiän seurakunnassa, vai? (Antti, 20)

Missä tahansa muussa työpaikassa tulis kyl heti kengänkuva peehen jos noin avoimesti dissais naisii, mut kirkossa voi sit vissiin tehdä mitä tahansa kun vaan vetoo siihen et ei ny vaan voi tehdä töitä naisten kans. Voiskohan vedota siihen et ei ny vaan voi tehdä töitä ollenkaan? (Petteri, 22)

Pojat kertoivat kokeneensa nuorisotyön sisällä vahvaa yhteisöllisyyttä ja me-henkeä, luottamusta ja arvostusta. Suurin osa oli löytänyt tämänhetkiset parhaat kaverinsa nuorisotyön toiminnan piiristä. Suuri merkitys oli koettu olevan myös sillä, miten muualla seurakunnassa kuin varsinaisen nuorisotyön toiminnassa heidät oli otettu vastaan. Positiivinen vastaanotto synnyttää pojissa itsessään positiivisuutta toimintaa kohtaan.

No, kirkkoon jos menee, nuorena, niin vähän on ollu semmoset vanhat mummot ja papat sillai että oho, että tänne tulee joku nuori, mutta siis, sillon ku kävin noissa raamattupiireissä ja muissa, niin kyllä ihan avosylin otettiin vastaan ja sanottiinkin oikein että hienoo että nuoret käy näissä myös. Väliin oli vähän semmonen olo et kaikki kattoo, mut ihan hyvällä ne kattoo kuitenkin, sillee et hienoo et tuut. Ja sit oli oikeestaan ihan kivaa mennä kun näki et ne tykkäs. (Marko, 20)

Poikien mielestä seurakunnan nuorisotoiminta tarjoaa hyvät mahdollisuudet kokea tiiviiseen yhteisöön kuulumista sekä ylläpitää kaveri- ja ystävyys-suhteita yhteisen toiminnan kautta. Uusia kavereita oli kaikille tullut paljon seurakuntatoiminnan myötä. Toiminnan ja me-hengen lisäksi pojat olivat kokeneet vaihtelevassa määrin sitoutuneisuutta myös seurakunnan kristilliseen opetukseen. Vaikka joillekin pojille hengellisyys ja selkeä kristillinen opetus näyttäytyi vahvempana motivaatiotekijänä kuin toisille, kaikille oli kuitenkin ollut tärkeää myös sosiaalinen kanssakäyminen muiden saman

ikäisten kanssa. Toiminnan hengellistä sisältöä ei kukaan pojista pitänyt negatiivisena ja vaikka se ei kaikille ollutkaan toiminnan pääasia, se koettiin asiaan kuuluvana ja siksi positiivisena kokemuksena. Hengellisyydessä etenkin hiljentyminen ja rauhoittuminen iltahartauksissa koettiin hyväksi ja odotetuksi asiaksi.

Ne iltahartaudet ja muut, yleensä sitä säätää koko ajan jotain ja sit ku iltahartaudessa piti olla hiljaa, nii se oli joskus vaikeeta mut se oli hienoo kans. Tavallaan niinku et SAI olla hiljaa eikä sillee et ois ollu PAKKO olla hiljaa. Se oli aika hienoo. (Petteri, 22)

Vastaajien pohtiessa sitä, onko heidän osallistumisensa seurakunnan toimintaan ja nuorisotyöhön vielä täysi-ikäisenäkin herättänyt hämmästelyä, vastaukset jakautuivat selkeästi. Oman vapaa-ajan kaveriporukan koostumus näytti vaikuttavan tähän vahvasti. Yli puolet vastaajista ilmoittivat, että ei ole hämmästely koskaan, koska oma kaveriporukka on itsekkin mukana seurakunnan toiminnassa, eikä ”kukaan oo ikinä sanonut mitään et sä taas lähet sinne hihhulipiireihin, kaikille ihan normijuttu”. Mikäli kaverit eivät ole mukana seurakunnan toiminnassa, kysymyksiä saattaa herätä ja pientä vinoiluakin esiintyä. Vastaajat kuitenkin sanoivat niidenkin kavereiden, jotka eivät itse ole mukana seurakuntatoiminnassa, suhtautuneen pääosin positiivisesti ja välillä suorastaan kiinnostuneestikin. Vaikka muiden kysymysten yhteydessä vastaajat arvioivat ryhmäpaineen vaikeuttavan ja estävän poikien seurakunnassa toimimista, he eivät itse olleet juuri sellaista kokeneet.

Ehkä vähän silloin kun mä kävin Keski-Porin kirkossa jumalanpalveluksissa yksinäni niin sit se oli vähän sitä kun tosiaan se keskimääräinen kävijä on seitkyt plus ja yleensä vielä naispuolinen niin tota, olin tietysti kaikkien vanhojen mummojen suurin suosikki, et se vähän herätti hämmennystä. Sit taas seurakunnan nuorisotyössä tai ainakaan nuorisotyön sisällä ei oo ikinä herättänyt mitään ihmetystä. (Jari, 22)

Mikäli oma kaveripiiri ei osallistu aktiivisesti seurakunnan toimintaan, kyselyt ja ihmettelut saattavat vastaajien mielestä joskus tuntua vaikeilta. Joskus kavereiden herjanheiton vastustaminen ja omista mielipiteistä kiinni pitäminen vaatii pojalta rohkeutta asettua joukkoa vastaan. Vastaajien mielestä kaikilla ei aina rohkeus riitä ja kavereiden painostuksen alla joku voi päätyä lopettamaan toiminnan, vaikka olisikin siitä kiinnostunut. Kukaan haastatelluista pojista ei kuitenkaan kertonut näin käyneen heille itselleen. Ristiriitatilanteissakin he olivat pitäneet kiinni omasta näkemyksestään ja mielipiteistään.

Kyllä hämmästeltiin ja todennäköisesti tullaan hämmästelemään tulevaisuudessakin. Vastasin suoraan sen olevan omien näkemyksieni kaltainen ja siellä olevan todella hyvä ryhmähenki, jossa tunnen itseni olevan tervetullut. Ihmettelin myös tilannetta, koska minusta jokaisen tulee saada tehdä sitä mikä itsestä tuntuu oikealta. (Samuli, 20)

Vaikka vastaajista osan molemmat vanhemmat tai toinen heistä on eronnut kirkosta, kaikki vastaajat kokivat, että perhe on suhtautunut seurakunnassa toimimiseen positiivisesti. Vanhempien kirkosta eroaminen ei siis heijastunut negatiivisena käsityksenä oman nuoren seurakunnassa toimimiseen. Vaikka kotona ei oltaisikaan erityisen uskonnollisia, seurakuntaa pidetään nuorelle hyvänä paikkana olla ja toimia. Erityisesti kotona oli vastaajien mukaan tuotu esiin, että vanhemmista on helpottavaa tietää missä nuori on, ja että nuori on ”hyvässä porukassa eikä ainakaan joudu minkään virkavallan kanssa hankaluuksiin”. Erityisesti se, että nuorella on tekemistä ja seuraa joka ei painosta alkoholin, tupakan tai muiden päihteiden käyttöön, oli saanut vastaajien kotona kiitosta.

Aika paljon ne on tykännyt ku en oo sotkeutunu tupakkaan tai alkoholiin nuorena, siinä joku neltoist tai viistoist vee, niin nyt vanhempanakin niistä o vältytty. (Kalle, 19)

Ne tykkää et mulla on kavereita ja jotain tekemistä muuta ku kyhjöttää omassa huoneessa. Positiivisesti suhtauduttu, aina kysytään oliko kivaa kun mä tuun kotiin vaikka leiriltä ja tykkäävät kun mä sanon että joo. Varmaan ihan kiva niille et on tämmöstä tekemistä eikä notku joka viikonloppu baarissa. (Risto, 18)

Kiintoisa ristiriita ilmeni siinä, että vaikka vastaajat arvioivat, että toimiminen seurakunnassa ei ole juurikaan muuttanut heitä, toisaalta toisissa vastauksissa korostettiin vahvasti seurakuntatoiminnan tuoneen lisää ryhmänjohtamistaitoja, sosiaalisuutta ja itsevarmuutta sekä vähentäneen ramppikuumetta esiintyessä. Lähes kaikki määrittelivät itse olevansa erilaisia, sekä liikkuvansa nyt erilaisessa kaveripiirissä kuin siinä tapauksessa, että he eivät olisi koskaan lähteneet mukaan seurakuntaan. Sitä, millä tavalla he ovat nyt erilaisia, he eivät kuitenkaan usein osanneet täsmentää tarkemmin. Yksi haastateltavista mainitsi, että ”ei olisi nyt läheskään näin pätevä”. Vastuutehtävien saaminen ja niistä oppiminen mainittiin useassa vastauksessa. Kolmasosa vastaajista arvioi olevansa todennäköisesti paljon yksinäisempi ilman seurakuntatoimintaa.

Riippuu vähän siitä mitä mä sit tekisin sinä aikana mitä mä nyt oon seurakunnan toiminnassa, voisin olla lihavampi ja enempi omassa huonees-

sa, mussuttasin sipsejä ja koneella vaan. Yksinäisempi olisin varmaan ainakin. Ja hiljaisempi. (Risto, 18)

6.2 Täydellinen seurakunta - unelmointi

Tutkimuksessa kartoitin sitä, mitkä ovat nuorten miesten mielikuvat seurakunnasta parhaimmillaan. Kysyin haastateltavilta, että mikäli täydellinen seurakunta olisi joku esine, mikä esine se olisi ja miksi. Lähtökohtana kysymykselle oli Anne Birgitta Yeungin (2005, 105) motivaation timanttimalli. Jos motivaatio voidaan hahmottaa timanttina, niin millaisena esineenä pojat hahmottavat täydellisen seurakunnan? Tähän kysymykseen halusin lainata jokaisen pojan vastauksen.

Tää on nyt vähän outo vertaus mut niinku kahvinkeitin. Kahvinkeitintä tarvitsee, koska kahvia täytyy saada, mä tarvitsen kahvia elämässäni koska se on vaan hyvää ja siihen on vähän jäänyt koukkuun. Seurakuntakin on semmonen et sitä tarvitsee ja siellä on mukava olla ja siihenkin jää koukkuun ja on mukavaa kun saa tuoretta kahvia tai saa mennä seurakuntaan. (Marko, 20)

Kahvinkeitin. Siitä saa tehtyä kahvia vaikka kuinka paljon ja suurin osa nauttii sen antimista! Sillä saa tehtyä myös pahaa ja hyvää kahvia mikä voi vähän kuvata myös seurakunnan toimintaa. Mut täydellisessä seurakunnassa tehdään vaan hyvää kahvia. (Kalle, 19)

Musta se ois niinku nojatuoli, sillee et pystyy rentoutuun eikä tarvii jännittää mitään. Ja takkatuli ja kahvikuppi kun ois, niin ois lämmintä ja ihan täydellistä olla vaan. Tai oikeestaan tarvis kyl olla sohva, tosi iso sohva, niin mahtuis ne kaveritki mukaan. (Petteri, 22)

Seurakunnan toimintaan liittyy usein kahvi. Lähes jokaisessa tilaisuudessa juodaan kahvia ja usein nuoret kysyvät nuortentiloille tullessaan, saako keittää kahvia. Kun olen kysynyt nuorilta, miksi niin monet juovat niin paljon kahvia, vastaus on ”Kun ei muuten pysy hereillä”. Nuoret ovatkin kehittäneet teorian siitä, miten kahvin juominen auttaa meitä toteuttamaan Raamatun sanaa ”Valvokaa siis, sillä ette tiedä, minä päivänä teidän Herranne tulee” (Matt. 24:42). Olen kuitenkin usein kehottanut nuoria menemään myös nukkumaan. Nukkumiseen ja lepäämiseen viittavia tavaroita löytyy myös poikien vastauksista.

Lämmin villapeitto, sillä se tukee ja lämmittää eikä sen käyttämiseen ikinä kyllästy! (Jarkko, 18)

Kristillinen elämämme on kuin puolijoukkueteltoa ja kamiina, sen takia että se tarjoaa suojaa, sinne mahtuu paljon väkeä, siellä on mukavan lämmintä, sieltä ei halua mennä pois kylmään pakkaseen, se lämmittää niin kauan kun siellä kamiinassa on tuli, niin kauan kun siinä on substanssia tai siis, juttua, siellä ollaan yhdessä, aika lähellä toisiaan mut kuitenkin omilla tiloilla, tai on omaakin tilaa, makuupussi, mitähän muuta. Makuupussilla ei kai sen suurempaa merkitystä oo, on hyvä levätä. Teltassa on hyvä levätä. Seurakunnassakin pitää olla hyvä levätä. (Jari, 22)

Täydelliseen seurakuntaan kuuluu poikien mielestä avoimuus ja läpinäkyvyys. Seurakuntaan tulisi olla helppo tulla, mutta myös lähteä. Poikien mielestä ihminen voi kyllä sitoutua seurakuntaan, mutta seurakunta ei saisi sitoa ihmistä. Osallistumisen tulisi olla valinta, ei pakko. Yhteisöllisyys ja muiden seurassa oleminen nousivat keskiöksi monessa vastauksessa.

Täydellinen seurakunta olisi katos. Seinättömyys on avoimuutta. Seurakunta ottaa muut vastaan ja sieltä voi poistua ilman esteitä. Katosta ylläpitävät tukipaalut ovat se, mikä on seurakunnalle tärkeää ja mikä sitä pitää yllä, kuten arvot. Katto on se, joka antaa meille suojan. Siihen voi sisältyä sekä me yhteisönä, että Jumala itse. Kuitenkaan nostamatta ihmistä Jumalan vertaiseksi ovat seurakunnan jäsenet erittäin tärkeitä toisilleen. (Juha, 19)

Mulle tuli mieleen joku lasikulho. Sinne on helppo päästä sisään ja jos vaikka seurakuntalaiset ois niinku vettä niin ne niinku asettuu jotenkin siihen ja näkyy ulospäin et hei me ollaan täällä ja tääl on tämmöstä, kivaa, jees. Ja sit siihen pääsee helposti mukaan. Se on se pääasia, et sais tietää et on kivaa ja et siihen pääsee mukaan. Tää on kuitenkin niin että kaikille on tilaa siellä eikä niin että jossain kohtaa alkaa vuotaa yli. Sitä mukaa vaan suurenee astia jos väkeä tulee enemmän. (Risto, 18)

Pojat yhdistivät täydelliseen seurakuntaan myös turvallisuuden. Fyysisen turvallisuuden lisäksi turvallisuuden kokemukseen kuuluu varmuus siitä, että seurakunnassa ei kiusata tai halveksita ketään. Täydellisessä seurakunnassa kukaan ei joutuisi olemaan yksin.

Arkki, jossa kaikki ovat turvassa keskenään. Arkki kuvaisi pelastusta. Kaikille olisi tilaa. (Samuli, 20)

Lämpöpatteri. Se on aina lämmin. Siis jos miettii niinku yleisesti mun oman kokemuksen pohjalta et mimmost seurakunnassa ollu, niin on otettu aina lämpimästi vastaan, ketään ei hyljeksitä tai mitään. (Antti, 20)

Toisistaan tietämättä kaksi vastaajaa yhdisti täydellisen seurakunnan esinemuodossa kahvinkeittimeen ja yksi vastaajista puhui kahvista sohvan ja takkatulen yhteydessä. Kolmasosa haastateltavista mainitsi siis kahvin. Vaikka vastaukset muuten hajaantuivat, huomattavaa vastauksissa on se, miten moni vastaajista yhdisti täydellisen seurakunnan lämpöön. Kahvi on lämmintä, lämpöpatteri on lämmin, takkatulen äärellä, villapeiton alla ja teltassa on lämmintä, myös arkissa voidaan olla ajatella olevan lämmintä, kun siellä ovat ”kaikki turvassa keskenään”. Sanonta ”ottaa lämpimästi vastaan” konkretisoituu poikien vastauksissa täydellistä seurakuntaa hyvin kuvaavana teemana.

Toinen selkeästi esille noussut ajatus oli olla sisällä jossakin; arkissa, teltassa, kulhossa, peiton tai katoksen alla. Kaikkiin voi tulla sisään, mutta kaikista on myös mahdollista päästä ulos. Yhteisöllisyys ja muiden seurassa oleminen, jossakin jossa ollaan ”me”, mutta jonne mahtuu myös lisää ihmisiä, nousi siis lämmön lisäksi tärkeimmäksi täydellistä seurakuntaa kuvaavaksi teemaksi. Seurakunta on ja sen tulisi olla vastaajien mielestä siis jotain, mihin pääsee helposti sisään, missä otetaan lämmöllä vastaan, mutta samalla jotakin mistä on mahdollista tarvittaessa myös päästä pois. Siellä ei siis olla pakosta, vaan siksi että halutaan olla.

Lepääminen oli myös yhdistetty täydelliseen seurakuntaan. Suurin osa pojista kertoi haastattelussa siitä, miten elämä on kiireistä ja stressaavaa eikä aika riitä kaikkeen, vaikka kuinka haluaisi. Vaikka kyseessä olivat pojat, jotka eivät vain passiivisesti tule paikalle valmiiksi järjestettyihin tilaisuuksiin, vaan myös toimivat aktiivisesti vastuunkantajina seurakunnassa, he kokevat seurakunnan paikkana jossa voi levätä ja saada positiivista palautetta ja sitä kautta myös voimia muiden velvollisuuksien hoitamiseen. Selkeitä lepäämisen vertauksia olivat poikien vastauksissa makuupussi, nojatuoli tai sohva sekä villapeitto. Myös kahvin juomisen voidaan ajatella olevan rentouttavaa toimintaa, jossa ei tarvitse ajatella muita velvollisuuksia ja kiireitä.

Vaikka kysymys oli kysytty konditionaalissa (”olisi esine”), huomattavaa on, että lähes kaikki vastaajat vastasivat preesensissä, minkä voidaan ajatella kuvaavan vastaajien omia kokemuksia seurakunnasta, ei vain sitä mitä seurakunta voisi olla parhaimmillaan olla. Konditionaalinen käyttö ei silti sulje tätäkään mahdollisuutta pois, vaan voi viitata vain siihen, että vastaaja on keskittänyt enemmän huomiota kysymyksen asetteluun.

Kukaan pojista ei uskonut että tyttöjen mielipiteissä olisi mitään eroa, vaan että samat asiat ovat tärkeitä kummallekin sukupuolelle. Positiivinen suhtautuminen, yhteisöllisyys ja yhdessä oleminen ovat poikien mukaan jokaiselle ihmiselle tärkeitä asioita missä iässä hyvänsä.

Ei siinä varmaan mitään eroa olis. Tärkeitä on se että sinne mahtuu kaikki, naiset ja miehet ja nuoret ja vanhemmat ja kaikki viihtyy yhdessä. (Risto, 18)

Ihanneseurakunta erityisesti poikien kannalta oli vastaajille haastavampi kysymys. Lähes kaikki sanoivat, etteivät ole koskaan ajatelleet eivätkä edes osaa ajatella asiaa sillä tavalla. Yksi vastaajista jäi pohtimaan ääneen sitä, että jos ajatellaan asiaa vain poikien kannalta, niin se voisi vähentää aktiivisuutta tyttöjen kohdalla, eikä sitä sen takia edes kannata tarkastella kovin syvällisesti, koska kaikkien pitää saada olla tervetulleita. Vastauksissa tuotiin esiin luottamuksellisuus ja mahdollisuus puhua omista asioistaan jonkun ymmärtävän ihmisen kanssa. Erään vastaajan mukaan ”sellasii on varmaan kaikki seurakunnat jo muutenkin, siis et aina löytyy joku kenen kanssa voi puhua”. Muita esiin tulleita asioita olivat urheiluharrastusten tarjoaminen sekä mahdollisuus itsensä toteuttamiseen ja vastuun kantamiseen seurakunnassa.

No just tämmönen missä saadaan olla ja tehdä vähän niinku haluaa, tietysti rajat on, mut niiden sisällä saadaan tehdä vähän niinku halutaan ja toteuttaa itseensä ja tehdä ja just sit sitä vastuuta saa, omasta mielestä tarvii sitä vastuuta saada, joka kasvattaa sitte. (Marko, 20)

6.3 Seurakuntatyön tulevaisuus - suunnittelu

6.3.1 Seurakunnan tulevaisuus

Haastateltavien mielestä kirkkoon kuulumisen merkitys on vähentynyt ja siitä on aikaisempaa helpompaa erota. Kirkosta eroamista pidetään tällä hetkellä täysin hyväksyttävänä ja joissakin piireissä jopa toivottavana. Katu-uskottavuutta ei kaikkialla saavuta, jos käy ilmi, että kuuluu kirkkoon ja varsinkin jos osallistuu toimintaan. Kirkollisvero

on poikien mielestä eräs nuorten aikuisten suuri syy erota kirkosta; toinen on pettymys kirkon toimintaan tai työntekijöihin. Jopa joku yksittäinen lausunto mediassa voi vaikuttaa nykyajan ihmisten joukkoirtisanoutumiseen kirkosta. Myös kulttuurin muutos vaikuttaa nykyajan ihmisten käsityksiin kirkon jäsenyydestä.

Aika monikin on sata vuotta sitte varmaan ajateltu että on synti jos ei käy kirkossa tyyliin joka sunnuntai. Niin nykyään ollaan aika liberaaleja uskonnollisuuden suhteen niin sitten ollaan helposti silleen että ei tarte lähtee mukaan ja sit se on jo ihan sama vaikka erota kirkosta. Mä veikkaan et sama jatkuu kyl sit viiden ja kymmenen vuoden päästäkin, en tiiä pahentuuko se, mut ei varmaan ainakaan parannu. (Antti, 20)

En mä tiiä haluuko kaikki oikeesti niin hirveesti erota kirkosta mut kun se on niin coolia sanoo et mäpä erosin kirkosta. Monet tekee sen sen sit kans vaa rahan takii. Mut siis kirkkoo pidetään varmaan jotenkin vanhanaikaisena ja sillee et se ei tajuu nykyajan ihmisistä mitää. Ja niin sit kun joku Räsänen avaa kerran suunsa, niinku mediassa, nii miljoona eroo kirkosta samointein ennenko ne ees kysyy onks täs mitään perää. (Petteri, 22)

Monen vastaajan mielestä kirkko ja seurakunta on kuitenkin hyvä nykyisellään. Kehitettävää, esimerkiksi jumalanpalveluksista, ei juuri löytynyt. Erityisesti nuorisotyön toiminta sai kiitosta rentoudesta ja nuorekkuudesta. On huomattava, että suurella osalla vastaajista ei ollut kovin paljon kokemuksia muusta seurakunnan toiminnasta kuin rippikouluista, nuorisotyöstä ja jumalanpalveluksista, joten kyseiset asiat painoutuivat vastauksissa.

Tulee varmaan ne homoavioliitot jossain vaiheessa ja mä kyllä kannatan sitä. Kyllä lain mukaan tarvii kirkossakin toimia. Muuten ainakin nuorisotyö on aika vapaata ja nuorekasta, messut toimii vanhalla hyvällä kaavalla ja se on musta hyvä, semmosii perinteisii asioita joissa ei mun mielestä ois hirveesti koskettavaa. Pääosin mä tykkään ev.lut. kirkosta semmosena kun se on. (Risto, 18)

Nykyseurakunta sai myös kiitosta pyrkimyksensä uudistua ja kehittyä. Pojat kertoivat havainneensa myös sen, että vaikka jotkut niin ajattelevatkin, kaikki kirkon työntekijät eivät ole vanhanaikaisia ja joustamattomia. Muutama vastaajista kertoi kuitenkin tavanneensa myös sellaisia työntekijöitä ja vain oma kokemus toisenlaisista kohtaamisista auttoi pääsemään tilanteesta yli. Seurakunnan työntekijä edustaa aina koko kirkkoa ja yksikin negatiivinen kokemus voi johtaa jopa kirkosta eroamiseen, varsinkin jos kiinteätä yhteyttä kirkkoon ja seurakuntaan ei ole aikaisemmin ollut.

No yhen kans mä otin kerran yhteen aika lailla, ihan tyhmästä asiasta viel, ja jos se oiski ollu eka kokemus kirkosta niin en kyl tiä kuin siin ois käyny. Mut sit pysty ajatteleen niin et se vika oli siinä ihmisessä eikä koko kirkossa, eikä se sit ollu niin paha. (Petteri, 22)

Vastauksissaan pojat kertoivat havainneensa myös sen ilmiön, että osa suomalaisista ei pidä kirkon liiallisesta konservatiivisuudesta, eikä osa liiallisesta liberaalisuudesta. Kumpikin näkökulma voi riittää syyksi jopa kirkosta eroamiseen.

No siis tietenkin kun mä oon itte aika liberaali niin onhan se musta sinänsä ihan positiivinen asia et kirkko on niinku liberaali tai liberaalimpi ainaki ku aikasemmin, koska esimerkiksi vaiks kirkko ei suoraan kannatakaan esimerkiksi tasa-arvosta avioliittolakia, mut niinku jos miettii työntekijöitä nykyään, niin onhan ne nyt paljon liberaalimpia just homo- ja biseksuaaleja kohtaan ku mitä se saatto olla vielä 50 vuotta sitte. Sinänsä se on hyvä, että se on just vähä sellanen että kaikki on tervetulleita kuitenkin. Mut sit taas joittenkin mielestä sekään ei oo hyvä, et toisten mielestä taas pitäis olla just konservatiivi. (Antti, 20)

Jos kirkko yrittää jotenki uudistua niin yhet eroo kirkosta ja jos pidetään vanhasta kii nii sit taas toiset eroo kirkosta. Et aina niinku menee jonku mielest väärin. Se on kai sit niin et ku ihmiset halua nähdä kirkos jotain väärää tai pahaa, niin kyl sitä sit aina jostain löytää. (Petteri, 22)

Poikien mielestä monet ihmiset tarttuvat mielellään kaikkeen negatiiviseen mitä kirkossa sanotaan tai tehdään ja asiallinen keskustelu kirkon jäsenyydestä ja toiminnasta kirkon vastustajien kanssa tuntuu joskus täysin mahdottomalta. Usein on helpompaa olla hiljaa kuin alkaa väitellä asiasta, vaikka olisikin eri mieltä.

Kirkko hoitaa nyt tosi paljon niinku yhteiskunnallisiaki tehtäviä, leipäjonoja ja näin, ja kaikki päiväkerhot ja nuorisotyö, ja vanhukset, esimerkiksi, mut ei kaikki sitä nää, sitä et paljonko hyötyä kirkosta on koko yhteiskunnalle. Ja joskus tuntuu et ihan turha ees alkaa selittää, ei se mitään auta. (Antti, 20)

Seurakunnan ja kirkon tulevaisuudesta puhuttaessa pojat suhtautuivat tulevaisuuteen varsin positiivisesti. Vaikka lähes kaikki sanoivatkin, että tulevaisuutta ei voi ennustaa eikä tulevien ikäluokkien suhtautumista kirkon toimintaan voi tietää etukäteen, pojat uskoivat vahvasti siihen, että kirkko, seurakunta ja seurakunnan nuorisotyö eivät ole katomassa minnekään. Toimintatavat saattavat tulevaisuudessa muuttua ja kehittyä, ja se on toivottavaakin, mutta nuorisotyö tulee poikien mielestä pysymään tärkeänä toimintamuotona kirkossa. Ajatus tulevaisuuden nuorisotyön hoitamisesta vapaaehtoisten voimin ei saanut pojilta kannatusta.

Ei herran tähden, tai on se nyt siis ihan hyvä et vapaaehtoset haluis tänne tulla mut kyl jonkun tarttee lankoja käsissään pitää ettei ihan hulluksi menis tää touhu. (Antti, 20)

Toisaalta nuoria vois kiinnostaa joku juttu mitä niitten kaveri pitää, mut musta on kyl tosi hyvä et siinä on aikuisia, ammattilaisia kans, ettei nuoret vaan pyöri täällä keskenään kun sit se on vaan semmosta säätöä. (Risto, 18)

6.3.2 Tulevaisuus seurakunnassa

Poikien suhde omaan paikallisseurakuntaansa ja sen nuorisotyöhön on muodostunut monille kiinteäksi osaksi sosiaalista kanssakäymistä ja jopa elämäntavaksi. Pohdintaa herätti se, mitä tapahtuu sitten kun on kasvanut ohi rippikoulu- ja isostoimintaiän. Jumalanpalvelusten merkitystä pojat eivät vähätelleet, mutta niihin osallistumista he eivät kokeneet itselleen luontevaksi pääasiassa liian aikaisen alkamisajankohdan vuoksi.

Kirkossakäyntiä vois helpottaa se, et jumalanpalvelukset alkais muuhun aikaan kun kello kymmenen. Porissa on aivan kauhean paljon jumalanpalveluksia ja kaikki alkaa kymmeneltä tai kaheltatoista, paitsi Tuomas-messu tietysti. Itselle se aamulla herääminen ei oo ongelma, mut mä tiedostan et monelle se on vähän semmonen että vois kyllä joo mut ei jaksa. (Jari, 22)

Lauantaisin illat menee usein tosi myöhään niin ei sit kyl jaksa herätä aamusti kirkkoon. Kyl siinä viikonloput kavereiden kans menee kirkon edelle, tai oikeestaan heräämisen edelle. (Petteri, 22)

Vastaajat sanoivat lähes poikkeuksetta, että jumalanpalvelusten lisäksi mitään todellista toimintaa nuorille aikuisille isostoiminnan jälkeen ei ole, ennen kuin on perustanut perheen ja voi osallistua erilaisiin perhekerhoihin ja perhekirkkoihin. Perheettömät nuoret kokevat helposti jäävänsä kaiken seurakuntatoiminnan ulkopuolelle kasvettuaan ulos isostoiminnasta. Toisaalta suurin osa vastaajista ilmoitti olevansa toistaiseksi täysin tyytyväinen nuorisotyön toiminnassa mukana olemiseen, joten eivät tällä hetkellä edes kaipaa muuta.

Varmaan se on yks et ihmiset eroo kirkosta just kun ei koe saavansa mitään sit ku tuntuu et on liian vanha nuorisotyöhön eikä oikeen muuta oo. Mut en mä tiä mitä siinä ees vois olla, vielä koen olevani ihan tyytyväi-

nen nuorisotyön puolella niin en oo kauheesti edes miettiny asiaa. (Marko, 20)

Myös paikkakunnan vaihtaminen esimerkiksi opiskelemaan lähtemisen myötä voi irrottaa usein nuoren kotiseurakunnassa koetusta yhteisöllisyydestä. Tiivis suhde seurakuntaan ei kulje automaattisesti nuoren mukana uudelle paikkakunnalle. Muuttaessa tapahtuu samanaikaisesti monta isoa elämänmuutosta ja seurakuntayhteyden katketessa sitä ei ole helppoa luoda uudelleen tyhjästä uuden paikkakunnan, uusien ihmisten ja ylipäättään uudenlaisen elämän keskellä. Vastaajilla ei ollut kovinkaan hyvin selvillä se, mitä toimintaa kirkossa on olemassa isostoimintaiän jälkeen, eivätkä he myöskään osanneet sanoa mitä sellaista toimintaa voisi olla, mihin he haluaisivat osallistua. Monet sanoivat silti voivansa mahdollisesti osallistua seurakuntatoimintaan myös uudella paikkakunnallaan. Pääosin pojat kuitenkin ilmoittivat haluavansa edelleen osallistua ainakin jollakin tavalla Keski-Porin seurakunnan toimintaan, uuteen seurakuntaan silloin, jos siellä on jotain erityisen hienoa ja jos heidät kutsutaan mukaan.

Jos sieltä jotenkin informoitaisin et mitä ois ja mihin vois mennä, niin mä varmaan ihan mielelläni menisin kattoon mitä siellä seurakunnassaki tapahtuu, mikä siel on meininki. Nuorisotoiminta on tuttu, niin siit vois alkaa. Mut jos siel on jotain erikoisempaa, semmosta eksoottista, jota täällä ei oo, mitä mä nyt en osaa ajatella et mikä se ees vois olla, niin jos siel on oikeesti jotain, niin vois käydä tsiigaa et jee, tää onkin mun juttu tai sit ei oo. Mut jotenki tarvis ensin kertoo mitä siellä on. (Risto, 18)

Hyvin tärkeää uuteen seurakuntaan integroitumisessa on se, miten seurakunta ottaa seurakuntaan muuttaneet vastaan. Ilman kutsua ja informaatiota seurakunnan taholta on vaikeaa lähteä yksinään etsimään kiinnostavaa toimintaa. Heikko informaatio saattaa myös lopettaa kiinnostuksen ennen kuin toimintaan on edes tutustuttu.

Kun esimerkiksi itte on muuttanu eri kaupunkiin niin no, olen saanut yhden lehtisen seurakunnasta jossa ilmoitetaan että kuulut tähän seurakuntaan ja minä totesin että sepä ikävää, haluaisin maksaa kirkollisveroni jonnekin muualle. Mulla se on aika paljon sitä että kun esimerkiksi isokoulutukseenhan kutsutaan, sellanen että 'Hei Rami tai Raija, tervetuloa' niin sit ku muutat niin sit on vaan et kuulut tähän seurakuntaan mut ei muuta, ei tällasta että 'Tervetuloa, kaikkien kevään aikana muuttaneiden tervetulokahvit seurakuntasalissa lauantaina kello jotakin'. Kuulut tähän seurakuntaan -lappu vaan tulee, kuulut tähän seurakuntaan, joo, kiva. Mä niinku tiedän. (Jari, 22)

Kukaan vastaajista ei ole koskaan itse harkinnut erota kirkosta. Kaikki pojat sanoivat, etteivät ole koskaan kokeneet kirkosta eroamista todellisena vaihtoehtona tai edes va-

kavissaan ajatelleet sitä kertaakaan. Moni pojista oli kuitenkin huomannut, että kirkosta erotaan helposti ja joskus hetken mielijohdeesta, erityisesti juuri 20–30-vuotiaana. Kirkollisvero tuotiin esiin joissakin vastauksissa, mutta sekin nähtiin pienenä rahamääränä siihen nähden, paljonko iloa seurakunnassa toimiminen tuottaa. Myös julkisuudessa esillä olleet kannanotot esimerkiksi naispappeudesta, homoseksuaalisuudesta ja tasa-arvoisesta avioliittolaista tuotiin esille syinä erota kirkosta, joskaan kukaan vastaajista ei pitänyt niitä itselleen erityisen tärkeinä kysymyksinä, eivätkä ainakaan syinä, joiden vuoksi he voisivat itse erota kirkosta. Kukaan pojista ei ollut sitä mieltä, että kirkollisvero olisi turha, ja he ymmärsivät hyvin myös sen, että ilman kirkollisveroa seurakunnan toiminta ja auttamistyö loppuisi kokonaan tai lähes kokonaan.

En oo miettiny ikinä eroamista. En mä nää niinku kauheesti hyötyä siitä että mä eroisin kirkosta paitsi että mä saisin yks viiva kaks prosenttia enemmän palkkaa mut se nyt on pieni summa niihin hyötyihin nähden. Kun jotkut aattelee et mä saan enemmän rahaa jos mä eroon kirkosta mut en mä sitä niin aattele, se on pieni raha loppujen lopuks. Ja sitäpaitsi ne mun maksamat verot sit taas hyödyttää jotakuta muuta. (Antti, 20)

Ei mulla oo mitään syytä erota kirkosta. Jotkut eroo sen takia ku homoavioliitto, mut mitä pahaa siinä nyt on? Menkööt naimisiin mun puolesta. Ja sit kirkollisvero, paljo se kirkollisvero ny on, muutama hassu prosentti, joku puoltoista prossaa tai jotain? Mitä se sit tekee... kolmekymppi kuussa vai? No joo, on se kolkyt euron juustoo mut silti. Kirkollisvero on mun mielestä ihan yks hölmöimmistä syistä erota kirkosta. Jos verojen takia haluu tehdä asioita niin muuttakaa Lappiin, kunnallisvero putoo varmaan joku viis prosenttiyksikköä heti. (Risto, 18)

6.3.3 Kehittämisehdotuksia

Poikien yleisen viihtyvyyden kannalta mainittiin olevan tärkeää, että seurakunnassa olisi enemmän miespuolisia työntekijöitä, jotka voisivat antaa pojille kuvaa siitä, millaista toiminta miehenä seurakunnassa on. Seurakuntatyöntekijöiden naisvaltaisuuden katsottiin tahtomattaankin viestittävän pojille sitä, että seurakuntatoiminta ei oikeasti edes kuulu miehille. Erityisen huonona tilanteena pojat pitivät sitä, jos kaikki oman rippileirin työntekijät olivat olleet naisia. Tällöin hyvätkään poikaisokset eivät pystyneet poikien mielestä täysin korjaamaan tilannetta. Myös yleistä hyväksyntää lähipiirin taholta toivottiin, ettei kaveripaine pääsisi

estämään osallistumista seurakunnan toimintaan. Pohdittaessa sitä, miten pojille voisi saada enemmän positiivisia kokemuksia, jotka kannustaisivat jatkamaan seurakunnassa, liikunnan merkitys nousi vahvasti esiin. Liikunnallisia aktiviteetteja ja erilaisia peli-iltoja kaivattiin lisää.

Jotain, varmaan ehkä jotain aktiivisempaa vois olla, ulkotapahtumia, mennään jonnekin piknikille tai johonkin, mis on fyysistä toimintaa, jotain pelejä vaikka. (Risto, 18)

Yli puolet vastaajista otti esiin seurakunnassa yleisen tavan tehdä ryhmätöitä, jossa pyritään tutustuttamaan osallistujia toisiinsa hajottamalla valmiita ryhmiä erilaisilla ryhmiinjakotavoilla. Monen vastaajan mielestä varsinkin poikaporukoille olisi tärkeää päästä ainakin välillä tekemään asioita oman vanhan tutun ryhmänsä kanssa.

Semmonen et se pilkkominen ei ehkä oo järkevää, vaik siinä aina yritetään sitä et tutustuttais toisiin, niin, no joskus se voi olla fiksua, se et saadaan ihmisiä mukaan, erityisesti niitä jotka on yksinään, mut se voi myös johtaa siihen että en mä halua olla täällä, tää meidän ryhmä ei toimi täällä, se on jossain muualla. Semmone randomijakaminen ei välttämättä oo aina hyvä. Sitä pitää myös tehdä, mut se et aina tehdään sillai, et ei ikinä pääse tekemään niiden parhaiden kavereiden kans mitää, niin se ei oo hyvä. Mut toki se on oikeesti sillai et myös löytyy sellaisia et tääkin on hyvä tyyppi et sit se ryhmä saattaa kasvaa tai muuttuu, mutta joskus pitäis myös olla oman porukan kans, antaa tilaa sille. Mut sit siinä on taas se et jos joku jää yksin. Se kyllä edellyttää sitä että ryhmässä on joku henkilö jolla on sosiaalista pelisilmää, et hei tuu sä meidän kanssa tähän. (Jari, 22)

Esimerkiks jotain pelejä, kisailua sillai pienissä porukoissa, niin se on semmone että pienessä porukassa sais siellä omalla kaveriporukalla pähkiä jotain juttuja, niin se on aika tärkeitä. Että sais välillä olla oman porukan keskenkin, se ois sitä tärkeitä. (Marko, 20)

Kun kaveritkin ovat mukana seurakunnan toiminnassa, kyseessä on vastaajien mielestä enemmän elämäntapa kuin harrastus. Kun suuri osa sosiaalisesta elämästä keskittyy seurakunnan toiminnan ympärille, toiminnasta ei voi helposti jäädä pois. Kukaan pojista ei ollutkaan harkinnut lopettaa seurakuntatoimintaa. Ystävät ja yhteisöllisyys pitävät pojat mukana toiminnassa vielä täysi-ikäisenäkin. Toiminnassa tulee poikien mukaan väistämättä taukoja ylioppilaskirjoitusten, muuttamisen ja armeijan vuoksi, mutta yhteisöllisyyden kokemus pitää pojat mukana siitä huolimatta. Elämän hetkellisen kiireen vuoksi toiminnasta pois jääminen ei poikien mukaan vaikuttanut niin, että osallistuminen olisi loppunut kokonaan, vaan pojat olivat palanneet takaisin toimintaan stressaa-

van ja kiireisen elämänvaiheen loputtua. Yksi vastaajista oli keskeyttänyt toiminnan joksikin aikaa informaatiokatkoksen vuoksi, mutta palannut toisen pojan pyynnöstä takaisin.

En mä voi lopettaa. Jos mä nyt lakkaisin käymästä seurakunnassa, niin mulla ei ois mitään sosiaalista elämää. (Jari, 22)

Joskus menee viikkoja ettei ehi käymään mut aina ku käy niin o niinku kotiinsa tulis. Eikä ikinä oo ollu semmosta oloo ettei noi uudet haluis mua tänne tai edes et ois ihan sama. (Marko, 20)

Ensin mä ajattelin et pitäkää tunkkinne, mut sit yks näistä vanhoista kysy kadulla et missä mä oon ollu ja sit mä päätin tulla takasi. Ja ihan hyvä että tulini, mä oon nyt jääny tähän vähä kiinni. Mut en pahalla tavalla. (Risto, 18)

Vaikka kaverit ja yhteisöllisyys ovatkin tärkeitä, seurakuntatoiminta ei saisi kuitenkaan keskittyä vain yhdessä olemiseen ja sosiaalisuuteen. Mikäli hengellinen sisältö unohdetaan tai työnnetään taka-alalle, häviää samalla myös se, mikä tekee kirkon nuorisotyöstä erityislaatuista. Seurakunnan työssä hengellisen elämän, Raamatun ja rukouksen, tulisi olla ainakin ajatuksen tasolla mukana kaikessa toiminnassa, vaikka sitä ei poikien mielestä tarvitsekaan korostaa jatkuvasti.

Ei mun mielestä tarviikkaan puhua vaan Jeesuksesta koko ajan. Mut siis eihän sitä voi poistaakkaan. Kyl se Jeesus on siellä vaiks joiskin kahvia tai pelais korttia. Tai puhuis ihan jostain muusta, jääkiekkotuloksista vaikka, tai bensan hinnasta. (Petteri, 22)

Hengellisyyden merkitys tuli esille useissa vastauksissa, myös siinä merkityksessä, että sitä olisi kaivattu enemmän. Pääosin pojat olivat sitä mieltä, että hengellisyyttä saa olla, mutta ei liikaa. Kuitenkin vastauksissa tuli esiin myös se näkökanta, että keskittyminen enemmän hengelliseen opetukseen ja kristilliseen kasvuun voisi vähentää niiden henkilöiden määrää, jotka päättävät lopettaa toiminnan.

Se voi osittain olla se, et kun se toiminta ei sais olla myöskään hengellisesti steriiliä, tai mä olisin ehkä kaivannut sellasta sisältöä siihen, sellasta kristillistä opetusta ja että mä en kokenu et sitä olis ihan kauheesti ollu. Sit siinä on tietysti se, et se into tulee siitä rippikoulusta ja siinä pitäis rakentaa sitä kiinnostusta siihen hengellisyyteen myös, koska se kantais vähän pitempään. (Jari, 22)

Kukaan pojista ei ollut sitä mieltä, että hengellisyyttä olisi ollut liikaa. Pääosin pojat kokivat hengellisyyden mukanaolon selviönä, kun kerran seurakunnan toiminnassa

ollaan. Poikien mielestä oli käsittämätön ajatus, että negatiivisesti seurakuntaan suhtautuvat henkilöt tai vakaumukselliset ateistit tulisivat mukaan toimintaan lainkaan.

En mä niin kiinnittäny edes huomiota siihen kristillisyyteen, iltahartaudet ja noin, ne niinku kuulu siihen juttuun. Ne jotka ei kestä sitä menee sit varmaan nuokkarille pyörimään, ne jotka on täällä niin vähintäinki hyväksyy sen, jos ei ny ihan sata uskoiskaan kaikkeen niin on ainaki kiinnostunu asiasta. Eikä se kummiskaa ollu mitään Raamatulla päähän lyömistä vaan enempi sillee keskustelemista ja kertomista. (Petteri, 22)

Pojat eivät osanneet antaa selvää vastausta siihen, miksi moni nuori lopettaa toiminnan ensimmäisen isosvuoden jälkeen. Erään vastaajan mukaan ”en mä voi tietää kun mä en oo lopettanu”. Lukioon tai ammattikouluun siirtymisen aiheuttamat elämänmuutokset, kuten lisääntyneet läksyt, mahdollinen uusi koulu ja uudet kaverit tuotiin ilmi vastauksissa monta kertaa. Lopettamisen syynä pojat pitivät myös sitä, että varsinkin lukio-opiskelu on niin rankkaa, että ei jaksakaan lähteä iltaisin nuorisotiloille tai koulutuksiin eikä kesällä leireille, vaan haluaa pitää lomaa. Sitä, miten näihin tekijöihin voisi vaikuttaa niin, että lopettamisia ei tapahtuisi, pojilla ei ollut vastausta.

Ehkä ne on aatellu jotain, et isosena oleminen on jotain, sit ne on menny leirille ja ollu ihan että jess, mut sitte ne onki huomannu ettei tää ollukaan sitä mitä mä luulin. Mitä muita syitä vois olla? Ehkä jos tulee joku uus harrastus joka vie aikaa täältä ja ne pitää sitä tärkeempänä niin ehkä se. Ja yleensä sit kun on ollu ekan vuoden isosena niin sit menee lukioon tai amikseen ja siel voi tavata uusia kavereita ja sen kautta tulee jotain tekemistä joka menee nuorisotoiminnan päälle. Mut en mä kyl osaa sanoo yhtään mitä sille vois tehdä ettei ne sit lopettais. (Risto, 18)

Poikien mielestä toimintaa voisi muuttaa enemmän poikia kiinnostavaksi lisäämällä fyysistä toimintaa ja erilaisia tapahtumia, kuten peli-iltoja sekä hankkimalla nuorisotiloihin lisää pelivälineitä. Huomionarvoista on, että pojat puhuivat nimenomaan fyysisestä pelaamisesta kuten biljardista tai erilaisista pallo- tai lautapeleistä. Yksikään pojista ei maininnut haluavansa lisätä netissä pelaamista seurakunnan nuorisotyön toiminnan sisällä. Monen mielestä tilanne on kuitenkin hyvä nykyisellään, eivätkä he osanneet sanoa mitä muuta voisi olla.

Mun mielestä tää meidän tyyli on just hyvä ja lähtökohtaisesti ne jotka on tullakseen niin ne kyllä tulee sit muutenkin. Just se kun meillä on tämmönen rento piiri niin itte uskoisin että jätkät tulee jo sen rentouden takia. Siinä viistoist tai kuustoistkesäsenä ei kauheesti kiinnosta mikää kauhee jäykistely niin varmaan se rentous just tekee sen mukavaksi. (Marko, 20)

Kysyin myös, miten pojille voisi saada enemmän positiivisia kokemuksia seurakunnassa. Tässäkin tulivat hyvin vahvasti esille kaverit. Jos seurakunnassa toimii jo valmiiksi poikia, sinne on myös muiden poikien helppo tulla mukaan; mikäli taas toiminta on hyvin tyttövaltaista, kynnyks tulla on huomattavasti suurempi. Tässä toimii kehä: pojat mukana toiminnassa houkuttelevat mukaan lisää poikia, kun taas poikien puuttuminen saattaa karkottaa nekin, jotka muuten olisivat kiinnostuneita toiminnasta. Poikien osallistumista voi heikentää myös se, mikäli työntekijöinä on ainoastaan naisia.

Jo se, että on muitakin poikia auttaa asiaa paljon. Mitä mä oon huomannu niin tytön on helpompi tulla poikaporukkaan ku pojan tyttöporukkaan. Sit se on varmasti itseään ruokkiva infektiio, et jos on pelkkiä tyttöjä niin pojan on kauheen vaikee tulla siihen. Ja sit mä oon huomannu et pojat on laumaeläimiä, ne muodostaa porukan, ja tytöt on parieläimiä, niinku se paras kaveri siinä. Pojat ei oo niin parieläimiä, ne on sellasia et pitää tulla neljä viis ainakin niin sit siinä on jo se lauma. (Jari, 22)

Miestyöntekijät ois kyl aika tärkeitä. Ettei ois vaan naisia. Miestyöntekijät vois antaa jotenki enempi miehen mallia ja niin et täällä voi olla miehii kans. (Marko, 20)

6.4 Kirkon organisaation ja nuorisotyön suhteet – suuntaaminen

Tutkimuksessani halusin selvittää myös, miten paljon pojat uskovat seurakunnan päättäjien ja luottamushenkilöiden ylipäättään tietävän nuorisotyöstä. Lähes kaikki pojat sanoivat, että päättäjät tuskin tietävät paljon mitään. Poikien mielestä päättäjiä pitäisi informoida enemmän nuorisotyön toiminnasta, mutta eivät oikein osanneet sanoa miten se pitäisi tehdä. Myös usko siihen, että päättäjiä edes kiinnostaisi, oli varsin heikko. Yleisesti pojat sanoivat haastatteluissa moneen kertaan, että tiedotusta olisi parannettava kaikessa seurakunnan toiminnassa. Päättäjien ja nuorisotyön suhteessa tämä informaatio-ongelma oli kaikkein selvimmin havaittavissa. Vaikka samassa seurakunnassa ja seurakuntayhtymässä toimitaan, pojat olivat pääosin sitä mieltä, että kumpikaan osapuoli ei tiedä toisistaan juuri mitään.

Kyllä niillä varmaan jonkin sortin peruskäsitys on, mut ei ne varmaan tiää tarkalleen et mitä me tehdään. Ku, no, mä en oikeen tiedä itekkään et

mistä ne niinkun kirkko...hall... tosiaan kirkkoneu...vostossa vai mikä se on, niin ne päättää, et jos mä en tiedä mistä ne päättää niin en mä osaa sanoa mistä ne tietää jotain. Voi olla ettei ne tiä mitä me tehdää eikä me mitä ne tekee, silleen oikeasti. Kyl mä jotain siis tiedän, mut en mä siitä osais mitään kuuden pisteen esseetä kirjottaa, hyvä jos pisteen saisin. (Risto, 18)

Poikien käsitys seurakunnan hallinnosta vaikutti olevan hyvin epämääräinen. Nuorisotyö toimintana tunnettiin hyvin, mutta sen takana oleva hallinto oli jäänyt suurimmalle osalle hyvin epäselväksi. Vaikka esimerkiksi isos- ja leiriavustajakoulutuksissa onkin käsitelty myös seurakunnan hallintoa, pojat myönsivät että asia ei ole erityisesti kiinnostanut eikä sitä ole sen takia tullut edes aina kuunneltua. Kiintoisa ristiriita on se, että lähes kaikki pojista sanoivat, että asiasta pitäisi tietää enemmän. Tässä saattaa vaikuttaa myös ikä: sellaiset asiat, jotka 15–16-vuotiaana tuntuvat tylsiltä, alkavat usein kiinnostaa muutamaa vuotta myöhemmin. Näistä asioista toimii hyvänä esimerkkinä raha. Poikia on selvästi alkanut seurakunnassa vietettyjen vuosien varrella kiinnostaa, mistä toimintaan käytetyt rahat tulevat ja kuka niistä päättää.

Mut niitten ketkä sen rahapussin päällä istuu, niin pitäis tulla meille kertomaan et miten nää hommat menee, kuka niit päätöksii siel tekee, ei niin et meidän tarttis mennä sinne. Sehän on paljon helpompaa et sieltä tulee yks tai kaks nuorisotiloille kertomaan ku se että meidän nelkyt tai viiskyt lähtee johonkin, kauhee lauma sinne. Se ois kyllä aika tärkeetä, itteä on aina kiinnostanu se että mitä niinku tapahtuu kirkossa ja seurakunnalla. Kyllä mä nyt tiän mitä te teette niinku tässä nuorisotyössä, mut ei mulla oo mitään käsitystä niinku nuorisopapista ylöspäin. Tiedän että arkkihiippa on mutta mitä se tekee niinku, tai piispa ja näin. (Marko, 20)

Kirkko organisaationa ja käsitetasolla vaikutti olevan pojille kokonaisuudessaan aika käsittämätön. Rovastikunnat, hiippakunnat, arkkihiippakunta, papit, pastorit, kappalaiset, piispat ja muut yleiset seurakunnassa käytetyt termit menivät suurella osalla pojista sekaisin ja esimerkiksi luottamuselin-sana sai aikaan pienen herjanheiton lisäksi hämmentyneitä katseita ja jopa kysymyksen: ”Mikä se on?” Edes kirkkoherran rooli seurakunnassa, luottamuselimistä puhumattakaan, ei ollut kaikille selviö.

Siis mä tiedän et nuorisopapin esimies on kirkkoherra mut mä en oikeen tiedä oikeestaan mitään muuta ku et se pyörittää papereita. Ja sitte, itseasias mullehan vasta avautu joskus myöhempään jollain rippileirillä että ai, että siis kirkkoherra on pappi alunperin, luullu vaan et se on joku pomo ja se on vaan niinku seurakunnalla töissä, ei ei sen ihmeempää, mut selvis että se onkin pappi alunperin. Et olis sekin ihan hieno tietää et se on pappi. (Marko, 20)

Vain yksi haastateltava oli selvästi tietoinen kirkon organisaatiosta ja hallinnosta ja hänenkin mielestään hallinto on monimutkaista, hidasta ja byrokraattista. Varsinkin kirkon äänestykset herättivät poikien keskuudessa paljon hämmennystä. Kun tarkka käsitys siitä, mitä ja miksi äänestetään, puuttui, kirkon äänestykset ja niiden merkitys jäivät suurimmalle osalle pojista käsittämättömiksi. Pojille nousi suureksi kysymykseksi se, miksi nuoria vaaditaan äänestämään, mutta ei käydä edes kertomassa mitä äänestetään ja mihin äänestäminen vaikuttaa. Monen haastateltavan kanssa asiasta puhuttiin pitkään ja poikien harmistuminen oli selvästi nähtävissä ja kuultavissa.

Sillon reilu vuosi sitten ku oli seurakuntavaalit niin mä menin siinä jo sekasin, kun oli kaks eri äänestyslappua, mitä mä nyt oikeen oon äänestämässä ja nytkin on jotkut vaalit tulossa kun on Turun hiippakunta ja näin, niin mä oon ihan sekasin, kaikkii vaalei on liikaa. Tai, mulla on tää koko kirkon organisaatio vähän sekasin. Mitähän sille vois tehdä? Jos kirkon organisaatiosta rupee hirveesti pitää oppitunteja, niin ihmiset on ihan... siis mä oisin varmaan kyl hereillä mut muut ois silleen ihan ZZZZZ. (Antti, 20)

Sit taas valitetaan miten nuoret ei käy kirkossa eikä osallistu eikä äänestä eikä mitään, mut kun niitä kirkko...jotain, hallituksia ja näin, on vaikka kuinka paljon enkä mä tajuu mitä eroo niillä on, nii vaikee siin on äänestää. (Petteri, 22)

Kun isostoimintaikä alkaa olla takanapäin, katseet suuntautuvat, ainakin osittain, myös muihin työaloihin ja niissä toimimiseen. Isostoimintaa on usein kritisoitu siitä, että se toimii omassa porukassaan ja omana työalanaan ilman yhteyttä muihin työaloihin. Tämä on kuitenkin juuri se, mitä pojat olivat isosikäisenä toivoneet ja toiminnan laajentuminen olisi voinut johtaa kokonaan toiminnasta pois jäämiseen. Vaikka muut työalat alkavatkin nuorena aikuisena osittain kiinnostaa, tärkeää olisi silti pitää edelleen oma kaveriporukka mukana toiminnassa. Tällöin olisi helpompaa myös tutustua uusiin työmuotoihin ja uuteen toimintaan. Jos uuden toiminnan etsiminen pitäisi tehdä yksin, ilman henkilökohtaista kontaktia kehenkään toiminnassa mukana olevaan, se jäisi poikien mukaan usein tekemättä.

Jos mut ois viistoistvuotiaana pakotettu kävelyttään jotain mummoja nii, emmätiä, en mä ois osannu puhuu niille mitään ja ehkä mä en ois sitte enää tullu ollenkaan. Mut siis, nyt mä vois ja nyt se vois olla ihan kiivaakin. Sillon halus vaan olla siinä omassa porukassa. Mut kyl mä nytkin haluisin ne kaverit siihen, jos nekin ois siinä ja tehtäis yhdessä nii ei se sit ois vaikeeta. Mut jos yksin niin en tiä sit. (Petteri, 22)

Kysyin pojilta myös, mikä muuttuisi, jos päättäjät tietäisivät enemmän nuorisotyöstä. Pojat eivät uskoneet sillä olevan juuri mitään vaikutusta asioihin. He suhtautuivat selvästi skeptisesti päättäjien haluun kiinnostua nuorista ja helpottaa nuorten seurakuntalaisten elämää ja toimintaa. Huomattavaa oli se, että pojat eivät erityisesti toivoneet lisää rahaa nuorisotyölle. Suurin toive oli se, että päättäjät ottaisivat nuoret vakavasti, kysyisivät ja kuuntelisivat nuorten mielipiteitä ja tulisivat paikan päälle tutustumaan nuoriin ja toimintaan.

Tuskin asiat kertomalla huonompaan suuntaan muuttuis, mut tulisko siihen vaikutuksia ollenkaan? Mä oon sitä mieltä et ei välttämättä. Kun tuntuu ettei ne oo yhtään kiinnostuneita edes. Eivät ees käy täällä koskaan. Mut se riippuu siitä mitä ne tietää, et jos niille tulee vaikka nuortenillat ihan uutena asiana niin se voi vaikuttaa asioihin aika paljon. Mut sit taas jos ne ois kiinnostuneita, niin ne nuortenillat ei tulis uutena asiana. (Risto, 18)

6.5 Toiminnan motivaatiotekijät Maslowin mukaan

Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään, mihin tarpeisiin toiminta poikien mielestä vastaa, eli mitkä ovat poikien seurakuntatoiminnan motiivit. Vastaukset teemoittelin Maslowin tarvehierarkian mukaisesti. Mikäli joku asia tai sana on poikien vastauksissa mainittu monta kertaa, mutta selvästi samasta asiasta puhuttaessa, olen laskenut maininnan vain kerran. Mikäli samaan aiheeseen on palattu myöhemmin tai eri vastauksessa, olen laskenut maininnat erillisiksi.

Fysiologisia tarpeita ovat esimerkiksi nälkä ja jano. Fysiologisten tarpeiden tyydyttämiseen viittaa 62 ilmausta jossa vastaaja on ollut tyytyväinen ruokaan, nukkumiseen tai saunomismahdollisuuteen. Joskus silti valvominen ja väsyminenkin koettiin hyvänä ja positiivisena asiana.

Viikko leirillä kun oot tosi väsyny ja joutunu heräämään aikasin ja tahimaan sen päivän, vaikka päivällä voi vähän nukkua, mutta se leiriväsymys kuitenkin tulee sieltä, niin sit kun pääsee kotiin niin sit on semmone huippuolo et taas on tullu yksi leiri vedettyä. Silokallion saunahan on aivan huippujuttu, siellä on paljon asioita tapahtunut ja sitten kaikkea, majoitustyyplejä on ollu erilaisia, ol-

laan nukuttu kuusikin ihmistä siellä neljän hengen huoneessa tai muuta, että kyllä ne aika hauskoja juttuja on. (Marko, 20)

Ruokaan liittyviä mainintoja oli lähes kaikilla pojista. Vain yksi ei koko haastattelun aikana maininnut mitään ruuasta. Syöminen on ihmisen perustarve. On huomattava myös, että seurakunnan perusolemuksen liittyä yhteinen aterioiminen. Alusta alkaen uskovat ovat eläneet keskinäisessä yhteydessä ja murtaneet leipää yhdessä (Ap.t. 2:42). Yhdessä syöminen voidaankin käsittää perustaltaan hyvin raamatulliseksi toiminnaksi.

En mä tiiä mitä mä oisin esimerkiksi eilen tehny jos ei ois ollu nuorteniltaa. Ollu tietokoneella vaan. Sit tuli tänne paistaan pannaria. (Antti, 20)

Tärkeää toiminnalle on se, että osallistujat kokevat ryhmän ja toiminnan turvalliseksi. Maininnat hyvästä ryhmähengestä, kivoista kavereista, loistavasta porukasta ja vastuun antamisesta liittyvät epäilemättä myös turvallisuuden tunteen kokemiseen. Tässä tutkimuksessa olen kuitenkin luokitellut ne sosiaaliin tarpeisiin. Kolmasosa vastaajista viittasi mahdollisuuteen puhua asioistaan luottamuksellisesti aikuisen kanssa ja kaksi kolmasosaa mainitsi tutun paikan tai tilanteen, jotka molemmat liittyvät myös turvallisuuden tunteeseen. Yhteensä kyseisiä mainintoja oli 56. Fyysinen turvallisuus tuotiin vastauksissa esille enemmänkin vaarallisuuden puuttumisena kuin varsinaisen turvallisuuden tunteen kokemisena.

Miehet voi mieltii et seurakunta ei oo oikein miehistä tai maskuliinista, et tässä ei oo sitä samaa testosteronia ku vaikka showpainissa tai motocrossissa. Ei tässä nyt niin vauhtia ja vaarallisia tilanteita oookkaan, mut ei mulle oo pakko olla. Mut siis, kun tätä jotkut pitää vähän lässynä, niin ei tässä ehkä niitä luokan kovimpia miehiä niin oo, niitä jotka käy salilla kaksytneljä seittemän, hankkii mopokortin heti viistoistvuotiaana, ajaa kasikymppii viidenkymppin alueella ja on ihan et jee, kiva kortti, kesti kolkyt minuuttia. Tää on vähän semmonen rauhallisempien ihmisten porukka. (Risto, 18)

Turvallisuuden tarpeeseen olen luokitellut myös maininnat siitä, miten seurakunnassa voi toimia, vaikka ei olisikaan paljon rahaa. Näitä asioita mainitsi neljä vastaajaa, yhteensä 11 kertaa. Monessa perheessä jotkut harrastukset, kuten esimerkiksi jääkiekko, eivät ole mahdollisia, koska seuran jäsenmaksut ja varusteet ovat kalliita. Perheiden rahatilanne voi siis määrittää osan harrastuksista jo lähtökohtaisesti mahdottomaksi, ja muutenkin nuorten käytettävissä oleva rahamäärä vaihtelee suuresti perheen tilanteesta riippuen. Seurakunnan nuorisotyö on pääosin nuorille maksutonta, joitakin leirejä ja retkiä lukuun ottamatta, joten nuorisotiloissa voi istuskella, jutella, keittää kahvia, pe-

lailla, soittaa ja viettää aikaa jopa täysin ilman rahaa. Tällöin pelkoa naurunalaiseksi tai säählittelyn kohteeksi joutumisesta varattomuuden vuoksi ei ole.

Mulla ei ollu koskaan kovin paljo rahaa ja sit oli välil aika noloo jos joutu sanoon et ei voi lähtee vaikka leffaan tai ees kahville tai näin, mut sit aina pysty tuleen tänne eikä tääl ollu välii sillä onko rikas vai ei, tääl ei kukaan välittäny siitä eikä tarvinnu selitellä mitään. (Petteri, 22)

Sosiaaliset tarpeet olen ryhmitellyt kahteen alaryhmään: ryhmän kiinteyteen liittyviin syihin ja yhdessä tekemiseen liittyviin syihin. Ryhmän kiinteyteen liittyviä syitä toivat vastauksissaan esiin kaikki pojat. Yhteensä näitä mainintoja oli 62.

Yhdessä tekemisen tärkeys tuli esille myös kaikissa haastatteluissa. Näitä mainintoja oli yhteensä 73. Ryhmässä toimiminen ja ryhmään kuulumisen osoittautuvat siis tärkeimmiksi myönteisen kokemuksen syntymiseen liittyviksi tekijöiksi.

Arvostuksen tarpeet -teeman alle on laskettu ne vastaukset, jotka korostavat vastuutehtävien saamista, huomiointia ja arvostusta sekä itsensä kokemista tärkeäksi. Näitä asioita mainitsivat kaikki vastaajat. Mainintoja oli yhteensä 98. Erityisesti huomion ja vastuun saaminen näyttäytyi hyvin arvokkaana kokemuksena. Vastauksissa korostuivat toistuvasti uusiin ihmisiin tutustuminen, luottamuksen saaminen ja hyvä yhteishenki, jotka liittyvät myös sosiaaliseen asemaan ryhmässä ja näin arvostuksen tarpeiden tyydyttämiseen.

Pikkuhiljaa on saanu enemmän vastuuta, et kun isosena sai eka sen oman raamisryhmän ja sit sen jälkeen sai vastuuta kun susta tuli leiriavustaja ja sait niinku ne isoset hoteisiis ja sit aina vaan enemmän tuli sitä vastuuta, ja sitte yövalvojana niin, sitte oli vähän koko leiri yöaikana omalla vastuulla niin, ainakin itelle se vastuun saaminen, se ainakin kannustaa jatkamaan. Nyt mua sit jo pidetäänki vähän niinku opettajana. Että kun osaa niitä asioita ja käsitelly niitä asioita tosi paljon niin sitte ihan rauhassa voi vetää vaikka jonkun oppitunnin, se on tosi mukavaa. (Marko, 20)

Kun pyydetään vaikka soittamaan tai esittämään jotain. Tai johtamaan joku juttu. Sillon tietää et noi luottaa muhun ja sit yrittää tehdä entistä paremmin koko ajan. (Juha, 19)

Teemaan itsensä toteuttamisen tarve olen luokitellut ne vastaukset, joissa vastaaja tuo ilmi päässeensä kokemaan ja oppimaan jotain uutta tai hyödyntämään omia jo olemassa olevia taitojaan. Vastaajista jokainen mainitsi tällaisia asioita. Yhteensä tästä asiasta puhuttiin 48 kertaa. Arvostuksen tarve ja itsensä toteuttamisen tarve sekoittuivat usein vastauksissa, koska kyseessä on positiivinen kehä: itsensä toteuttaminen tuo usein mu-

kanaan arvostusta ja huomiota ja toisaalta luottamus ja positiivinen palaute kannustaa ylittämään itsensä yhä uudelleen.

Siin sai toteuttaa itteensä ihan eri tavalla kuin missään, siis iltaohjelmissa ja näytelmissä ja muutenkin. Ja sit huomas itekkin että kehittyy koko ajan eikä enää jännitä ja se oli tosi jees. (Petteri, 22)

Nyt mä huomaan et mä oon sit mennyt Maslowia väärinpäin. Eka mä tulin tänne siksi että saisi oppia juttuja ja kehittää itteensä, nyt mä tuun tänne siksi, tai siis siksiKIN et täältä saa ruokaa. Siis et saa oppia juttuja JA saa ruokaa, ei pelkästään ruuan takii. Vaiks sä sanotki aina että keksit ei oo ruokaa, niin on ne silloin kun on nälkä. (Juha, 19)

7 POHDINTA

Arkikokemuksen pohjalta on usein esitetty, että ne jotka ovat kaikkein *eniten* tai kaikkein *vähiten* jotain, olisivat poikia tai miehiä. Täten sekä huippueliittiyksilöt, samoin kuin yhteiskunnan vähäosaisimmat olisivat miessukupuolen edustajia. Nuorista miehistä tehdyt tutkimukset ovat kuitenkin pääosin ongelmakeskeisiä ja keskittyvät enimmäkseen alkoholismiin, huumeiden käyttöön, rikollisuuteen, vankeilaelämään ja ylipäätään nuorten miesten syrjäytymiseen (katso esimerkiksi Cacciatore & Koiso-Kanttila 2008; Stengård ym. 2008; Myrskylä 2012.) Kun yritin etsiä aikaisempia tutkimuksia fiksuista, harrastavista ja tulevaisuudestaan kiinnostuneista nuorista miehistä jotka haluavat osallistua seurakunnan toimintaan, niitä ei juuri löytynyt, paitsi 1700–1800-luvun katolilaisuudesta. Ylipäätään nuorten miesten positiivisesta toiminnasta löytyi hyvin harvoja tutkimuksia. Poikkeuksen tuottivat urheilututkimukset.

Tästä syystä poikien mielipiteiden tutkiminen oli mielenkiintoista, mutta haastavaa siinä mielessä, että lähdeaineistoa ei juuri löytynyt. Nuoria ja nuoria aikuisia seurakunnan toiminnassa on tutkittu paljon, samoin tyttöryhmiä on tutkittu ja luotu heille erityisesti tyttöjen kanssa käytettäväksi soveltuvaa aineistoa, kuten esimerkiksi Helmijuttu – kirkon tyttökirja (Nuorten Keskus, Helmijuttu-opas). Poikien kohdalla vastaava materiaali puuttuu lähes täysin. Rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä käsittelevissä tutkimuksissa puhutaan pääosin joko yleisesti nuorista erittelemättä tutkittuja asioita poikien ja tyttöjen mielipiteisiin, tai sitten keskitytään pelkästään tyttöihin. Jos olisin tutkinut tyttöjen mielipiteitä, olisi kirjallista materiaalia löytynyt huomattavasti enemmän. Olisi ollut kiintoisaa tietää, olisivatko täysi-ikäiset nais-sukupuolen edustajat olleet haluttomampia käyttämään itsestään tyttö-sanaa, kuin vastaavan ikäiset miessukupuolen edustajat sanaa poika. Naiset pitävät usein tytötelyä halventavana, haastattelemieni nuorten miesten kohdalla en tällaista käsitystä pojittelusta kohdannut.

Usein sanotaan, että suomalainen mies ei puhu eikä pussaa. Tämän tutkimuksen perusteella olen vahvasti sitä mieltä, että ainakin he puhuvat. He vain tarvitsevat siihen tilaa, aikaa ja mahdollisuuden. Vaikka tunsin haastateltavat entuudestaan, olin silti hämmästynyt siitä, miten paljon heillä oli kerrottavaa ja miten avoimesti

he kertoivat mielipiteistään ja kokemuksistaan. Joidenkin poikien kanssa oli vaikeaa lopettaa haastattelua, koska heillä oli niin paljon sanottavaa. Vastauksensa kirjoittaneiden poikien kohdalla tilanne oli toinen. Useiden kirjallisten vastausten pituus oli yksi tai kaksi lausetta, joiden perusteella oli huomattavasti vaikeampaa havaita pojille todella tärkeitä asioita. Pojille annettu valintamahdollisuus kirjallisen ja suullisen haastattelun välillä ei täten toiminut odotusteni mukaan ja saattoi osaltaan vääristää vastauksia ja niiden tulkintaa. Joiltakin vastauksensa kirjoittaneilta pojilta tarkensin vastauksia ja kysyin lisäkysymyksiä myös suullisesti. Tämä kuitenkin tapahtui pääosin muun toiminnan ohella, ei erikseen rauhoitetussa tilassa ja ajassa, vaikka kahdenkeskiseen kohtaamiseen pyrinkin. Täten yhtä intensiiviseen ja luottamukselliseen kohtaamiseen kuin varta vasten järjestetyssä yksilöhaastattelussa ei päästy ja näin vastaukset jäivät silti yksipuolisemmiksi kuin kokonaan suullisesti haastatellut. Koska vastauksensa kirjoittaneistakaan pojista kukaan ei ole kokemukseni mukaan hiljainen tai arka mielipiteissään, olisin epäilemättä saanut heiltä enemmän ja tarkempaa tietoa kokonaan suullisella haastattelulla.

Joiltakin suullisesti haastatelluista pojista kysyin myöhemmin tarkentavia kysymyksiä käyttäen yhteydenpitovälineenä paitsi sähköpostia, myös WhatsApp'in tai Telegramin yksityisviestimahdollisuutta. Näin lähes jokaiselta pojalta saatiin sekä kirjallista että suullista materiaalia. Kahdelta pojalta sain jo ensimmäisessä haastattelussa niin paljon materiaalia, että en katsonut tarpeelliseksi esittää lisäkysymyksiä.

Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että suurin poikia motivoiva tekijä isostoiminnassa olivat seurakunnassa koettu sosiaalisuus, yhteisöllisyys ja kavereiden kanssa yhdessä toimiminen. Varsinkin isostoiminnan aloittamisvaiheessa oli tärkeää, että mukana oli entuudestaan tuttuja poikia. Toisiin tutustumisen kautta kaveriporukka kasvoi ja muuttui ja usein isostoiminnan myötä kaveripiiri vaihtui ainakin osittain. Tärkeimmiksi ystäviksi nousivat usein muut seurakunnassa toimivat pojat. Isostoiminnan kautta saadut kaverit toimivat siis pojille sosiaalistajana ja vertaisryhmäyhteisönä.

Toiseksi tärkeimmäksi tekijäksi nousi vastuun saaminen toiminnasta ja vastuutehtävien kautta koettu luottamus ja kunnioitus. Kavereiden osoittama arvostus oli pojille tärkeää, mutta ainakin yhtä tärkeäksi nousi aikuisen työntekijän osoittama

luottamus. On ehkä mahdollista, että nuorten miesten kykyyn hoitaa tärkeitä tehtäviä ei yhteiskunnassamme täysin luoteta, ja näin pojat eivät ole saaneet riittävästi kasvamiselle ja aikuistumiselle tärkeitä kokemuksia luottamuksesta ja vastuunkantamisesta ennen osallistumistaan seurakuntatoimintaan.

Huomioitavaa on erittäin vahva toisten poikien osallistumisen ja vastuun saamisen vaikutus osallistumisen motiiveissa. Ennako-oletukseni olikin, että miespuolisten kavereiden vaikutus tulee olemaan hyvin vahva. Hämmästyttävää sen sijaan oli tyttöjen tapaamisen puuttuminen poikien motivaatiotekijöistä lähes täysin, vaikka saanaan kaverit sisältyykin lähes aina sekä tyttöjä että poikia. Vastuun saamisen merkityksen painottuminen tutkimuksessa oli myös osittain odottamatonta, vaikka oman työkokemukseni mukaan on ollut selvää, että pojat haluavat enimmäkseen olla aktiivisia toimijoita, eivät toiminnan kohteita. Vähänkään alentuva käytös karkottaa pojat nopeasti. Poikien mainitsemat suosituimmat toimintamuodot, kuten ryhmän ohjaaminen, opettaminen, keskustelut, soittaminen, näyttteleminen, matkustaminen ja liikkuminen ovat kaikki aktiivisia tapoja osallistua ja vaikuttaa.

Erityisesti nousivat esiin liikunnan lisäämiseen liittyvät kysymykset. Lähes kaikki pojat halusivat sisällyttää toimintaan lisää liikuntaa ja pelaamista. Kukaan pojista ei halunnut lisätä nettipelaamista seurakunnan sisällä, vaan fyysinen pelaaminen kavereiden kanssa oli toivelistan kärkipäässä. Esimerkkeinä pojat mainitsivat muun muassa biljardin ja pesäpallon.

Toiminnassa tulisi poikien mukaan olla paljon vaihtoehtoja. Erilaisia tapahtumia, retkiä, matkoja ja keskusteluja toivottiin lisää. Leirien lisäämistä toivottiin paljon, ja monien toive oli saada enemmän varsinkin ei-koulutuksellisia leirejä mukaan toimintaan. Niin leirien kuin muunkin toiminnan kohdalla toivottiin erityisesti, että seurakunnassa olisi mahdollisuus toimia ryhmissä omien kavereiden kanssa, sen sijaan että aina jaetaan eri ryhmiin tavoitteena toisiin tutustuminen.

Tärkeä toimintaan osallistumisen motiivi vaikuttaa olevan myös ruoka. Nuorten, ja erityisesti poikien, toistuva kysymys nuortentiloille tultuaan "Onks tääl ruokaa?" saattaa joskus tuntua epäolennaiselta ja työntekijän näkökulmasta siltä, että paikalle tullaan vain syömään. On kuitenkin huomattava, että nuoret tulevat usein nuorisotiloille suoraan koulusta ja että Maslowin mukaan on kyse aivan perustavaa laa-

tua olevan tarpeen tyydyttämisestä. On hyvä muistaa, että kaikilla nuorilla ei ole paljon rahaa käytössä, joten mikäli nuori ei ehdi käymään kotona syömässä eikä rahaa muualla syömiseen ole, nuortentilojen tarjoilu saattaa olla hyvin olennainen osa toimintaan tulemisen motiiveista.

Sukupuolisensitiivisen työotteen tarkoitus on kehittää toimintaa niin, että sukupuoli ei olisi kenellekään tekemisen ja toimimisen este (Punnonen 2007 a, 79). Keski-Porin seurakunnan nuorisotyössä pyritään siihen, että kaikki tekevät kaikkea ilman sukupuolirajoja. Erityisen huomionarvoista on poikien suuri kiinnostus ruuanlaittoon. Vanhemmat pojat opettavat nuorempiaan ja pojat vaikuttavat viihtyvän keittiössä hyvin. Erään pojan sanoin: ”Täällä on niin siistiä kokata, kun en mä kotona koskaan saa”.

Sukupuolisensitiivisen toiminnan tarkoitus on myös ottaa huomioon sukupuolen erityispiirteitä ja ottaa ne huomioon toiminnan suunnittelussa. Sekaryhmissä tämä on huomattavasti vaikeampaa kuin pelkästään tyttöihin tai poikiin keskittyneessä toiminnassa. Nuoret eivät ole homogeeninen joukko, vaan tytöt ja pojat toimivat usein samassa tilanteessa selvästi eri tavoin. Toisaalta on huomattava, että saman sukupuolen keskuudessa voi ilmetä enemmän eroja käyttäytymisessä ja toiminnassa kuin eri sukupuolten välillä keskimäärin. Toiminnallinen isokoulutus toimii kuitenkin hyvin kummankin sukupuolen kohdalla. ”Tytöt ehkä jaksaisikin istua ja kirjottaa, mut pojat kyl ei, niin tää on just hyvä, kun ei tarte”, luonnehti eräs pojista. Käytännön kokemuksen myötä olen havainnut, että tyttöjä ei erityisesti pidä hiljaa olemisesta ja kirjoittamisesta, mutta eivät aina ilmaise mielipidettään yhtä äänekkäästi kuin pojat.

Aikaisemmissa tutkimuksissa on tullut esiin hengellisen ulottuvuuden merkityksellisyys motiivina osallistua seurakunnan toimintaan. Nuoret vaikuttavat näkevän seurakunnan nuorten toiminnan ja hengelliset kysymykset ainakin osittain toisistaan erillisinä. Muun muassa Jouko Porkka (2015) kuvaa tutkimustuloksissaan, kuinka uskonto on usein arkielämässä merkityksetöntä jopa seurakunnan toiminnassa mukana oleville nuorille. Neljäkymmentä prosenttia isosista piti uskontoa merkityksettömänä arjessaan ja jopa joka kymmenes isonen ei halunnut määritellä itseään kristityksi (Porkka 2015).

Tässä tutkimuksessa isostoiminnan hengellistä näkökulmaa sinänsä tuotiin vastauksissa esiin kuudessa haastattelussa yhdeksässä. Loppujen kolmen vastaajan kohdalla asiaa erikseen kysyttäessä vastaus oli ”juu, totta kai sekin, mutta se kuuluu tähän niin etten mä edes ajatellut että sitä tarvii sanoa erikseen” tai ”on kai sekin ny tärkeetä, ku me kerta ollaan seurakunnassa”. Kukaan vastaajista ei sanonut, että hengellisyyttä olisi ollut liikaa ja eräs vastaajista olisi toivonut enemmän kristillistä opetusta. Toimintaan seurakunnassa kuuluu siis poikien mielestä selviönä myös hengellinen elämä ja opetus, vaikka se ei näyttäytynyt erityisen vahvana motivaatiotekijänä. Tosin on huomioitava, että varsinkin asian kysyminen erikseen saattoi vaikuttaa siihen, että pojat kokivat pakolliseksi vastata siten, miten ajattelivat kysyjän haluavan.

Sitä, miten uskonto ja hengellisyys näkyy vastaajien arkielämässä nuorisotyön ulkopuolella, ei tässä tutkimuksessa tutkittu. Päihteiden liikakäytön ja väkivaltakäyttäytymisen puuttuminen tuotiin esiin useassa vastauksessa, koska ”ei tarvii ryypätä koko ajan ja potkia mummoja kadulla, ku mulla on muutaki tekemistä”. Kaikki vastaajat sanoivat, että perhe ja kaverit tietävät että hän käy seurakunnassa, eikä kukaan ollut sitä mieltä että mitään tarvetta asian salailulle olisi. Isostoiminta koettiin siis luontevaksi osaksi vastaajien elämää, vaikka jotkut sanoivatkin, että kaveripiirissä sitä vähän hämmästellään.

Vastaajien mielestä seurakunnan tulisi olla sellainen, jossa jokainen olisi tärkeä ja jossa kaikki voisivat vaikuttaa. Siitä, miten vaikuttaminen voisi tapahtua, pojat olivat kuitenkin epävarmoja. Vaaleissa äänestämisen ei uskottu vaikuttavan juuri mitään, eivätkä pojat olleet edes varmoja siitä mitä äänestetään ja miksi. Suomalaisnuorten auktoriteettiuskon on tutkittu olevan suurta ja yhteiskunnallisen aktiivisuuden melko alhaista. Laajarinne (2011, 79–80) on tutkimuksessaan todennut, että mahdollisesti suomalaisnuoret kokevat yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuutensa niin vähäisiksi, että osallistuminen ja vaikuttaminen ei ole mielekästä tai edes mahdollista. Tässä tutkimuksessa haastateltavat olivat samoilla linjoilla. Oman seurakunnan nuorisotyössä vaikuttamismahdollisuudet koettiin aika hyväksi, koska tutujen työntekijöiden kanssa oli helppo esittää kehittämis ehdotuksia. Kokonaiskirkon tai seurakunnan hallinnon tasolla pojat eivät tienneet miten olisi mahdollista vaikuttaa. He toivoivatkin päättäjiltä enemmän kiinnostusta ja osallistumista nuori-

sotyön toimintaan, jolloin tuttujen päättäjien kanssa voisi keskustella asioista paremmin

Kukaan haastatelluista pojista ei ollut harkinnut eroavansa kirkosta. Kirkosta ja seurakunnasta oli tullut heille läheinen ja tärkeä toimintaan osallistumisen aikana, eikä keneltäkään löytynyt syytä erota. ”Jos mä kuulun tähän, niin mä haluan kuulua ihan kunnolla, ihan niitä kirkollisveroja myöten”, luonnehti eräs vastaajista.

Kaksi sanaa, jotka tulivat säännöllisesti esiin vastauksissa, olivat vastuu ja kaverit. Kolmas sana, jonka sisältöön kuuluvat molemmat edellä mainitut, oli leirit. Eli tiivistettynä: leiritoiminta, jossa sai vastuuta toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta, sekä kaverit joiden kanssa ollaan ja toimitaan siellä, oli pojille suurin motiivitekijä toiminnassa mukana olemiselle ja jatkamiselle. Maslowin tarvehierarkian mukaan siis sosiaaliset tarpeet ja arvostuksen tarpeet olivat pääosissa poikien seurakuntatoiminnan motiiveissa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kirkon negatiivisesta mediakuvasta huolimatta sen perinteinen sanoma armosta, rakkaudesta ja anteeksiannosta ei ole muuttunut. Se on, tai sen pitäisi olla, edelleen koko kirkon opetuksen perusta. Se, miten näihin liittyviä kysymyksiä vois käsitellä nuoria kiinnostavalla tavalla, onkin tämän hetken tärkeä kysymys. Nuoren aikuisen huomiosta ja ajasta kilpailee yhteiskunnassamme kirkon lisäksi monta muuta asiaa. Opiskelu, kaverit, seurustelu, työ ja muut harrastukset vievät usein nuoren ajan, eikä aikaa hiljentymiselle ja oman uskonelämän hoitamiselle tunnu jäävän. Nuori aikuinen on usein ristipaineessa monilta tahoilta tulevien odotusten ja kiireen keskellä. Suuri kysymys onkin, miten siihen saadaan sovitetuksi vielä seurakuntayhteys. Tässäkin tutkimuksessa pojat toivat useasti esille sen, miten hankalaa on kun aika ei riitä kaikkeen mitä haluaisi ja joutuu tekemään valintoja joita ei haluaisi tehdä.

Jumalanpalveluksiin osallistumista esti poikien mielestä lähinnä messun alkamisaika. Viikonloppuisin haluttiin nukkua pitkään, joten kymmeneltä alkavaan messuun ei poikien mielestä kyennyt heräämään ja lähtemään. Lisäksi muiden nuorten puuttuminen vaikutti siihen, ettei itsekään halunnut lähteä. Kyseessä on taas kehä: koska nuoria ei juurikaan kirkossa ole, eivät pojatkaan erityisesti halunneet sinnetulla. Moni silti myönsi, että vanhempien kirkossakävijöiden positiivinen suhtautuminen nuoriin kirkossa on tuntunut mukavalta ja saanut miettimään, voisiko itse käydä kirkossa useammin. Nukkuminen on silti useimmiten vienyt voiton. Nuorten saamiseksi kirkkoon seurakunnan pitäisi ehdottomasti kiinnittää huomiota siihen, että ainakin osa messuista alkaisi myöhemmin kuin kymmeneltä tai kahdeltatoista. Lisäksi olisi pohdittava, pitäisikö erityismessuja, kuten esimerkiksi Tuomasmessuja, Hiljaisuuden messuja tai Metallimessuja sisällyttää enemmän seurakunnan toimintaan, erityisesti ilta-aikaan, jolloin nuorten olisi helpompaa tulla niihin.

Nuori aikuinen seurakunnassa on usein kirjaimellisesti sekä nuori että aikuinen yhtä aikaa. Hän on nuori, koska hän vielä itsekään kasvaa ja harjoittelee, sekä tarvitsee vierelleen turvallisen aikuisen, joka paitsi auttaa ja kuuntelee, myös antaa itsenäisiä

tehtäviä ja vastuuta. Moni haastateltavani kertoi nuorisotyön työntekijöiden kuuluvan tällaisiin ihmisiin. Toisaalta muutamaa vuotta rippikouluikäistä vanhempi nuori on jo monen rippikouluikäisen mielestä aikuinen, jota ihailaan ja seurataan. Varsinkin pojat ottavat herkästi mallia vanhempien poikien asenteista ja käytöksestä niin hyvässä kuin pahassakin. Lähes kaikki haastateltavani sanoivat itse halunneensa isoseksiksi, koska olivat ihailleet ja kunnioittaneet omia poikaisosiaan leirillä ja halunneet olla itsekin sellaisia kuin he. Haastateltavani olivat myös havainneet olevansa nyt itse ihailtuja roolimalleja nuoremmille pojille.

Tulos tukee aikaisempia tutkimuksia. Jouko Porkka (2004, 35) viittaa Kuusisen (1999) tutkimukseen, jonka mukaan poikaisokset ovat korostetusti sukupuoliroolimalleja rippikoululeireillä ja nuoremmat pojat seuraavat ja matkivat heidän käyttäytymistään. Samaa roolimallina olemista ei havaita isostyttöjen keskuudessa. (Porkka 2004, 35.). Tästä syystä poikien saaminen mukaan seurakuntatoimintaan on hyvin tärkeää tulevien sukupolvien kannalta, jotta kirkko ei naisistuisi täysin. Tässä tutkimuksessa pojat kertoivat, että erityisesti mikäli kaikki työntekijät leirillä ovat naisia, poikaisosten merkitys on erityisen ratkaiseva toimintaan mukaan lähtemiselle. Aikuisen seurakunnassa toimivan miehen mallin antamiseksi seurakunnan olisikin hyvä huolehtia siitä, että rippileireillä olisi ainakin yksi miestyöntekijä.

Mestari-kisälli -mallia on jo kauan käytetty tietojen ja taitojen siirtämiseksi seuraavalle sukupolvelle. Myös seurakunnassa voidaan luoda jatkuvuutta antamalla nuorille itselleen enemmän vastuuta toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta. Vastuun kasvaminen poikien motivaatiotekijänä iän ja kokemuksen myötä korostui läpi koko tutkimuksen. Lähes kaikki haastateltavat mainitsivat vastuun kasvamisen innostavan heitä osallistumaan yhä enemmän. Kolmasosa vastaajista painotti vastuuta ja sen kautta saamiaan oppimiskokemuksia toistuvasti ja monissa kohdissa haastattelua. Jokainen haastateltava toi esiin sen, miten isostoiminnassa opitut ryhmänohjaustaidot sekä hankalista tilanteista selviytymisen harjoittelu ovat auttaneet heitä myös nykyisessä työssä, harrastuksissa tai ammattiopinnoissa. Huomioitavaa on myös se, että neljä vastaajista on valinnut tulevan ammattinsa joko kirkkoliselta tai terveydenhoitoalalta; yksi muulta ammattialalta ja neljä ei ollut haastatelluhetkellä vielä päättänyt tulevaa ammattiaan. Heistäkin kolme pohti seurakuntaa mahdollisena työpaikkana tulevaisuudessa. Epäselvää kuitenkin on, onko seurakunnassa toimiminen innostanut poikia valitsemaan ammattinsa auttamis- tai kas-

vatusalalta, vai onko kiinnostus auttamiseen johtanut heidät alun perin mukaan seurakuntatoimintaan.

Verkkonuorisotyöstä puhutaan paljon ja työntekijöitä kannustetaan kouluttautumaan ja käyttämään verkkoa yhä enenevässä määrin. Epäilemättä näin pitäisikin olla. Tässä tutkimuksessa huomattavaa kuitenkin on, että vastaajien mielestä erityisen hienoa ja hyvää olivat käytössä olevat nuorisotilat ja henkilökohtaiset sosiaaliset kontaktit, "se, että täällä saa puhua ja pelata ja olla". Netissä olemista pidettiin yleisesti huonompana vaihtoehtona kuin tulemista paikan päälle osallistumaan toimintaan. Vastaajat puhuivat useasti "vain" netissä olemisesta kotona; "kun ei ole muuta tekemistä, niin sitten mä oon vaan netissä". Koneelta irrottautuminen tuntui joskus pojista vaikealta, mutta aina lähtemisen arvoiselta. Onkin ehkä alettava huomioimaan myös sitä, että vaikka internet onkin nykyajan nuorille, ja ehkä erityisesti pojille, luonteva yhteydenpitoväline, se on myös niin tavallista että nuorisotiloihin tuleminen fyysisesti koetaan vaihteluna ja jo sen vuoksi tärkeänä toimintana.

Tämän päivän ihminen, varsinkin nuori, elää mediamaailmassa. Jos jokin on mediassa, se on totta. Media antaa kirkosta enimmäkseen hyvin yksipuolisen ja vanhaaikaisen kuvan ja usein ihmisten kommentointimahdollisuus kärjistää tilannetta vielä lisää. Jos nuorella ei ole omakohtaista kokemusta kirkosta ja sen toiminnasta ja jos kirkon viestintä on iltapäivälehtien ja sosiaalisen median antaman, usein hyvin riitaisen ja ongelmakeskeisen mielikuvan varassa, ei ehkä tarvitse ihmetellä, miksi nuori aikuinen eroaa kirkosta. Tässäkin tutkimuksessa moni poijista kysyi, miksi media uutiset kirkosta käsittelevät pääasiassa homoseksuaalisuuden ja naispappeuden vastustajia tai kirkostaeroamislukuja ja miksi juuri koskaan ei kerrota kirkon tekemistä hyvistä asioista. Yleisestikin nyky-yhteiskunnassa huonot uutiset myyvät enemmän kuin hyvät, ja ehkä varsinkin kirkon toiminnan kohdalla tämä on erityisen totta. Lisäksi on kysyttävä, onko kirkon oma tiedotus liian varovaista, niin että hyvät asiat jäävät suurelta yleisöltä pääasiassa pimentoon. Tässä kohdassa poikien yleinen kommentti "tiedotusta on parannettava" on totta paitsi yksittäisen seurakunnan, myös kokonaiskirkon kohdalla.

Seurakunnan toiminnassa nuoret puhuvat usein isokoulutuksesta harrastuksena. Jouko Porkka on tutkinut muun muassa syitä isokoulutuksen keskeyttämiseen.

Porkan (2004) tutkimuksessa yli neljäsosalla (28 %) keskeyttäjäistä suurin syy koulutuksen keskeyttämiseen oli muut harrastukset. Päätös isokoulutuksen lopettamisesta tapahtui usein tilanteessa, jossa joku muuhun harrastukseen liittyvä tärkeä tapahtuma oli yhtäaikaan isokoulutusleirin kanssa. (Porkka 2004, 93).

Porkan (2004) mukaan usein koulutus keskeytettiin pian koulutuksen alettua. Tällöin nuori oli tavallisesti kokenut, että koulutus ei vastannut siitä saatua mielikuvaa eikä muistuttanut riittävästi omaa rippikoulukokemusta. Toinen tavallinen keskeytysajankohta oli joululoma, jolloin pidemmän koulutustauon aikana oli helppo jäädä pois. Kolmas yleinen keskeytysajankohta liittyi isovalintoihin. Mikäli nuori ei syystä tai toisesta päässyt isoseksi lainkaan tai ei päässyt haluamalleen leirille, johtipettymys usein kokonaan toiminnasta pois jäämiseen, varsinkin mikäli nuori koki tilanteen epäoikeudenmukaiseksi. (Porkka 2004, 92–93.) Myös oma käytännön kokemukseni tukee tätä tutkimustulosta. Koulutuksen ensimmäisten kertojen lisäksi varsinkin joululoma vaikuttaa työntekijän näkökulmasta olevan se hetki, jolloin nuoria, ja varsinkin poikia, jää paljon pois toiminnasta. Porkan tutkimustuloksia tukien myös haastattelemani pojat toivat vastauksissaan esiin sen, että jos isokoulutus tai isosena oleminen ei ollutkaan sitä, mitä nuori oli odottanut, se saattoi johtaa keskeyttämiseen; samoin se, jos läksyt tai joku muu harrastus vie paljon nuoren aikaa (Porkka 2004, 93; Isoja ihmeitä – Isostoiminnan linjaus 2016, 31.).

Keski-Porin seurakunnassa isokoulutuksen keskeyttäneiden prosenttiosuus vaihtelee vuositilastojen mukaan huomattavasti vuodesta toiseen. Joinakin vuosina juuri kukaan ei keskeytä, toisina vuosina koulutuksen keskeyttää lähes puolet aloittaneista. Syytä tähän aaltoliikkeeseen en osaa sanoa. Eräs mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe olisikin tutkia sitä, miksi koulutuksen keskeyttäneiden osuus vaihtelee hyvin paljon vuodesta toiseen, vaikka sekä koulutuksen sisältö että työntekijät pysyisivät samana. Toinen mielenkiintoinen kysymys on se, vaikuttaako isokoulutuksen keskeyttäminen jollakin tavalla tulevaan seurakunta-aktiivisuuteen tai esimerkiksi kirkosta eroamiseen tulevaisuudessa.

Porkan (2004, 101) tutkimuksessa koulutuksen keskeyttäneitä oli 14 %, mutta vaihteluväli seurakuntien kesken oli hyvin suuri (0–70 %). Vaikka nuorta ei voidakaan pakottaa osallistumaan, on tärkeää että nuorelle jää sellainen kuva, että hänen mukana olonsa on hieno juttu ja että seurakunta toivoo hänen osallistuvan. Siksi

keskeyttäneisiin pitäisi kiinnittää aivan erityistä huomiota. "Perään soittelu" saattaa vaikuttaa työntekijän kannalta vaivalloiselta ja niin se ehkä jää usein tekemättä. Nuoren huomioimisen kannalta se olisi kuitenkin olennaista. Isoskoulutuksen keskeyttäminen on aina nuorelle suuri päätös, ja koko seurakunnan kannalta se on erityisen suuri silloin, kun yhteys kaikkeen muuhunkin seurakunnan toimintaan katkeaa samalla kuin isoskoulutuskin. Keskeyttäneiden huomiointi jälkikäteen olisi erittäin tärkeää, jotta nuori kokisi, että vaikka isoskoulutus ei ehkä ollutkaan hänen paikkansa, seurakunta voi silti olla. Myös Isoja ihmeitä -julkaisu kiinnittää huomiota samaan asiaan (Isoja ihmeitä – isostoiminnan linjaus 2016, 32).

Vastaajista yksi oli keskeyttänyt toiminnan informaatiokatkoksen vuoksi, mutta palannut toisen pojan pyynnöstä takaisin. Tässäkin tapauksessa ratkaisevaa toimintaan takaisin palaamiselle oli henkilökohtainen huomioiminen, vaikka se ei tullutkaan työntekijän taholta. Olisikin ehkä mietittävä vakavasti, miten vanhempia nuoria voisi käyttää mukaan houkuttelijoina silloin, jos joku aikoo lopettaa tai on jo lopettanut. Uskon, että työntekijän kutsu palata takaisin toimintaan on aina tärkeää, mutta ainakin pojille, joille kavereiden merkitys on hyvin vahva, toisen nuoren ja varsinkin toisen pojan kysymys "Missä sä oot ollut, kai sä tuut ens viikolla?" voi olla vielä ratkaisevampaa.

Tiedotusta olisi parannettava huomattavasti. Informaation kulkuun varsinkin nuorisotyön ja nuorten aikuisten työn välillä olisi kiinnitettävä huomiota. Lähes kaikki haastateltavat sanoivat, etteivät tiedä juuri mitään nuorten aikuisten työstä. Tosin moni sanoi myös, ettei ole toistaiseksi ollut siitä edes erityisen kiinnostunut. Poikia huolestutti muun muassa se, onko siellä muita poikia lainkaan. Ilman muita poikia toimintaan ei haluttu osallistua. Muiden poikien merkitys toimintaan osallistumisessa näyttäytyy tässä tutkimuksessa hämmästyttävän vahvana.

Tässä tutkimuksessa kukaan pojista ei sanonut haluavansa jäädä kokonaan seurakunnan ulkopuolelle, vaikka muuttaisikin muualle. Huomattavaa kuitenkin oli se, että useimmat pojat ilmoittivat haluavansa pitää yhteyttä pääosin Keski-Porin seurakuntaan. Kukaan ei sanonut lähtevänsä itsekseen aktiivisesti etsimään uutta seurakuntayhteyttä uudella paikkakunnalla, mutta kutsuttaessa lähtisi mielellään mukaan. Tulos tukee aikaisempia tutkimuksia. Yeungin (2002) tutkimuksessa on todettu, että lähes 60 % 15–24 -vuotiaista haluaisi tulla mukaan vapaaehtoistoimin-

taan, mikäli joku kutsuisi heidät henkilökohtaisesti. (Yeung 2002, 52). Todennäköisesti erityisesti jo aikaisemmin seurakunnan toimintaan osallistunut nuori, jolle toiminta on entuudestaan tuttua, tulisi mielellään mukaan, jos hänet kutsuttaisiin. Jotta nuoren seurakuntayhteys uudella ja vieraalla paikkakunnalla voisi syntyä heti muuttamisen jälkeen, jokaisen seurakunnan olisi erityisesti huolehdittava seurakunnan toiminnasta tiedottamisesta niille nuorille aikuisille, jotka ovat lähiaikoina muuttaneet seurakuntaan. "Kuulut tähän seurakuntaan" -lappu ei riitä. Henkilökohmainen kutsu toimii kaikkein parhaiten.

Onkin kysyttävä, kenen vastuulla juuri muuttaneiden nuorten huomiointi Suomen seurakunnissa on. Harvassa seurakunnassa on työntekijää, jonka päävastuualueena olisi nuorten aikuisten työ; nuorisotyöntekijöillä ovat kädet täynnä töitä isostoinnin kehittämisessä ja toteuttamisessa, oppilaitosdiakonit toimivat pääasiassa opiskelumaailmassa eikä muistakaan työntekijäryhmistä juuri löydy resursseja alkaa kehittää nuorten aikuisten työtä täysipainoisesti.

Mielenkiintoinen ilmiö seurakunnan henkilöstössä on, että varhaiskasvatukseen panostetaan vahvasti, mutta mitä vanhemmaksi nuori kasvaa, sitä pienemmällä työntekijämäärällä pitäisi pärjätä. Esimerkiksi omassa seurakunnassani on 10 lastenhojaajaa, kaksi varhaisnuorisotyön ohjaajaa, yksi rippikoulun jälkeisen nuorisotyön ohjaaja, eikä ketään kenen päävastuulla olisi nuorten aikuisten työ. Vanhustyössä työntekijöiden määrä taas lisääntyy. Nuorten aikuisten toiminta hoidetaan seurakuntayhtymän yhteisenä työnä, pääasiassa joka toinen viikko toteutettavana iltakahvilana. Nuorten aikuisten työn ei ehkä ole järkevää ollakaan täysin oma työmuotonsa, vaan mielestäni sekä nuorisotyön että koko aikuisten toiminnan tulisi huomioida myös nuoret aikuiset. Jäin silti miettimään, onko nuorten aikuisten vähäisen seurakunnan toimintaan osallistumisen ja suuren kirkostaeroamisluvun tilanne seurausta ei vain nuorista aikuisista itsestään, vaan myös kirkon henkilöstöpolitiikasta, joka sanattomasti ilmoittaa nuorille aikuisille, että te ette ole tärkeitä, ja näin nuorista aikuisista tulee väliinputoajaryhmä myös muusta kuin omasta syystään. Ehkä tämänkin tutkimuksen aika vielä tulee; ehkä minulle, ehkä jollekin toiselle.

Erittäin mielenkiintoinen kysymys on, miten on mahdollista että jopa ne pojat, jotka viettävät hyvin paljon aikaa tietokoneella, sanoivat haastatteluissa että eivät ole

löytäneet mistään tietoa esimerkiksi nuorten aikuisten toiminnasta uudella asuinpaikkakunnallaan. Mikäli tietoa ei tosiaan löydy esimerkiksi kyseisten seurakuntien nettisivuilta, tiedotusta on ehdottomasti parannettava. Epäilen kuitenkin, että tietoa on kyllä saatavissa kaikista seurakunnista, mutta jos henkilökohtaista suhdetta seurakuntaan, työntekijöihin ja muihin toimintaan osallistujiin ei ole, tietoa ei viitsitä edes hakea eikä pelkkä tieto riitä koneelta irrottautumiseen. Tyttöjen tapaamisen merkitys ei näyttäytynyt tässä tutkimuksessa poikien motivaatiotekijänä juuri lainkaan. Päinvastoin: jos pojilla ei ole varmuutta siitä, että uudessa seurakunnassa toimii muitakin poikia, mukaan lähteminen jää usein ajatuksen tasolle. Yksin ja ainoana poikana mukana olemisen pelko tuntuu istuvan pojissa sitkeästi, eikä sitä tulisi aliarvioida. Toiminnan mainostamisessa tulisi miettiä sitä, miten pojat saisi vakuutetuksi siitä, että seurakunnassa on muitakin poikia ja sinne on siis turvallista mennä. Esimerkiksi ilmoituksiin kannattaisi ehkä liittää myös miesten nimiä tai kuvia.

Erityisen mielenkiintoisia olivat poikien ajatukset kirkon hallinnosta ja organisatiosta. Jos yli kolme vuotta aktiivisesti toiminnassa mukana ollut henkilö ei tiedä, että kirkkoherra on pappi, on jossakin kohtaa toiminnassa epäonnistuttu pahasti. Epäilemättä kyseisiä aiheita pitää alkaa käsitellä enemmän nuorisotyössä. Poikien hämmennys esimerkiksi luottamuselin-sanalla kohdalla sai miettimään, miten helposti kirkon sisällä käytetään termejä, jotka voivat olla täysin outoja seurakuntalaisille, ja miten herkästi se vieraannuttaa kiinnostuksesta koko seurakuntayhteisöä kohtaan, jos ei edes ymmärrä mistä puhutaan. On pysäyttävää ajatella, miten helposti ”mene sakastiin ja pyydä suntuilta alba” -tyyppiset lauseet saattavat johtaa siihen, että ihminen kyllä menee, mutta ei sakastiin vaan kirkon ovesta ulos palaamatta enää koskaan. Työntekijälle tämä asettaa todellisen haasteen puhua sanoilla, jotka voivat ymmärtää muutkin kuin vanhemman polven seurakunta-aktiivit.

Vaikka itse en käyttänyt sanaa vastuu missään kohtaa kysymysrungossani, enkä ainakaan tietoisesti tuonut vastuukysymyksiä esille haastattelun aikana, pojat käyttivät vastuu-sanaa huomattavan paljon ja positiivisesti. Aiheeseen palattiin monen haastattelun aikana toistuvasti. Vaikka olen huomannut, että pojat pääosin pitävät esillä olosta ja luottamustehtävistä, en ollut aikaisemmin tullut ajatelleeksi sitä, miten tärkeä osa seurakuntatoimintaa vastuun saaminen pojille on. Nuorten osallistamisesta puhutaan tällä hetkellä paljon seurakunnassa. Ainakin haastattelemieni

poikien kohdalla vastuutehtävien saaminen tuntuu osallistavan ja sitouttavan heitä seurakuntaan hyvin suuressa määrin.

Nuorten aktiivisten miesten määrän putoaminen vähemmistöryhmäksi kirkossamme on kehityssuunta, joka pitäisi saada pysäytettyä nopeasti. Muuten voi kohta käydä niin, että aktiivisia poikia ei kohta ole mukana toiminnassa lainkaan. Seurakuntatoiminnan suunnittelussa on olennaista huomioida nuorten miesten erityispiirteitä, kuten ainoana poikana mukana olemisen pelon ja tarpeen saada vastuuta toiminnasta. Näin poikien määrä toiminnassa voisi ehkä lisääntyä, eikä tutkimus nuorista miehistä seurakunnassa ehkä tulevaisuudessa enää olisikaan vähemmistöraportti.

LÄHTEET:

- Aalberg, Veikko & Siimes, Martti 2007. Lapsesta aikuiseksi: Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Nemo.
- Aaltonen, Marjo, Ojanen, Tuija, Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 2003. Nuoren aika. 2., uudistettu painos. Porvoo: WSOY.
- Barrett, Frank & Fry, Ron 2008. Appreciative Inquiry – A Positive Approach to Building Cooperative Capacity. Taos Institute.
- Cacciatore, Raisa & Koiso-Kanttila, Samuli 2008. Pelastakaa pojat! Helsinki: Minerva Kustannus Oy
- Cooperrider, David & Whitney, Diana 1998. Appreciative Inquiry: A Positive Revolution in Change. Berrett-Koehler Publishers
- Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: SanomaPro Oy
- Dunderfelt, Tony & Laakso, Juhani & Niemi, Pekka & Peltola, Ritva & Vidjeskog, Jan 2001. Yksilöllinen ihminen. Psykologia 5. WSOY. Helsinki
- Elämä - usko - rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2001: 10. Helsinki: Kirkkohallitus 39–42.
- Grönlund, Henrietta 2012. Volunteerism as a mirror of individuals and society: re-reflections from young adults in Finland. Helsinki: Helsingin yliopisto. Saatavilla [www.muodossa: www.helda.helsinki.fi/bitstream/handle/](http://www.muodossa.org/helda/helsinki/bitstream/handle/10137/10137/1/Grönlund_Henrietta_2012.pdf) Viitattu 16.5.2016.
- Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria 2009. Kirkosta kiinni! Helsinki: Kirjapaja.
- Hämäläinen, Heikki & Fredriksson, Jorma & Ihanus, Juhani 1997. Lukion psykologia 4. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Isoja ihmeitä – isostoiminnan linjaus 2016. Suomen ev.lut. kirkon julkaisuja 43. Kirkon kasvatus ja perheasiat (KKP). Kuopio: Grano
- Kalakoski, Virpi 2007. Persoona 4. Motivaatio, tunteet ja taitava ihminen. Helsinki: Edita
- Kirkon tilastollinen vuosikirja 2015.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/8A75CE045AD09FE4C22577AE00256611/\\$FILE/TILASTOLLINEN%20VUOSIKIRJA%202015.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/8A75CE045AD09FE4C22577AE00256611/$FILE/TILASTOLLINEN%20VUOSIKIRJA%202015.pdf). Viitattu 23.11.2016
- Kirkko Porissa. Vuosikatsaus 2015. Porin ev.lut seurakuntayhtymä

- Kirkko Porissa 2016. www.porievl.fi/keski-pori. Viitattu 20.11.2016
- Kiviniemi Kari 2010. Laadullinen tutkimusprosessi prosessina. Teoksessani & Valli Raine (toim.) 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimen- Bookwell Oy, Juva, 70–85.
- Kuusinen, Jorma 1993. Kasvatuspsykologia, 3. Juva. WSOY
- Laajarinne, Jukka 2011. Leikkiminen kielletty. Kontrolliyhteiskunnan lapset. Jyväskylä: Atena.
- Myrskylä, Pekka 2012. Hukassa – Keitä ovat syrjäytyneet nuoret? EVA analyysi nro 19.1.12.2012. Elinkeinoelämän valtuuskunta.
- Nurmi, Jan-Erik 2006. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korkiakangas & Heikki Lyytinen (toim.) 2006. Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö. 256–274.
- Ojanen, Markku 2014. Positiivinen psykologia. II uudistettu painos. Helsinki: Edita
- Peltonen, Matti & Ruohotie, Pekka. 1991. Ihmisten johtaminen. Aavaranta-sarja 24, Otava
- Peltonen, Matti & Ruohotie, Pekka 1992. Oppimismotivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. Keuruu: Otava.
- Pessi, Anne Birgitta. & Seppänen, Marjaana 2011. Yhteisöllisyys. Teoksessa Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. (toim.) Saari, Juho, 288–313. Helsinki: Gaudeamus.
- Poisuo, Pirkko & Rissanen, Antero 1998. Rippikoulun suunnittelu. Teoksessa Antero Rissanen (toim.) Kartalla. Rippikoulutyön käsikirja. Helsinki: LK-kirjat/Lasten Keskus 224.
- Porkka, Jouko 2004. On kunnia olla isonen. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon isostoiminta 2000-luvun alussa. Kirkkohallituksen julkaisuja 2004:10. Kirkkohallitus/Kasvatus ja nuorisotyö.
- Porkka, Jouko 2005. Isostoiminnan rikkaus – leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa Terhi Paananen ja Hans Tuominen 2005. (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Kirjapaja. Helsinki.
- Porkka, Jouko. 2015. Saattaen vaihdettava: Tutkimustietoa isostoiminnasta kirkkosamme. Julkaisematon. Jyväskylä 14.1.2015. Kirkon Kasvatuksen päivät, luento.
- Punnonen, Varpu. 2007 a. Sukupuoli ja nuoret – eväitä käytännön työhön. Teoksessa Nuorisotutkimus 2/2007, Feminismi. 68–70

- Punnonen, Varpu. 2007 b. Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Teoksessa Hoikkala Tommi & Sell Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet, 521–540. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki: Hakapaino Oy
- Raamattu. 2006. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Pieksämäki: Gummerus Kirjapaino Oy
- Raina, Liisa. 2012. Uusi yhteisöllisyys. Kasvatusyhteisön rakentamisen ammattitaito. Arator Oy
- Salmivalli, Christina. 2005. Kaverien kanssa: Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus
- Seligman, Martin & Csikszentmihalyi, Mihaly 2000. Positive psychology: An introduction. *American psychologist*, 55 (1), 5–14. <https://ppc.sas.upenn.edu/sites/ppc.sas.upenn.edu/files/ppintroarticle.pdf>
- Sohlberg, Jussi & Ketola, Kimmo 2016. Uskonnolliset yhteisöt Suomessa. Teoksessa Kimmo Ketola, Maarit Hytönen, Veli-Matti Salminen, Jussi Sohlberg & Leena Sorsa (toim). Osallistuva luterilaisuus. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2012–2015: Tutkimus kirkosta ja suomalaisista. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 125. Kuopio: Grano Oy
- Sopivan kokoinen iso: isostoiminnan linjauksia. 2004. Teoksessa Jouko Porkka. On kunnia olla isonen. Suomen evankelisluterilaisen kirkon isostoiminta 2000-luvun alussa. Helsinki: Kirkkohallituksen julkaisuja 2004:10. 128–139
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2013. Kooste naisia ja miehiä koskevista tilastoista mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa pohtivan työryhmän tueksi. STM
- Stengård, Eija & Appelqvist-Schmidlechner, Kaija & Upanne, Maila & Haarakangas, Tanja & Parkkola, Kai & Henriksson, Markus 2008. Time out! Aikalisä! Elämä raiteilleen. Nuorten miesten psykososiaalisen tukiohjelman vaikuttavuus ja hyöty. Tutkimuksia 176. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Sundblom, Maria 2006. Helmijuttu – kirkon tyttökirja. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Suomen evankelis-luterilainen seurakunta i.a. Varhaiskasvatus-, nuoriso- ja rippikoulu-työ. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC> . Viitattu 13.5.2016
- TTK 2016. Työhyvinvoinnin portaat -malli. http://www.ttk.fi/tyoelaman_kehittaminen/tyoohyvinvoinnin_portaat Viitattu 15.5.2016
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus
- Tähkää, Ari, Taavitsainen Tiina, Lehtinen Katja, Kallinen, Eija, Ojala, Sami, Jutila, Juha, Syrjä-Turpeinen, Sirpa, Tukeva, Pekka & Lampenius, Simo 2013

(toim.). Nuoret seurakuntalaisina. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6. Helsinki: Kirkkohallitus

Yeung, Anne Birgitta 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta? Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan Helsinki: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry.

Yeung, Anne Birgitta 2005. Vapaaehtoisuuden timantti – miten mallintaa motivaatiota. Teoksessa Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta: Anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Gummerus. 104–125

LIITE: Teemahaastattelun kysymysrunko

1) Taustatiedot ja nykyisyys:

- Ikä, toiminta seurakunnassa, suunnilleen vuosimäärät
- Mitä kaikkea teit ja teet?
- Olitko seurakuntatoiminnassa jo ennen rippikoulua?
- Mitä olisit vielä halunnut tehdä?
- Koitko että toimintaa on riittävästi / mitä muuta olisit vielä kaivannut?

- Miksi lähdit mukaan seurakuntatoimintaan?
- Miksi jatkoit?
- Mikä kannusti?
- Missä asioissa koit onnistuneesi?
- Miten sinua huomioitiin toiminnassa?

- Miten perheesi suhtautuu seurakuntatoimintaasi?
- Miten työntekijät / muut nuoret suhtautuivat sinuun?
- Hämmästeltiinkö koskaan sitä, miksi olet edelleen mukana seurakunnassa ja nuorisotyössä? Mitä vastasit?
- Miltä tilanteet sinusta tuntuivat?

- Saitko positiivista palautetta? Missä tilanteessa ja miksi?
- Olisitko kaivannut enemmän palautetta?
- Koitko että sinua ”ohitettiin” eli ei kuunneltu tai huomioitu?
- Saitko kerrottua siitä? Miten tilanne olisi pitänyt ratkaista?

- Muuttuiko aktiivisuus jossakin kohdassa?
- Miksi toiminta lisääntyi / vähentyi ja missä vaiheessa?
- Miten seurakunnassa huomattiin osallistumisesi muutos vai huomattiinko sitä?
- Miltä se sinusta tuntui / miten se vaikutti?

- Millainen ihminen mielestäsi olet?
- Mitkä ominaisuudet vahvistuivat seurakuntatoiminnassa?
- Muutuitko mielestäsi jotenkin?
- Millainen ihminen uskoisit olevasi, jos et koskaan olisi lähtenyt mukaan seurakunnan toimintaan?

- Mitkä ovat tärkeimmät kohdat omassa seurakuntahistoriassasi?
- Mikä kannusti eteenpäin?
- Oliko jotain mikä lannisti/ turhautti/kiukutti?
- Saitko tukea työntekijöiltä / muilta nuorilta / jostain muualta?

2) Täydellinen seurakunta

- Mikä nuorisotyön toiminnassa on hyvää ja luovuttamatonta?
- Mikä oli ja on parasta toiminnassa / muissa nuorissa / työntekijöissä?
- Mikä nykyseurakunnassa kaipaisi parannusta ja miten sen voisi tehdä?

- Jos täydellinen seurakunta olisi esine, mikä se mielestäsi olisi?
- Mitkä osat kuvaavat mitään?
- Onko jotain mikä mielestäsi olisi tytöille eri kuin pojille?

- Miten mielestäsi muu seurakunta / seurakuntanuoret / muut nuoret suhtautuvat poikiin / nuoriin miehiin toiminnassa?
- Millainen olisi ihanneseurakunta erityisesti poikien kannalta?
- Mitä erityistä siinä olisi?

- Kohdellaanko mielestäsi tyttöjä ja poikia tasa-arvoisesti seurakunnassa?
- Koitko epätasa-arvoisuutta / jonkin ryhmän suosimista itse?

- Kerro muutama huippuhetki omassa seurakuntahistoriassasi, esim. ”Tämän muistan ikuisesti”, ”Tämän toivoisin että kaikki kokisivat”, ”Nauroin kunnolla, kun”
- Muita hienoja kokemuksia?
- Miten tärkeänä näet positiiviset kokemukset seurakunnassa jatkamisen kannalta?

3) Nuorisotyön suunnittelu ja kehittäminen:

- Mitä mielestäsi erityisesti pojat / miehet kaipaavat seurakunnan nuorisotyössä?
- Miten toimintaa pitäisi muuttaa niin että pojat kokisivat sen enemmän omakseen?
- Miten se vaikuttaisi tyttöjen osallistumiseen?

- Mikä on mielestäsi tyttöjen ja poikien sukupuolijakauma nuorisotyössä?
- Jos siinä on eroa, mistä se mielestäsi johtuu?
- Miksi miehet (tilastollisesti) osallistuvat vähemmän?
- Mitä asialle olisi tehtävissä?

- Onko nuorisotyön piiristä helppoa / vaikeaa siirtyä muuhun seurakunnan toimintaan?
- Miten tätä siirtymistä voisi helpottaa?
- Onko seurakunnassa kerrottu toimintamahdollisuuksista varsinaisen nuorisotyön jälkeen?
- Mitä ajattelet nuorisotyön jälkeisestä seurakuntatoiminnasta?
- Millaista toimintaa kaipaisit itse nuorena aikuisena seurakunnassa?

- Mikä on mielestäsi 15–20-vuotiaille pojille tärkeää elämässä?
- Eroaako se jotenkin tyttöjen ajattelusta tai kokemuksista?
- Miten mielestäsi voitaisiin saada pojille enemmän positiivisia kokemuksia jotka kannustavat jatkamaan?

- Miksi mielestäsi monet lopettavat isostoiminnan vuoden tai kahden jälkeen?
- Onko tässä tyttöjen ja poikien välisiä eroja?
- Miten uskot että lopettamisia voitaisiin vähentää?
- Miksi et itse ole lopettanut / mikä voisi saada sinut lopettamaan?
- Oletko koskaan harkinnut kirkosta eroamista?

4) Kirkon tulevaisuus ja organisaatio

- Mitä ajattelet seurakunnan nuorisotyön toiminnasta tulevaisuudessa? Muuttuuko se, miten ja mihin suuntaan?
- Mitä pitäisi tulevaisuudessa painottaa ja kehittää?
- Mitä ajattelet yleisesti kirkosta eroamisesta?
- Miten seurakunnan nuorisotyötä tulisi johtaa vai tarvitseeko sitä johtaa jotain?
- Mitä kaikkia toimintoja voitaisiin saada aikaan ilman työntekijäjohtoa? Miten mielestäsi?
- Miten se muuttaisi osallistujamääriä ja kokemuksia?

- Tietävätkö päättäjät mitä seurakunnan nuorisotyössä tapahtuu?
- Mikä muuttuisi jos he tietäisivät enemmän?
- Miten viesti vois mennä perille?
- Mitä ajattelet kirkon hallinnosta ja organisaatiosta?
- Tietävätkö nuoret, mitä päättäjät tekevät?
- Miten nuoret voisivat osallistua enemmän päätöksentekoon seurakunnassa?

- Mitä muuta haluat sanoa yleisesti / pojista seurakunnassa?